LIETUVIŲ DIENOS

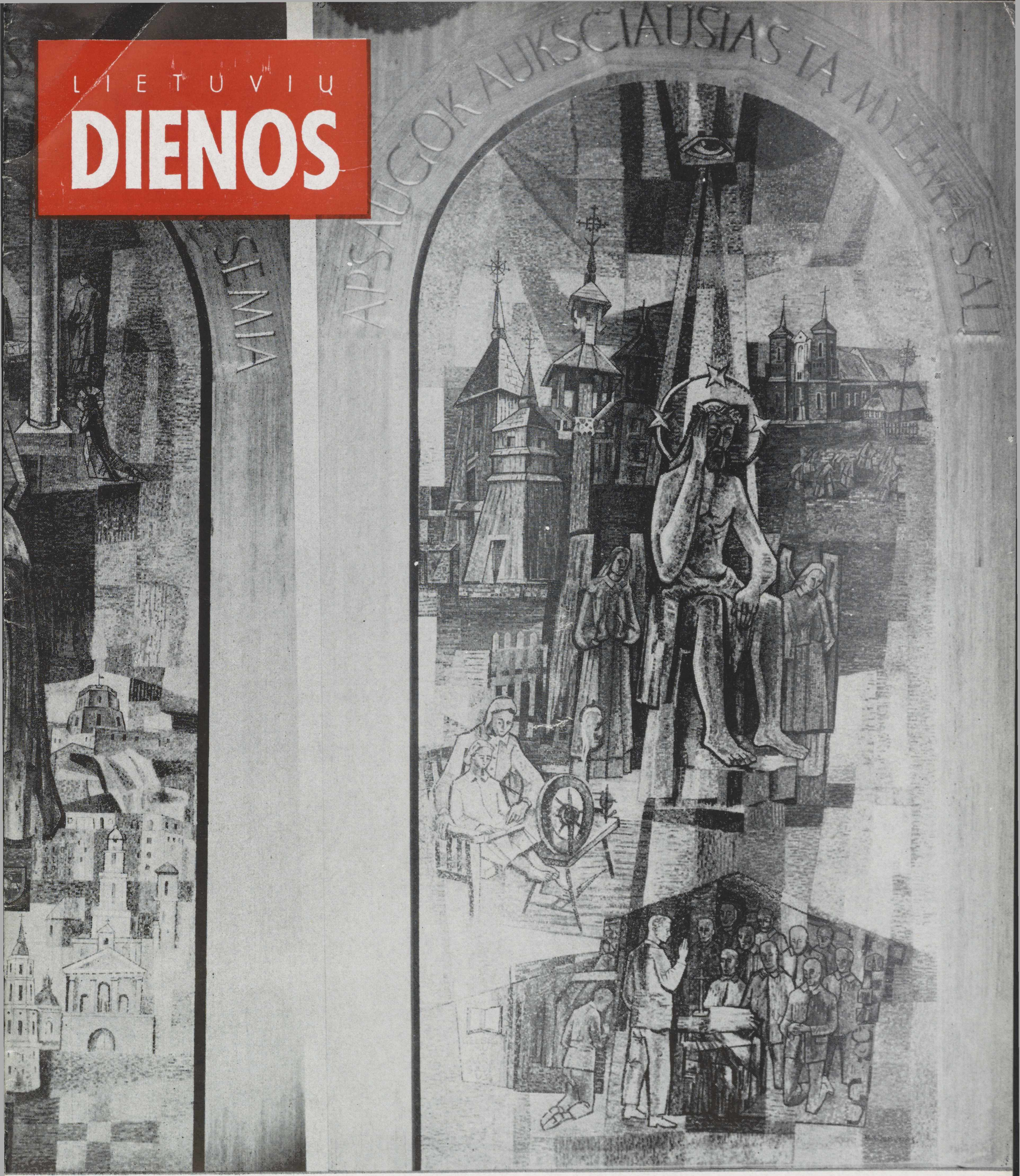

DVI DAIL. V. K. JONYNO MOZAIKOS ŠILUVOS KOPLYČIOJE

LITHUANIAN DAYS

OCTOBER, 1966

1966 M. SPALIO MĖN.

Vyriausias Redaktorius / Editor-in-Chief
Bernardas Brazdžionis
Literatūros Redaktorius / Literature Editor
Juozas Tininis
Foto Redaktorius / Photo Editor
Daumantas Čibas
Anglų kalbos Redaktorius / Senior English Editor
Milton Stark
Anglų kalbos Redaktorius / English Editor
Mrs. Dalilė Polikaitis

Leidėjas / Publisher
Anthony F Skirius
Administratorius /Circulation Manager
Juozas Andrius

Redakcijos atstovai atskiruose miestuose ir valstybėse / Contributing Editors:

Juozas Bertulis, Vladas Būtėnas — Chicago, Illinois; Vytautas Alf. Braziulis — Cleveland, Ohio —; Vladas Mingėla — Detroit, Mich.; Balys Raugas — Philadelphia, Pa.; Cezaris Surdokas — Baltimore, Md.; Petras W. Urban — Cleveland, Ohio; Vaclovas Verikaitis — Toronto, Canada; Vytautas Volertas — Riverside, N. J.

Nuolatiniai foto bendradarbiai / Photographers:

JAV: Boston, Mass. — B. Kerbelienė; Brooklyn-New York, N. Y. — V. Augustinas, V. Maželis; Chicago, Ill. — A. Gulbinskas, B. Lungys, V. Noreika; Cleveland, Ohio — V. Bacevičius; Los Angeles, Calif. — L. Briedis, Pr. Gasparonis, L. Kančauskas; Manchester, N H. — K. Daugėla; Hollywood, Cali. — P. Jasiukonis; Omaha, Nebraska — Rev. L. Musteikis; Philadelphia, Pa. — F. Jakaitis, V. Gruzdys; Washington, D.C. —Photo Alda, P. Labanauskas; Waterbury, Conn. — J. Gaidys.
CANADA: Hamilton,.Ont. — A. Juraitis; Montreal, P. Q. — L. Stankevičius; Toronto, Ontario — J. Dvilaitis.
AUSTRALIA: E. Butkūnas, E. Karpavičius, P. Sakalauskas, Vyt. Vosylius.

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.

Signed or initialed articles do not necessarily reflect the opinion of the editors or of Lithuanian Days magazine.

Žodinę ir visą kitą medžiagą, spausdintą "Lietuvių Dienų" žurnale, LD leidykla pasiliaiko teisę panaudoti kitais atvejais be atskiro susitarimo.

Publishers reserve the right to reprint any or all matter published in Lithuanian Days magazine without seperate agreement with the authors.

Rankraščius ir kitą medžiagą, jei kitaip nesusitarta, redakcija tvarko pagal savo nuožiūrą.
Manuscripts or other matter submitted for publication in Lithuanian Days magazine will be edited at the discretion of the editors, unless otherwise agreed upon.

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIU", LEISTU 1946-49 METAIS.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN".

Skaitytojų pageidavimu prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku. / If subscription is to be discontinued at expiration, notice to that effect should be sent; otherwise it will renewed automatically. This policy accords with the wishes of our subscribers.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.
Published monthly, except July and August.

Atskiro nr. kaina 65 centai. **Single copy 65¢.**

Prenumerata metams $6.00 bet kuriame pasaulio krašte.
Subscription $6.00 per year in any country of the world.
Garbės prenumerata / Honorary subscription $10.00.

"Second Class Postage Paid At Los Angeles, California".

LIETUVIŲ
DIENOS
LITHUANIAN DAYS MAGAZINE

4364 Sunset Boulevard • Hollywood, California 90029 • Telefonas: 664-2910

Nr. 8 (167), XVII metai
SPALIS, 1966 METAI

Vol. XVII, No. 8 (167)
OCTOBER, 1966

TURINYS / CONTENTS

Mums ne vistiek, kokio buš Lietuva.....
Išeivijos lietuvių 1966 m. religinio kongreso deklaracija 3
Šiluvos koplyčios pašventinimo iškilmės ir relig. kongresas Washingtone .A. P-kas 4
P. V. Raulinaitis, **Pagaliau nusistatykime.** 5
Spaudoje ir gyvenime 6
Pr. Alšėnas, **Kanados Lietuvių Diena.** Iliustruotas reportažas. 7
Valerij Tarsis, **Palata Nr. 7,** romanas, tęsinys, vertė J. Andrius. 8
Danguolė Sadūnaitė, **Sniego gėlės.** Eilėraščiai. 9
R. N. **Dienraštis "Draugas" sukakties metais.** 11
A. Ruz-tis, **Stasiaus Būdavo raštų palikimas.** 13
L. Andriekus, **Šv. Antano lietuvių gimnazija Kennebunkporte, Maine.** 14
VEIDAI IR VAIZDAI. Iliustruota kronika iš lietuvių gyvenimo ir veiklos. 18
ŽMONĖS, DATOS IR DARBAI. Smulkioji kronika. 20

ENGLISH SECTION

Correspondence Alarms Red Pedagogues. 21
A Cemetery of Nations by H. Tautvaišienė. 22
Soviet Inequalities. 22
All Summer Joys.. by K. Donelaitis 23
Lithuanian History in Stamps, by A. Bernotas. 24
Books and Periodicals 24
Lithuanians Make News. 25
Paminklas lakūnams Dariui ir Girėnui. ..Iliustruotas reportažas. 26

COVERS / VIRŠELIAI

Front Cover / Pirmasis

V. K. Jonyno mozaikos Šiluvos koplyčioje Washingtone.

Abiejų mozaikų tematika — lietuvių katalikų tikėjimo plitimo ir persekiojimo momentai Lietuvos istorijoje.

Two venetian glass mosaic by V. K. Jonynas.

On September 4, in Washington, D. C., at the Immaculate Conception, the Lithuanian Chapel of Our Lady of Šiluva was consecrated.

The chapel is decorated with works of Lithuanian artists V. K. Jonynas, V. Kašuba and A. Elskus. There are 2 side panels of venetian glass mosaic with some marble mosaic intespersed. " In coloring and composition they are of impressive beauty" (Mary's Shrine, News from the National Shrine of the Immaculate Conception, August, 1966).

The two panels tells the story of Christian Lithuania.

The south panel shows in the center St. Casimir Patron of Lithuania; the north panel shows in the center Christ the Protector called Rūpintojėlis; to the right is the parish church of Šiluva.

Back Cover / Antrasis

Motina su Kūdikiu, iliustracija iš Šiluvos iškilmių leidinio, piešė P. Jurkus.

Madona, by P. Jurkus, illustration from the Program of Religious Congress in Washington.

Pavergtųjų Europos Tautų seimo 13–sios sesijos atidarymas 1966 m. rugsėjo 20 d. New Yorke. Priekyje Vaclovas Sidzikauskas, 12–sios sesijos pirmininkas. Kiti lietuviai: konsulas Anicetas Simutis, Pranas Vainauskas, Jonas Puzinas, Vytautas Vaitiekūnas, prel. J. Balkūnas, J. Audėnas.

Opening the 13th session of the Assembly of the Captive European Nations on September 20th in New York.

Mums ne vistiek, kokia bus Lietuva

Išeivijos lietuvių 1966 metų religinio kongreso deklaracija

I. Mes didžiuojamės būdami garbingos ir nemirštančios lietuvių tautos vaikais. Galybių Viešpats leido tapti lietuviais ir įspaudė mūsų širdyse lietuvybės ženklą. Tėvynės meilė yra atspindys dieviškosios meilės.. Tos meilės, kuri Kristaus veidą suvilgė ašaromis dėl jo mylimos Jeruzalės likimo. Mes su pagarba lenkiame galvas prieš savo brolių Sibiro ir kalėjimo kankinių, karių ir partizanų, vyskupų ir jaunuolių, tėvų ir motinų kapus, kurie paaukojo savo gyvybes už Dievą, šventąją mūsų Motiną Bažnyčią ir mylimą Tėvynę. Mes kviečiame visus lietuvių tautos vaikus į besąlyginę kovą už pavergtos Lietuvos laisvę.

II.

Mes esame liudininkais 25 metų (1940-1965) Lietuvos Bažnyčios ir krikščioniškos lietuvių tautos kryžiaus kelio. Kristus pavergtoje Lietuvoje juo iš naujo eina į Kalvarijos kalną. Šis kelias nuklotas Lietuvos bažnyčių griuvėsiais ir Rūpintojėlių skeveldromis. Jis prisisunkęs lietuvių vyskupų, kunigų ir tikinčiųjų krauju ir motinų ašaromis. Juo eina su kenčiančiu Kristumi ir pavergtoji, bet nenugalėta katalikiškoji lietuvių tauta. Jokia jėga niekad neišplėš iš lietuvių širdies meilės Dievui ir Tėvynei.

III. Mes kreipiamės į kiekvieną lietuvį:

1. Tebūna mūsų bažnyčios netik religiniais, bet ir tautiniais mūsų namais.
2. Teskamba jose mūsų maldos ir giesmės gimtąja lietuvių kalba.
3. Tebūna mūsų parapijos tie židiniai, kuriuose amžiams degtų lietuvybės ugnis.
4. Tebūna mūsų katalikiškos organizacijos tais įrankiais, kuriais mes skleidžiame Viešpaties taiką ir meilę aplinkui.
5. Tebūna kiekvienas lietuvis katalikas kovotojas už savo Tėvynės ir Bažnyčios laisvę.
6. Tenelieka nė vienos progos neišnaudotos kovai prieš ateistinį ir materialistinį Bažnyčios ir lietuvių tautos didžiausią priešą — bolševikinį komunizmą.
7. Tenebūna nė vienos valstybės ir tautos, kuri nežinotų apie Lietuvos kančias ir kovą už laisvę.
8. Tenelieka nė vieno lietuvio vaiko, kuris nesimelstų savo protėvių kalba.
9. Tenelieka nė vieno lietuvio, kurio širdis neatsivertų pavergtųjų brolių kančiai ir kurio rankos nedirbtų laisvei.

IV.

Mes skelbiame visai lietuvijai krikščioniškos Lietuvos viziją. Mūsų kelias yra su Kristumi. Kovokime už Lietuvą, kuri gerbtų Visatos Kūrėją. Planuokime valstybę, kurios įstatymai atšviestų nemirštančias Kalno Pamokslo tiesas. Iš Evangelijos išaugusiais principais pagrįskime savo politines organizacijas ir institucijas. Krikščioniškosios kultūros turtais grįskime savo raštą, dailę, muziką. Artimo meilės dvasia persunkime savo tarpusavio santykius. Kas išsiskyrę, tebūna sujungta.. Kas paklydę, tebūna išvestas į tiesų ir teisingą kelią. Krikščioniška meile atverkime akis ir širdis tų, kurie kovoja prieš Dievą ir krikščionybę. Mums nėra vistiek, kokia yra lietuvių bendrija ir kokia bus Lietuva, nes mūsų kelių pradžioj ir pabaigoj yra Kristus. Be Jo nėra laisvės, su Juo nėra vergijos.

V.

Mes kviečiame visus lietuvius į maldą ir darbą už pavergtą Tėvynę, kenčiančią jos Bažnyčią ir kovojančius savo brolius. Be darbo ir kovo vseltui mūsų troškimas laisvės. Be maldos sunkūs bus mūsų darbas ir kova. Mūsų širdys atviros visiems broliams lietuviams, mūsų kelias aiškus, mūsų pasiryžimas tvirtas, nes mūsų tikslas šventas: *Visa Lietuvai, Lietuva Kristui.*

Šiluvos koplyčios, įrengtos Washingtono Marijos šventovėje, altorius. (Statula V. Kašubos).

Altar of the Lith. Chapel in the Shrine of Immaculate Conception, Washington, D. C.

LIETUVIŲ KATALIKŲ RELIGINIS KONGRESAS IR

Šiluvos koplyčia

MARIJOS ŠVENTOVĖJE WASHINGTONE

Rugsėjo 3, 4 ir 5 dienomis vykusios lietuvių katlikų iškilmės Washingtone rengėjų pavadintos *religinio kongreso* vardu. Šiai dvigubai šventei vadovavo du komitetai — koplyčios šventinimo komitetas (prieky su vysk. V. Brizgiu) ir religinio kongreso komitetas (vadovaujamas prel. J. Balkūno).

Iškilmės turėjo labai plačią, gal net per plačią programą; į ją įėjo: koplyčios konsekracija, 2. L. R. Katalikų Federacijos kongresas, 3. Kunigų Vienybės seimas; 4. Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos posėdis, 5. Vargonininkų sąjungos ir muzikų seimas, 6. Moterų, jaunimo posėdžiai, 7. Muzikos ir literatūros vakaras, 8. Iškilmingas suvažiavimų posėdis ir pagaliau 9. Banketas, taip pat su solo ir ansamblio dainomis.... ir kalbomis

Tai tik labai rupus pačių stambiųjų dalių suminėjimas. Kiekviena jų turėjo vėl savo programas ir daugelį smulkesnių dalių — suvažiavimai eilę paskaitų, diskusijų, koncertai — ceremonijų, maldų, giesmių, solo, chorų dainų ir giedojimų ir t. t. Amerikos Liet. Katalikų Federacijos kongrese, Kunigų vienybės seime ar vargonininkų suvažiavime vyko pilnos atskiros programos su pranešimais, paskaitomis, valdybų rinkimais ir kitais organizacijos "vidaus" reikalais ir iš jų reiktų parengti atskiri reportažai. Tačiau jūsų korespondentas mano, jog tai neišėjo iš įprastinių suvažiavimų rutinos ir tai palieka tų organizacijų sričiai. Viena tik gal reiktų pažymėti, tai, kad visi šie suvažiavimai, įsilieję į bendrą šventinę nuotaiką, paliko kaip didelės katalikų jėgos iliustracija.

Nauja buvo tai, kad šiaip jau kartais labai nuobodi suvažiavimų atmosfera buvo praskaidrinta koncertais ir apskritai muzikos menu, labiausiai jaudinančiu dalyvį.

Skyrium tenka kalbėti apie pačią koplyčią, kaip lietuvių menininkų sukauptą darbą, kur su savo talentais prisidėjo V. K. Jonynas, V. Kašuba ir A. Elskus. Gali būti, kad dailininkų rankos nebuvo visai laisvos, — juos varžė tiek šeimininkų (Marijos šventovės), tiek užsakytojų (lietuvių koplyčios komiteto) sąlygos ir reikalavimai prisitaikyti prie bendro bažnyčios ansamblio, tačiau ir tokiu atveju kiekvienas menininkas galėjo parodyti savo "veidą" ir savo stilių. Iš jų lietuviškiausias darbas, atrodo, išėjo Jonyno mozaikos, labai turiningos lietuvių religinės ir tautinio atgimimo istorijos momentais. Altoriaus priekyje dominuoja Šiluvos Marijos statula (V. Kašubos), o nuo lubų žvelgia Aušros Vartų, Pažaislio, Žemaičių Kalvarijos ir Trakų Madonos (A. Elskaus). Aiškiai matomoje altoriaus vietoje įrašytas Lietuvos vardas, virš Jonyno mozaikų lanku šviečia užrašai: Iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia ir Apsaugok Aukščiausias tą mylimą šalį.

Iškilmių muzikos programą rengė dvi komisijos — Nem Yorke ir Chicagoje. Parodyta tikrai daug gerų norų ir gražių sumanymų. Naujiems Marijos tema kūriniams sukurti buvo pakviesta eilė kompozitorių, kurie davė Marijos trilogiją (mūsų poetų — E. Tumienės, K. Grigaitytės ir A. Jasmanto žodžiais) ir kt. (Tikinčiųjų malda — žodžiai V. Budrecko, muzika J. Gaidelio). Iš archyvų ištraukta beveik niekam nežinoma J. Gruodžio kantata "Garbė Tau, Viešpatie", sukurta arkiv. Skvirecko vyskupystės jubiliejui. Visa tai reikėjo ne tik sukurti, bet ir parengdyti atlikimui — solistams ir chorams pasirengti padainuoti.

Pagaliau nusistatykime

P. V. Raulinaitis, Los Angeles, Calif.

Mūsų laisvojo pasaulio spaudoje daug svarbių ir pagrindinių istorijos ir viešojo gyvenimo faktų ir įvykių yra pristatoma labai skirtingai. Skirtingai vertina Lietuvos ir lietuvių tautos praeitį ne tik atsitiktini spaudos bendradarbiai, bet net kultūros kūrėjai ir istorikai. (Čia nesiimu kalbėti apie okupuotosios Lietuvos spaudą ir raštus).

Šiuo rašiniu noriu iškelti keletą skirtingai pristatomų mūsų tautos praeities ir dabarties faktų.

I. Lietuvos praeitis. Lietuvos valstybės organizacijos pradžios laikas nevienodai aprašomas. Vienodumui atsiekti reikia atsisakyti patarnavimo mūsų "gerų" kaimynų, kurie savo raštais parbloškia mūsų nusižeminusius istorikus ar kitus rašto žmones. Lietuvių tauta ir Lietuvos valstybė, kaipo tautos egzistencijos išdava, atsirado ir formavosi seniai prieš Kristaus gadynę, o ne vien tik vėlesniais laikais. Apie IV-VI amžių prieš Kristų Lietuva turėjo kultūrinių ir politinių santykių su Roma, Graikija ir kitomis tautomis. Daug amžių praėjo, kol Lietuva pasidarė galinga karalystė, karaliaus Mindaugo pastangomis priimta į Vakarų krikščioniškųjų tautų tarpą popiežiaus Inocento IV — 1251 — metais.

II. Krikščionybės įvedimas Lietuvoje. Lietuva apkrikštyta ir krikščionybė įvesta ne karalienės Jadvygos (XIV a.), bet karaliaus Mindaugo (XIII amžiuje) pastangomis.

Šis istorinis faktas yra neabejotinas; kitoks jo pristatymas yra priešingas Lietuvos praeities tikrovei. Galima kalbėti apie krikščionybės atsiradimą Lietuvoje net X amžiuje, kada į Lietuvą atvyko misijonieriai vadovaujami čeko Vaitiekaus iš Prahos (997 metais). Jam nepavyko ir jis žuvo. Kiti krikščionino Lietuvą, pav., vienuolis Bonifacas, vokietis, su savo misijonieriais; tiesa, ir ši misija tragiškai baigėsi, kaip kad ir Vaitiekui: abu žuvo ir vėliau Bažnyčios buvo paskelbti šventaisiais kankiniais.

Pradėtas krikščionybės skleidimo žygis buvo tęsiamas ir todėl svarstytina, ar nereiktu krikščionybės pradžią Lietuvoje laikyti čeko Vaitiekaus iš Prahos atvykimu (997 metais). Pastovus krikščionybės įvedimas yra karaliaus Mindaugo (1251 metais) nuopelnas.

III. Karalystė ir kunigaikštijos. Istoriniai yra neabejotina ir tikra, kad Lietuva tapo oficialiai pripažinta karalyste 1251 metais ir šis valstybės vardas jai pasiliko ligi 1920 metų, kada Lietuvos Steigiamasis Seimas Lietuvą pavadino Respublika. Dėl Lietuvos valstybės titulo mūsų kai kurie istorijos rašytojai pasiklysta.

Iš tikrųjų Lietuva, būdama karalystė, vėliau net imperija, turėjo savo sudėtyje daug didesnių ir mažesnių kunigaikštijų ir kitokių autonominių teritorijų, administraciškai-politiniu vienetų. Žemaičių žemė vadinosi seniūnija, kuri su kitais Lietuvos vasalais valdė milžiniškus žemių plotus prie Baltijos jūros nuo Suomių įlankos.

Išvada: Lietuva kaip karalystė ir imperija susidarė iš daugelio karaliaus tiesiogiai valdomu ir taip pat kitu autonominių didžiųjų kunigaikštijų, kunigaikštijų ir seniūnijos bei kitų sudėtinių valstybės dalių.

Visi jungtinės Lietuvos valdovai ligi pirmojo prezidento Antano Smetonos buvo karaliai, o tik šios valstybės atskiras sritis valdė didieji kunigaikščiai. Argi užsimiršome, kad pats karalius Gediminas save titulavo Lietuvos ir daugybės rusų karaliumi, kad Vytautui Didžiajam imperatorius Zigmantas padovanojo karaliaus vainiką.

IV. Lietuvos sostinė, pajūrio žemės. Dar kai kurie laikosi Gedimino sapno Vilniaus miesto įsteigimo pradžiai atžymėti. Tikrumoje Vilnius jau buvo prieš Kristų, tik Gediminas pilį sutvirtino, o sostinę šiame mieste dar pirmiau turėjo karalius Mindaugas.

Baltijos pajūryje Lietuva ir jos vasalai statė uostus ir pilis, kaip va: Pernava, Ventpilis, Liepoja, Šventoji, Palanga, Klaipėda, Krantas ir kiti, kas buvo lietuvių, žemaičių ir jų kaimynų valstybinio subrendimo, sumanumo ir darbo vaisius. Karaliaučius, Piliava, Giedainis ir kiti uostai ir pilys yra taip pat lietuvių prūsų ir jų giminės organizacijos ir darbo vaisiai. Vadinamos Rytprūsių sritys — Karaliaučius, Piliava, Įsrutė ir toliau, kurių didelius plotus dabar laiko okupavę rusai, yra neginčytinos lietuvių žemės.

V. Raštų kalba. Lietuvos karalystės valstybinių raštų kalba kartais laikoma rusų ar gudų. Niekad Lietuvos karaliai ar jų raštinės bei raštininkai nevartojo nei rusų, nei gudų kalbos. Jų vartojama kalba buvo slavoniška, senoji bažnytinė (Rumunijoje, Bulgarijoje, vėliau ir kitų ortodoksų vartojama) kalba ,kuria nebuvo kalbama, o vien tik rašto priemonė, kaip Vakarų bažnyčioje ir mokslo pasaulyje buvo ilgai vartojama lotynų kalba; tik nesiorientavimas praeities istoriniuose faktuose gali leisti aną Lietuvos valstybės rašto priemonę priskirti gudų ar net rusų kalbai.

Lietuva santykiuose su ortodoksų rytais vartojo bažnytinę kalbą, kaip susižinojimo priemonę, o su Vakarais — lotynų ir kitas kalbas.

VI. Kiti faktai. Kada kalbama apie laisvų lietuvių statistiką, tai vartojama nerimti skaičiai. Vieni sako, kad lietuvių Jungtinėse Amerikos Valstybėse yra nedaugiau kaip 100,000 asmenų, o kiti mano, kad net mažiau. Dirstelėjus į tautų augimo davinius, aišku, kad minėti skaičiai yra naivūs. JAV-bėse, pasiskelbus nepriklausoma valstybe, buvo mažiau negu 3 milijonai gyventojų, o dabar JAV-bės turi arti 200 milijonu; padidėjo apie 70 kartų. Natūralu, kad ir lietuviai panašia proporcija augo ir ju nuolatinė imigracija šį skaičiu taip pat didino.

Lietuviai pradėjo vykti į šį kontinentą prieš daugiau kaip 300 metų. Dar prieš I-jį pasaulinį karą skaičiuota, kad JAV-se lietuvių yra 1 milijonas. Negi visi kiti būtų augę, o lietuviai — mažėję? Dabar lietuvių kilmės žmonių JAV-se, manau, drąsiai galima priskaičiuoti virš 1½ milijono. Nebūtina priklausyti Lietuvių Bendruomenei, kad būtum lietuviškos kilmės žmogum; net magiškasai 100.000 asmenų skaičius toli gražu ne visas priklauso bendruomenei, bet jam lietuviškos kilmės požymio niekas neginčyja.

Lietuvis, ilgai buvęs pavergtas, kitų spaudžiamas, gal ir turėjo tendencijos save mažinti, bet gi mes esame laisvame pasaulyje, čia niekas mūsų nemažina, tat bent nesimažinkim patys!

Šalia Chicagos Dainavos ansamblio dalyvavo iš ten pat Alice Stephens dainininkės, Chicagos Vyčių choras, New Yorko vyrų choras, apie 20 apylinkių chorų, kurių jungtiniam dirigavo P. Armonas; dar dirigavo A. Aleksis, A. Kačanauskas ir V. Mamaitis. Vargonais akomponavo ir solo grojo V. M. Vasyliūnas; solistams akomponavo A. Mrozinskas; prie vargonų dirigavo P. Armonas, žemai bažnyčioje J. Petkaitis, koplyčios dedikacijos pamaldose vargonais akomponavo M. Mondeikaitė-Kutz. Solistų tarpe girdėjome J. Vaznelį, P. Bičkienę, R. Mastienę ir iš tolimos Los Angeles A. Pavasarį.

Klausytojai buvo labai nusivylę, kad skelbtame literatūros vakare tebuvo deklamacijos. Daugelis laukė čia pat Washingtone gyvenančius rašytojus (J. Aistį, A. Vaičiulaitį) galėsią išgirsti. Neatkreipta dėmesio nė į potą Leonardą Andriekų, kai deklamuojant jo poeziją, autorius čia pat sėdėjo. Norėta ir mūsų veteraną rašytoją M. Vaitkų išgirsti ar bent scenoje pamatyti.

Ilga litanija išeitų, jei bandyčiau išskaičiuoti mišių atnašautojus, asistentus ir šimtus kunigų, kurie dalyvavo pamaldose. Įspūdingas buvo momentas — duonos ir vyno atnešimas iš bazilikos vidurio visų tikinčiųjų vardu prie atoriaus. Tikinčiųjų maldininkų viso galėjo būti apie 7000, kurių tik dalis tilpo šventovėje. Čia lauke stovinčių, po pasaulį išblaškytų ir tėvynėje kenčiančių bendrą maldą, kylančią Dievop išreiškė kukliai deganti iš Lietuvos atvežta žvakė, tarsi visų vieno tikėjimo simbolis.

Koplyčios statyba kaštavo $325.000. Aukų esą surinkta kur kas daugiau. Sumanius koplyčią pavadinti Šiluvos Marijos vardu, ypač aršią priešingą propagandą vedė kairioji spauda, liedama ašaras, kam ne Vilniaus Aušros Vartų vardu. Buvo ir nuoširdaus vilniečių patriotinio susirūpinimo. Tie, kurie aukojo, atrodo, mažiausia dėmesio skyrė vardui ir su juo susijusiai politikai. Dabar, kai *Šiluvos Marijos koplyčia* jau įkurta, konsekruota ir palikta Amerikos lietuvių katalikų liudijimui jų ir tėvynėje esančių tikėjimą ir Marijos meilę, reikia sutikti su faktu ir priimti jį tokį, koks yra. Koplyčios buvimas Marijos švenovėje Washingtone, kur plaukte plaukia iš viso krašto ir iš viso pasaulio tūkstančiai ir milijonai turistų, bus didelė ir už pinigus nenuperkamą Lietuvos ir jos laisvės troškimo propaganda.

A. P-as

Komentarai nereikalingi...

"JOKIO KULTŪRINIO GYVENIMO ČIA NĖRA..."

Ok. Lietuvoj leidžiamo "Kultūros barų" žurnalo red. kreipėsi į keliasdešimt periferijose gyvennančių bei kolūkiuose dirbančiųjų — kolūkiečių, mechanizatorių, mokytojų, agronomų, kolūkių pirmininkų, prašydama parašyti, kaip jie leidžia ar tvarko laisvalaikį. Aktyviausiai atsiliepė mokytojai; parašė kolūkių darbininkai; visai nutylėjo kolūkių pirmininkai ir agronomai. Iš duodamų atsakymų perspausdiname čia keletos asmenų: 1. Prienų raj. Šilavoto ap. ligon. med. sesers; 2. Kretingos raj. "Piliakalnio" kolūkio karvių melžėjos; 3. Eišiškių raj. valgyklos darb. J. Judinevič; 4. Širvintų rajono Bagaslaviškio vid. mok. mokytojo ir 5. Šilalės raj. Pajūrio vid. mo. direktorės.

1. **Kaip jūs leidžiate laisvalaikį?**

— Esu kolūkio karvių melžėja. Savo laisvas valandas praleidžiu prie namų ruošos darbų, dalį skiriu knygoms bei spaudai paskaityti. Didelė naujovė pas mus, kad suorganizavo moterims "Medicinos universitetą". Aplankau kultūros namuose gastroliuojančiųjų koncertus.

— Laisvu laiku skaitau knygas, vakarais einu į kiną.

Pastaba: sekantis atsakytojas pažymi, kad jis kalbėjosi bemaž su visais Bagaslaviškio vid. mokyklos (Širvintų raj.) mokytojais ir atsakymus apibendrina.

— "Aš neturiu laisvalaikio, — atsakė mokyklos direktorė. Lygiai taip pat tvirtina ir visi mokytojai. Tik geografė pasakė, kad laisvalaikiu ji skaitanti knygas, žiūrinti televizijos laidų. Atostogų metu jau penkta vasara ilsėjosi Kryme, Kaukaze ar kur kitur. (Kodėl ji viena tokia privilegijuota, tik centrinės įstaigos gali atsakyti, o visi kiti tegali spėlioti. LD Red. pastaba).

—Kodėl kiti mokytojai neturi laisvalaikio?

— Tokia jau, matyt, mūsų darbo specifika,— paaiškina mokytoja V. Gatalienė. — Štai aš dėstau matematiką. Kiekvienai pamokai reikia ruoštis: rašyti dieninius planus, pačiai sugalvoti ir pagaminti padalomosios medžiagos diferencijuotam mokymui, tikrinti ir taisyti mokinių klasės bei namų kontrolinius darbus. Per sąsiuvinių krūvas jau nematyti laisvalaikio. Esu klasės vadovė, reikia vesti klasės valandėles, organizuoti visuomenei naudingą darbą, padėti pionierių būriui vykdyti jų darbo planus, tikrinti mokinių pažymių knygeles, tartis su mokytojais apie atskirų mokinių mokmąsi, lankyti mokinius namuose (o jie gyvena išsimėtę 5 klm. spinduliu), tirti mokinių charakterį, polinkius ir vesti tų tyrimų dienoraštį. Aš taip pat atsakinga už mokyklos komjaunimo veiklą, turiu pamokų neakivaizdinėje mokykloje, ruošiuosi paskaitoms ir pranešimams pradinio partinio švietimo mokykloje. Skaitau kiekvieną numerį "Lietuvos pionieriaus" "Komjaunimo tiesos", "Moksleivio", "Jaunimo gretų", "Tarybinio mokytojo", "Tarybinės mokyklos", "Tiesos", "Komunisto", "Matematika v škole"... Laikraščių ir žurnalų skaitymas — ne laisvalaikio pramoga, o sudėtinė mūsų, mokytojų, darbo dalis: juk mokytojas turi perksaityti viską, kas rašoma apie mokinius, mokiniams, ką mokiniai gali perskaityti. Kartais tiesiog trūksta valandų paroje. O juk mokytojas — taip pat žmogus, kuriam reikia ir pavalgytai, ir apsiskalbti, ir kambarį susitvarkyti, ir sūnui (jis jau vaikščioja ir ruošiasi pradėti kalbėti) bent minutėlę kitą skirti. O kiek laiko tie buitiniai reikalai suėda. Į krautuvę tik duonos, cukraus, silkių teatveža. Nori ko nors nusipirkti, važiuok į rajono centrą. Bepiga miestuose: visokios paslaugos. Pas mus jų nėra. Arba pati turi būti ir siuvėja, ir skalbėja, ir kuo tik nori, arba dėl mažiausios smulkmenos ieškok žmogaus, jei nenori į miestą važiuoti, kur tau savaitėmis ar net mėnesiais taisys ar darys...

— Pajūryje gyvenu vos ketvirtas mėnuo, ir gal iš esmės negalėčiau objektyviai įvertinti čionykščio kultūrinio gyvenimo, tačiau man atrodo, kad jokio kultūrinio gyvenimo čia nėra... Virš visos nemažos gyvenvietės vos viena televizoriaus antena; kultūros namų iš viso nėra; biblioteka miega, tik retkarčiais pramerkdama blankias akis.

2. **Ar darbas Jums netrukdo organizuoti kultūringą poilsį?**

— Mano darbas netrukdo organizuotai praleisti poilsio valandas Bloga, kad nėra gerų patalpų "Piliakalnio" kolūkio fermose poilsio kampeliams.

— Dirbu valgykloje. Dvi savaites užimta, dvi savaites laisva. Tas savaites, kai dirbu, apie laisvalaikį ir pagalvoti nėra kada.

Bagaslaviškio mokytojų atsakymas, kaip matyti iš atsakymo į I klausimą, trumpas:

— Be abejo, trukdo. Bet kaip kitaip galėtų būti, aš tiesiog neįsivaizduoju...

— Nesant kultūros namų, kinas rodomas ankštoje klasėje, vienu aparatu, su pertraukomis, todėl netraukia žmonių. Pajūrio kolūkis neskuba statyti laukiamų ir seniai užplanuotų kultūros namų, o senimas ir jaunimas kasdien šturmuoja bufetą. Ši tikra antikultūrinė įstaiga čia veikia nepriekaištingai. Čia kone kasdien muštynės, keiksmai, blevyzgos...

3. **Kokį vaidmenį Jūsų apylinkėse vaidina biblioteka ir kultūros namai?**

— Apie kultūros namų vaidmenį kalbėti netenka, nes mūsų apylinkėje jų nėra, nors ir labai pasigendame. Biblioteka platina knygas skaitytojų tarpe, padeda organizuoti meno saviveiklą.

— Bibliotekoje knygų yra daug. Gaila tik, kad bibliotekos vedėjas neorganizuoja jokių aptarimų, literatūrinių teismų. Kultūros namai taip pat yra. Dirba net du darbuotojai. Švenčių proga surengia koncertus. Trūksta kažkokio organizuotumo, nes mažai norinčių dalyvauti saviveikloje. Nenoras gal todėl kyla, kad mūsų kultūros namai panašūs į daržinę. Kaip girdėjau, juos ruošiasi visiškai uždaryti remontui. Nežinau, ar kada iš viso suremontuos...

— Bibliotekoje gaunu tik knygas. Kultūros namuose neįdomu. Jaunimas nesusirenka į choro repeticijas, o jei ateina, tai vaikinai išgėrę. Šeštadieniais ir sekmadieniais Kultūros namuose tik šokiai.

— Bibliotekininkė ne specialistė, tai nėra ko ir norėti. Kultūros namai tikrai snaudžia.

— .....

Spaudoj ir gyvenime

ANTANAS PETRIKA PRAŠNEKO RUSIŠKA BURNA

"Ruskis, matai, jam labiau kvepia".
J. Avyžius, "Kaimas Kryžkelėje"
1966 m., Vilnius, 171 psl.

Š. m. liepos m. "Tėvynės balsas", nr. 30, rusų kultūrinių ryšių su užsienio lietuviais komiteto laikraštis, rašo:

"Beveik du mėnesius Tarybų Lietuvoje viešėjo pažangus JAV publicistas, literatas ir visuomenės veikėjas daktaras Antanas Petrika. Išvykdamas jis paprašė paskelbti spaudoje jo laišką, kurį čia spausdiname."

To daktaro, literato ir publicisto laiške tarp kitko skaitome: "...mačiau visą Lietuvos respubliką. Lankiaus ne tik gimtojoje Suvalkijoje, bet ir Žemaitijoje, Aukštaitijoje bei Dzūkijoje. Už visa tai nuoširdžiai dėkoju Lietuvos draugams." Įsidėmėkite — ne lietuviams, bet Lietuvos draugams, t. y. rusų komunistų partijos nariams, NKVD agentams, rusams činauninkams, kuriuos Justas Paleckis, žmogžudžio Stalino sūnus ir mokinys, vadina "vyresniaisiais broliais". Lietuvoje lietuvis lietuvį vadina lietuviu, o rusą, pagal okupanto instrukcijas, vadina "Lietuvos draugu". Tad ir dr. A. Petrikaa teisingai dėkoja "Lietuvos draugams", t.y. rusams, kurie jau nuo 1040 metų kraujuje mirkdo Lietuvos žemę. Yra už ką dėkoti!

Skaitome toliau: "Tarybų Lietuva gražiai auga ir klesti. Kas sako, jog Lietuvos žmonės nepavalgę ar neapsirengę, tai skelbia netiesą. **Lietuva turi maisto daugiau, negu jai reikia."** (Mūsų pabraukta. M. G.) Ir čia Petrika, atrodo, gerai žino, kur taiko: jeigu turi perdaug, tai reiškia, reikia atiduoti "draugams", kurie neturi ir miiljonais tonų perkasi iš kapitalistinių kraštų. Kad neturėtų lietuviai perdaug, "draugai" gabena tūkstančius duonos valgytojų iš kitų sovietinių respublikų į Lietuvą. Ačiū, dr. Petrika, ir už tą pasakytą teisybę!

Dar skaitome: "Kas sako, jog Lietuva nutautinama — skelbia netiesą. Nutautėjimo pavojaus Lietuvai nėra. Lietuva dabar yra lietuviškesnė... Pavyzdžiu gali būti kad ir Vilnius.. ir kiti miestai, kurių **gatvės pavadintos daugiausia lietuvių veikėjų vardais"** (Mūsų pabr. M. G.) Nežinia, ar čia gerbiamas publicistas juokauja, ar rimtai kalba — kad gatvė pavadinta lietuvio vardu, tai dar nereiškia, kad toje gatvėje gyvena tik lietuviai, kad nėra joje rusų, kad lietuvis neverčiamas toje gatvėje kalbėti rusiškai. Bulgarijos sostinėj viena gatvė pavadinta dr. Basanavičiaus vardu, kažkoks kalnas ašigaly, kaip rusai sako, pavadintas Čiurlionio vardu, bet niekas nesako, kad ta gatvė lietuviškai sutautinta ir kad tas kalnas sulietuvintas. Tai viena. O antra — gaila, kad daktaras nepaminėjo nė vieno to lietuvio, kuriuo gatvė pavadinta, vardo. Pasitaikė pamatyti Vilniaus planą. Ieškau tų lietuviškų veikėjų vardų, skaitau ir negaliu netikėti, nes tai sovietinės "Minties" leidinys (spaustas 1964 m. "Vaizdo" arba buv. J. Kapočiaus spaustuvėje).

Štai tų "lietuvių veikėjų" — F. Dzeržinskio, J. Gagarino, J. Garelio, M. Gorkio, I. Jaborovo, V. Kačalovo, S. Konarskio, I. Mičiurino, J. Pševalskio, A. Puškino, Suvorovo, Ševčenkos, gatvės; Černiachovskio, Lenino, Kutuzovo aikštės; tiesa, yra Cvirkos, Giros, Montvilos, Melnikaitės vardų gatvės, betgi jie komunistų didvyriai, ne Lietuvos ir ne lietuvių, jie iš visų jėgų darbavosi ir dainavo "senosios Lietuvos nebėr, yra Lietuvos SSR!" Ima įtarimas, kad dr. Petrika vilniaus gatvėmis visai nevaikščiojo, o jei ir ėjo, tai tik "Komjaunimo", "Kapsuko" ir "Tiesos" gatvėmis. Tokia jo ir "tiesa".

Sovietinio patriotizmo pagautas, Petrika surinka: "Lietuva jau yra viena šviesių žvaigždžių Tarybų Sąjungos vėliavoje..." — reiškia, savo vėliavos nebeturi, ir yra į svetimą vėliavą inkorporuota. Okupuota. Tą galėtų įrodyti ir Sovietų užsienio pasas, kuriuo turistas Petrika įvažiavo į Lietuvą.

Baigdamas jis dar priduria: "Linkiu daug laimingų dienų Lietuvos žmonėms" Kodėl ne lietuviams? Gal ir pat Petrika nujaučia, kad lietuviams, okupuotiems rusų, ironiška būtų linkėti "laimingų dienų". Kas kita "Lietuvos žmonėms" — tiems, kurie atėjo lietuvių engti ir lietuviškos duonelės valgyti. Jiems reikia linkėti laimės, kad lietuviškom ašakom nepaspringtų!

M. Ged-la

Kanados Lietuvių Diena

Sportas, iškilmingas aktas ir kt.

Labai graži tradicija įsivyravo Kanados lietuviuose — kasmet ruošti suvažiavimus, pavadintus Lietuvių Dienomis. Į tas Lietuvių Dienas kasmet suvažiuoja gana didelis lietuvių skaičius iš visų Kanados lietuvių kolonijų ir netgi iš kaimyninių Jungtinių Amerikos Valstybių. Į tų "dienų" programas įtraukiama sporto varžybos, kultūriniai parengimai, bendros pamaldos, priimamos rezoliucijos ir t.t.

Šiemet rugsėjo 3 ir 4 dienomis Kanados lietuviai atšventė iš eilės 12-tą dieną. Ji turėjo būti jau 13-ji,, bet 1963 metais, kai Toronte vyko Pasaulio Lietuvių Seimas, vykstanti diena paskelbta nebe vien Kanados, bet Pasaulio Lietuvių Diena. Kaip matome, tie įvykiai vadinami vie-

Nukelta į 16 psl.

Dr. A. Budreckis kalba iškilmingame akte. Foto S. Dabkus

Po B. Budriūno kantatos "Tėviškės namai" (iš kairės): sol. V. Verikaitis, komp. B. Budriūnas, sol. J. Liustikaitė, muz. S. Gailevičius.
Foto S. Dabkus

"Varpo" choras atlieka Budriūno kantatą "Tėviškės namai" ;airėj — prie pianino D. Skrinskaitė, sėdi prie scenos sol. V. Verikaitis,choro kairėje sol. J. Liustikaitė, diriguoja komp. B. Budriūnas.
Foto M. Pranevičius

Scenes from the Lithuanian Day in Canada, held in Toronto on Labor Day weekend.

Sveikina Lietuvos konsulas Kanadoje dr. J. Žmuidzinas.
Foto S. Dabkus

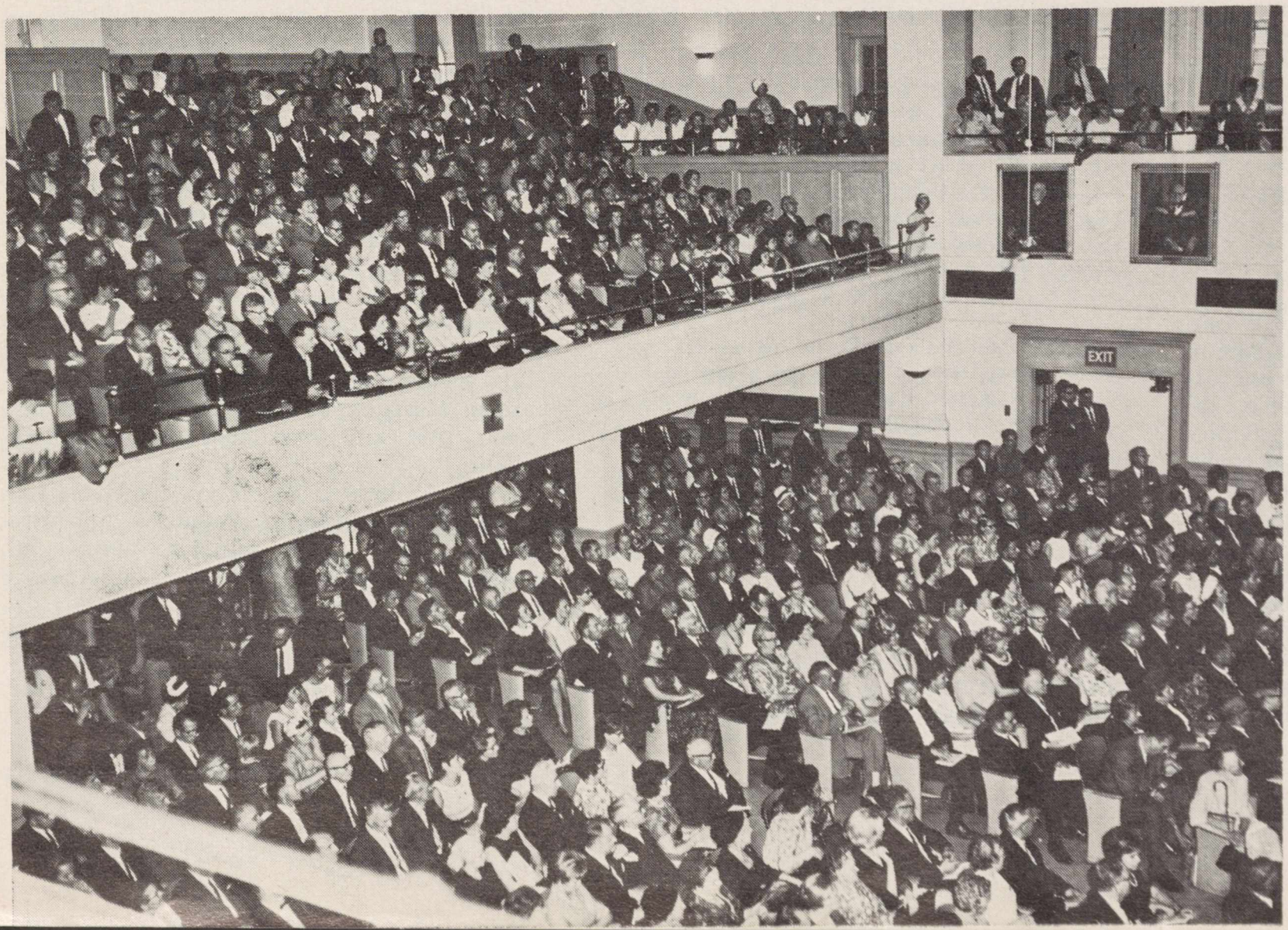

Sveikina A. Rinkūnas, Kanados Lietuvių Bendruomenės pirmininkas.
Foto S. Dabkus

◀ Dalis koncerto klausytojų.
Foto M. Pranevičius

VALERIJ TARSIS

Palata Nr. 7

Romanas

Pradžia kovo mėn. numeryje

GOLGOTA

Tęsinys iš birželio nr.

Menas prasideda ten, kur sutrukdoma ramybė, norma, tipiškumas. Tik idiotai gali sakyti, kad rašytojas privalo aprašinėti darbo didvyriškumą, laimingą gyvenimą, nekalbant jau apie tai, kad nėra nei didvyriško darbo, nei laimingo gyvenimo; sakykim, kad yra, tai ką gi čia aprašinėti? Čia dar galėtų koks vietos komiteto veikėjas ką nors pasakyti apyskaitoje, bet rašytojui čia absoliučiai nėra kas veikti. E, ką čia ir kalbėti, eisiu pamedžioti papiroso...

Atėjo naktis.

Ant siaurų medinių suolų, jau kai kas ir knarkė. Kiti įsitaisė ant grindų, valgė melonus, čia pat išspiaudami sėklas ir mesdami žieves į kampą. Tabako dūmai stipriai griaužė akis. Sanitarai šaukė sekančių išvykstančių grupių pavardes; šaukiamieji skubiai tvarkė savo mantą ir ėjo kieman; ten jau stovėjo automobiliai. Pro atidarytas duris skverbėsi lietaus ūžesys.

Valentinui Almazovui atrodė, kad jis vėl persikėlė į devynioliktus metus mazginėje geležinkelio stotyje. Ir tas jausmas buvo toks stiprus, kad jis negalėjo jo atsikratyti per ištisą naktį. Į parytį jam pasivaidino, kad jis miega ir jį kažkas smaugia, o jis niekaip negali nubusti. Bet jis nemiegojo nė vienos valandėlės, o visą laiką žingsniavo slidžiomis lentų grindimis, stengdamasis neužlipti ant miegančiųjų, ir tik jau išaušus atsisėdo ant suolo kraščiuko, ant kurio gulėjo kažkoks senis, norėjosi verkti, šaukti, bet argi kas užgirs tave šiame pragare?

Nuo tos nakties Valentinas Almazovas nebeišėjo iš visaip keičiančio savo pavidalus pragaro ir nustojo tikėti, kad kada nors galės iš čia ištrukti. Bet užtat jame gimė naujas tikėjimas — tikėjimas, kad pragarą galima sunaikinti. Sunaikinti bet kokiomis priemonėmis. Įsiliepsnojo neapykanta.

Viskas praeina.

Visi jausmai silpsta, gesta.

Neapykanta — niekad.

*

Kai visi aplinkui miega ir veidai esti baisių sapnų iškreipti, arba kai miegas nuima grimą nuo veidų, ir jie paisrodo visame atstumiančiame nuogume ir šlykštybėje, tai budinčiam pasidaro sunku gyventi. Tai pernelyg didelė našta — paimti ant savęs trečią pasaulio sargybą, ir tai ypač baisu pirmą naktį beprotnamy, kadangi atrodo, jog visas pasaulis išėjo iš proto ir traukia kartu ir tave. Vienintelis išsigelbėjimas — paskęsti didžiuliuose, plačiuose, didinguose mąstymuose. Jie visuomet kaip galingi keliamieji kranai traukia sielą aukštyn iš liūnų; jie taip pat ir dabar traukė Valentino Almazovo sielą iš to juodo purvo, į kurį jį likimas buvo įmetęs. Tiesą sakant, juk čia ir buvo jos svarbiausias paskyrimas — visomis jėgomis ir priemonėmis žudyti Žmogų, jei jis drįso atitrukti nuo bandos.

Mintys...

Kažkas yra pasakęs, kad pradėti mąstyti, tai reiškia nepkęsti pasaulio. O ar tai lengva — neapkęsti namų, kuriuose tu gyveni? Bet štai pirmoji raminanti mintis: juk namai, kuriuose tu gyveni, tai dar ne visas pasaulis. Jei likimas tave nubloškė į tą komunistinių niekšų šiukšlyną, tai jis taip pat gali ir išgelbėti. Juk tu žinai, kad turi draugų visame pasauly, jie apie tave galvoja, siunčia tau gerą žodį. Aukščiausias Kūrėjau, atleisk man už tas nuodėmingas ir akiplėšiškas mintis. Tu turi man atleisti, nes mano protas tai dalelė Tavęs. Apšviesk mane, nes aš klaidžioju baisioje tamsybėje — kuriuo būdu Tu sukūrei pasaulį? Aš jau pragyvenau nemažai metų, išmanau meną, visus jo žanrus ir matau, kad pasaulis Tavo sukurtas baisaus grotesko stiliuje. Gal būt, kad baisybių vaizduotojai teisingiausiai atvaizdavo jį, gi jie ir yra tikrieji Tavo pasiuntiniai — Dostojevskis, Hofmanas, Gogolis, Poe, Jeronimas Bosh, George Grosse, Salvadore Dali?

Aš įsiklausau į visus balsus žmonių, apdovanotų Tavo protu, visi įvairiais būdais mane įtikinėjo, aš neprieštaravau jiems, vėliau — jų priešams, ir niekas manęs negalėjo įtikinti. Ir dabar, va, tame pragare be išeities aš jau nieko nebesuprantu, nebegaliu atskirti šviesos nuo tamsos ir Tavo šventumo nuo šėtono gundymų. Jeigu visi yra niekšai, tai kam Tau reikėjo kitokių, nusmerktų, kaip mano mokytojai, ne mane nuodėmingą, apdovanoti Tavo Protu amžinai kančiai? Kodėl mes ne tokie pat niekšai, kaip visi? Bet kam klausti! Geriau mušti galva į sieną, sudaužyti ją į akmenis, kad siela nuskristų pas Tave, jei Tu nenori jos pasišaukti.

Bet aš girdžiu, — ir tai Tavo balsas, — kad reikia dar kovoti su šėtonu, užvaldžiusiu mano nelaimingą tėvynę.

Rytas.

Keliuos.

KANKINIAI PRADEDA KANČIOS KELIĄ

> — Betgi dešimtys, šimtai bepročių vaikšto laisvi todėl, kad Jūsų nemokšiškumas nesugeba atskirti jų nuo sveikųjų. Kodėl gi aš ir, štai, šitie nelaimingieji privalo sėdėti čia už visus kaip atpirkimo ožiai? Jūs, felčeris, prižiūrėtojas ir visa jūsų ligoninės gauja moraliniu atžvilgiu kur kas žemiau stovi už bet kurį iš mūsų, tai kodėl gi mes sėdim, o Jūs ne?
>
> —Moralinis lygis ir logika čia nieko bendro neturi. Viskas priklauso nuo atsitiktinumo. Kurį pasodino tas ir sėdi, o kurio nepasodino, tas vaikšto laisvas. Štai, ir viskas. Dėl to, kad aš daktaras, o jūs psichinis ligonis, nėra nei moralinio atžvilgio, nei logikos, o tik paprastų paprasčiausias atsitiktinumas.
>
> **A. Čechovas**

Motto....

Rytą Valentiną Almazovą tardė vyriausias Maskvos psichiatras. Tikriausiai tardė taip, kaip tardytojas nusikaltėlį. Kabinetan pas jį Almazovą atvedė sargybinis, tardymo metu stovėjęs už durų. Januškevičius netgi ir nebandė vaidinti, kad jis kalbasi kaip gydytojas su ligoniu, jis net ir neprisiminė apie ligą, matyt, jau apsipratęs su policininko vaidmeniu. Nutukęs, raudonskruostis, savimi pasitikintis, jis su gailesčiu pažvelgdavo į Almazovą, kuris po nemiegotos nakties žengė į Golgotos kalną jau ramesnis, su akštai pakelta galva, abiem rankom laikydamas nešamą kryžių.

— Tai ką jūs, balandėli, rašot priešsovietinius laiškus atstovybei? — klastingai paklausė Januškevičius.

— Kas jūs? — paniekinančiai pažvelgė į jį Almazovas.— Irgi policininkas? Aš gi naiviai galvojau, kad sicialistiniame krašte bent gydytojai nevirto šnipais.

— Stai, matote, kaip jūs kalbate.

— Aš su policininkais iš viso nenoriu kalbėti.

— Na, ką čia aiškintis! Išsiųsiu jus į Kaščenką — ten išpainios.

Jis pašaukė sargybinį.

— Išveskite jį.

— Nemokate tardyti, dar neįgudęs policininkas,— pasakė Almazovas.

Vėl lijo. Automobilin Almazovą palydėjo gydytoja, kuri budėjo, kai jį atvežė. Ji verkė. Almazovą, lyg sunkiai nusikaltusį, lydėjo trys sargybiniai: gydytojas ir du studentai medikai. Pastarieji praktikavosi kaip palydovai — ruošėsi policijos tarnybai. Tada pirmą kartą Valentinui Almazovui atėjo galvon mintis, kurią jis vėliau patikrino ir patvirtino daugybe faktų: kad sovietiniame krašte galutinai įsigalėjo ne socializmas, bet pats baisiausias fašizmas, kur kas baisesnis už hitlerinį; ir jis tyliai, ramiai atsakė studentui, pasiteiravusiam, ar jam patogu sėdėti ant neštuvų: fašistiniame kalėjime klausti aukos apie patogumus mažiausia — netaktiška Tai primena man anekdotą apie budelį, kuris kirsdamas galvą pasmerktajam, jį, kaip mandagus kirpėjas, klausė: "Ar jums patogu?"

Studentai tylėdami pasikeitė žvilgsniais. Tie jų žvilgsniai aiškiai sakė: "Ką tu iš jo išgausi?" Bet jie nieko neatsakė.

Vėliau Almazovas sužinojo, kad psichiniai "ligonys" turi vieną gerą privilegiją — jie gali kalbėti, ką tik sugalvoja, gali kiek nori įžeidinėti medicinos personalą, gi pastarajam uždrausta ginčytis su ligoniais. Tik reikia kalbėti ramiai, kitaip — gausi skausmingą injekciją.

Pirmas susitikimas su gydančiu gydytoju, — skyriaus vedėja Lidija Archipovo Kiziak, — įvyko už valandos po atvykimo. Valentinas Almazovas iš pirmo žvilgsnio pajuto joje jau pažįstamą policininko tipą, vardu plačiai žinomo šimtaprocentinio sovietinio žmogaus. Jo įspėjimas pasitvirtino.

Jie žiūrėjo vienas į antrą tylėdami, tuo budriu atsargumu, kaip paprastai artinasi vienas prie kito mirštamai kovai aršiausi priešai.

Lidija Archipovo Kiziak jau peršokusi per keturiasdešimt penkerius metus, — ji buvo vienmetė su Spaliu ir pilnai jo verta. Savo karjerą ji padarė visomis teisybėmis ir neteisybėmis, tvirtai laikėsi įsikibus į savo postą, labai bjojo jo nustoti. Ji turėjo tik vieną aistrą — valdyti žmones, ypač stovinčius aukščiau jos. Kartu ji buvo baili, kaip priteršusi katė

— Na, tai pradėsime, — pradėjo ji valdininkės tonu, — pasakokite, kaip jūs susirgote, apie savo šeimą, gimines.

— Neieškokite kvailių, šito aš jums neleisiu, — griežtai, lėtai, akcentuodamas kiekvieną žodį, ištarė Almazovas. — Jei jūs nenorite skandalo, tai galime susitarti dėl mūsų santykių.

Kiziak pasijuto nekaip savo kėdėje, pradėjo neramiai žvalgytis. Pokalbis vyko pasimatymų kambaryje, ir dabar jame nieko kito nebuvo. Bet tuo laiku įėjo sanitaras, atnešė kažkokį popiergalį pasirašyti. Ji skubiai pasirašė ir pasakė: "Volodia, nunešk raštą ir ateik čia." Almazovas pažvelgė į ją su tokia panieka, kad net jos išblyškę skruostai paraudonavo.

— Tai, štai, ponia, aš visai nelaikau jūsų gydytoja, o tuo labiau — žmogumi. Šią jūsų įstaigą jūs galite vadinti ir ligonine, bet aš ją laikau kalėjimu, į kurį mane įmetė, kaip tai įprasta fašistams, be teismo ir be bylos nagrinėjimo. Ir jei jūs nenorite skandalo, tai geriau susitarkime. Aš — kalinys, o jūs mano prižiūrėtoja. Nebus jokių kalbų apie mediciną, sveikatą, gimines. Jokių vaistų, tyrimų. Aišku?

— Mes turėsime griebtis prievartos metodų.

— Pabandykite.

— Gerai. Pažiūrėsim.

Visiškai nepanašūs į Valentiną Almazovą buvo kiti palatos Nr. 7 įnamiai; ir visiškai kitais keliais jie atklydo į šią labdaringą įstaigą, — ir gal todėl jie taip kraštai vienas kitą pamėgo.

— O taip, mes įvairūs, bet nemažiau ir vienodi, — pasakė Pavel Nikolajevič Zagogulin, — pagaliau mus visus atvedė čion sovietų valdžia. Tai ji sudarkė mūsų gyvenimą, todėl mes esame kaip ir jos aukos.

— Taip, tikrai, — sutiko Almazovas.

Jam patiko Zagogulinas, panašus į sportininką alpinistą. Jam galima buvo duoti bent dešimčia metų mažiau, negu jis spėjo jų sukalti. Gi jo metai nebuvo lengvi. Geologas, amžinai keliaująs po kalnus ir slėnius, kaitroje ir šalty, po aštuonetą ar devynetą mėnesių ne namuose, be mylimos šeimos.

Tatjana Lvovna Zagogulina buvo penkiolika metų jaunesnė už vyrą. Ištekėjo ji už jo septyniolikametė. Tuo laiku ji jau svėrė penkius pūdus *) ir buvo panaši į solidžią trisdešimties metų damą. Visaip būna. Pavel Nikolajevič, išlepinto meno ir poezijos skonio žmogus, mėgo sunkius moteriškus kūnus. Pradžioje jie gyveno gerai.

Alga ir komandiruotpinigiai leido Tatjanai Lvovnai tukti (ji buvo įsitikinusi, kad tik stambiose formose glūdi moters grožis), siūti drabužius. Bet kas antri metai gimdavo vaikas. Tatjana nenorėjo jų, bet motina įtikinėjo: "Reikia įsitvirtinti, kvaiša! Tėvas nemes vaikų. Jis patikimas žmogus. Gi tave visai laisvai galima mesti, kadangi tu elgiesi kaip paskutinė... Gerai, kad Pavel visada išvykęs, o tai... —

— O kas tau, gaila? Sumažėsiu aš nuo to, ar ką?..

Taip jiedvi pasikeiksnodavo; bendrai nepiktai, ir gyveno sau. Valgė labai daug — šešius kartus per dieną. Ir viską riebu: sviestą, žąsis, pyragaičius. Ir storėjo. Kai Pavel Nikolajevič grįždavo iš eilinės ekspedicijos, Tatjana Lvovna buvo su juo švelni, buvo jam ištikima, netgi turėjo pasitenkinimo — tyg ir naujas meilužis. O jos romanai buvo be jokio romantikos šešėlio — prasidėdavo ir baigdavosi lovoje.

Kivirčai prasidėjo prieš dvejus metus. Pavel Nikolajevič gavo paaukštinimą — tapo skyriaus vedėju treste. Išvykdavo retai. Būti ištikimai beveik ištisus metus Tatjanai Lvovnai buvo perdaug. Gi čia kaip tik pradėjo vaikščioti pas vyresniąją dukterį Liubą (jai ką tik sukako septyniolika) studentas, būsimasis inžinierius, kuris labai krito į akį ir mamai. Po kurio laiko Liuba apsiašarojusi prisipažino motinai, kad ji neščia.

Kritišku, ne pasigailėjimo, bet pajuokos žvilgsniu Tatjana Lvovna pervėrė Liubą... Ir ką jis joje rado? Liesa, negraži... Matyt, taiko į butą. Taip, trijų kambarių butas mūsų laikais retenybė... Ne kvailas... Žino, kad tėvas penkius šimtus rublių per mėnesį uždirba... Akiplėša!.. Bet vertas vaikinas...

— Nori vesti, — tyliai pasakė Liuba.

— O kur gyvensit? Ar jis turi kambarį?

—Ne... bendrabuty.

— Tėvus ar turi?

— Našlaitis.

Šis pokalbis vyko vasarnamy. Tatjana Lvovna dar nesenai jį iš naujo įrengė. Ji ir pati dabar daug uždirbdavo, — siuvo namuose, be leidimo.

Vakare atėjo pats jaunikis, pabučiavo mamai ranką. Vakaras pasitaikė gražus, šiltas, buvo rugpiūčio pradžia. Išėjo pasivaikščioti — reikia gi pasitarti; pasivaikščiojo — pavargo, nutarė pailsėti čia pat miške ant žolelės. Gi už valandos Tatjana porino: "Tu kraustykis čion. Miegosi daržinėje, ant šieno... Manasis grįžta taip išvargęs, kad miega kaip užmuštas."

Pavel Nikolajevič kategoriškai atsisakė duoti savo sutikimą dukters vedyboms. "Tegul padaro abortą. Man tas tipelis nepatinka. Jis ją pames, ir dar, ko gero, teks jam kambarį atiduoti.

Įvyko pirmas stambus kivirčas. Tatjana Lvovna raudojo; taip pat ir Liuba.

Bet Pavel Nikolajevič užsispyrė.

Kartą naktį jis kažkodėl negalėjo užmigti, išėjo į gatvę pasivaikščioti; gi tuo tarpu Tatjana Lvovna, vienmarškinė, išėjo iš daržinės. Kas čia dabar! Pavel Nikolajevič pats gerai neprisimena, jis beveik apkvaišo...

Dovanojęs žmonai, švelnus ir nuolaidus Zagogulin nesileido tačiau į jokias nuolaidas, kai kalba užeidavo apie Liubos vedybas. Studentą jis išvijo ir uždraudė jam pasirodyti vasarnamy. Ir, štai, neramios Tatjanos Lvovnos galvoje pribrendo naujas planas — klastingas, žiaurus, nežmoniškas, visai sovietinis, netgi madingas ir plačiai vartojamas mūsų laikais.

*

— Aš mėgstu gėles, negaliu be jų gyventi. Bet koks baisus likimas: visos mano gėlės jau daugelį metų nebeauga darželiuos, o tiktai tarp kapų tvorelių ir ant kapinių kupstų.

Atleiskite man, jei galite.

*

Gyvenimas begaliniai milžiniškas, nepasiekimai geras. Bet taip be galo toli, smėlio tyruose sudegusių metų ir ištisų epochų, kurias visiškai išdegino ir nelaimių samumais bei nusikaltimų uraganais užpylė, laimingų-

---

*) Pudas — 40 svarų.

Danguolė Sadūnaitė

SNIEGO GĖLĖS

ARKTIKOJ

Aš atpažinau tave —
kaip kad žemė sniegą
ir šaltis savo kvepiantį, krentantį
vaisių —
sniego gėles...

Niekas,
visa žiemos tamsuma,
jos geliančios audros
nepajėgtų manęs nuo tavęs
atskirti.

(Seniai mano vienatvė
ilsisi tavo delnuos — —)

Ar galėtų medis nusigręžti
nuo savo šešėlio?
Arba aš, atpažinusi tave,
——— nuo savo kūno?

SNINGANT

Sningant,

krentant sniegui —
atidėsiu šalin savo sielvartą
ir klausysiuos,
klausysiuos — —

Medžiai praeina pro langą:
ilga žiemos procesija.
Ką jie sako?
Ką kalba jų šviesūs kūnai?
Jie nieko nesako,
nieko nepasakoja —

Jie tiktai laimina mane
ir laimina —

Sningant,
krentant sniegui.

VIEŠPATIE!

Viešpatie,
kuris siuntei mums šią dieną —
leisk, kad mūsų mintys
būtų tiesios kaip strėlės —

ir skaidrios kaip vaikų balsai
atsklindą pro langą.
Duok mums gėlių linksmumo,
ir duosnumo
iš šių vaisių gerų ir dosnių
pavidalų — —

taip, kad saulė kristų ant mūsų
džiaugsminga glamone —
(skaidriais vaikų balsais!)

ir kad nieko, nič nieko
mūsų sielos nepasisavintų
iš plėšrios nakties tamsumos —

kuri tyko ir gresia
(net ir dabar man berašant)
niauriųjų paukščių akyse —

jų dienų oazės. Reikia būti nepaprastai akylam, kad įžiūrėtum rūkuose tas oazes. Reikia būti labai stipriam, kad nenuleistum rankų, kad nesudrebėtų kojos... Ir reikia mokėti muštis iki galo. Muštis be pasigailėjimo su tais, kuriems pasaulis, žmoniškumas — tai reliatyvūs supratimai, žmonės — bandymams skirti triušiai. Kam gaila triušio? Ir kur jis pabėgs?

Reikia vieną kartą visam laikui įsisąmoninti, kad žmogus ir pasaulis — seni, nesutaikomi priešai. Pasaulis — masė, minia, galvijų banda, aukštosios Žmonijos pilvas ir užpakalis; jame vyksta fiziologinės funkcijos: gaunamas ir virškinamas maistas, kovojama dėl jo, dėl gyvybinės erdvės, dėl amžino kovingumo. Ji taip pat yra viena iš nepanaikinamų žemutinės dalies žemės gyventojų funkcijų, nors poetai ir lyrikai bando pridengti tą šlykščią funkciją narsumo vualiu, meile taip vadinamai tėvynei; tik pagalvok, kokia dorybė mylėti savo urvą, kuriame viešpatauja nutukusios kiaulės! Tikroji Žmogaus tėvynė — Dangus, Dievas, kuriame gyvena jo siela.

Reikia skirti šiuos dalykus iki visiško jų atksirimo. Taip įsakė pats Viešpats: Jis pasaulin atnešė ne taiką, bet kardą ir atskyrimą. Manęs visai nejaudina žemosios dalies likimas: ji šiandien jau nebeerikalinga. Visas funkcijas daug geriau atliks mašinos. Komunizmas — tai masės pastangos praryti, ištirpdyti brangiuosius kristalus: deimantus, rubinus, ametistus ir auksakalių nušlifuotus brilijantus.

Reikia apginti Žmogaus sielą.

*

Tatjana Lvovna susidraugavo su rajono psichiatrinio dispanserio vedėja Ana Ivanovna Peredriagina, jaunėjančia keturių dešimčių metų blondine. Pradžioje Ana Ivanovna buvo tik paprasta klijentė, patyrusi, kad Tatjana Lvovna gera siuvėja, kuriai sekasi taip vykusiai dekoruoti pernokusias Anos Ivanovnos grožybes. Taip vykusiai, kad ji net sugebėjo sugundyti patį sveikatos apsaugos ministerio padėjėją, Christoforą Aramovičių Babadžaną. Babadžanas ir Peredriagina puikiai suprato vienas antrą — jų buvo vienodi skoniai ir pažiūros. Abu jie sėkmingai kopė aukštyn tarnybiniais laiptais. Ir jei Babadžanas turėjo tamsų kampelį savo šviesiame gyvenime — žmoną, tai Ana Ivanovna, linksmoji našlė, buvo pasirengusi jį paguosti.

Draugės, žinoma, dalinosi savo intymiais pergyvenimais, buduarinėmis smulkmenomis ir nesivaržė išsireikšdamos. Sužinojusi apie Tatjanos Lvovnos rūpestį, Peredriagina davė jai gerą patarimą, kaip nutildyti užsispyrusį vyrą... Reikalas visai paprastas. Parašyk mums į dispanserį pareiškimą, kad tavo vyras, kuris yra žymiai vyresnis už tave ir jau serga impotencija, kelia pavyduliavimo kivirčus ir net grasina.

— O jis kartą rėkė: "Aš tave užmušiu..."

—Ir be pagrindo?

— Hm... Tai buvo kaip tik tada, kai jis pastebėjo mane nulipant nuo šieno.

—Puiku... Mes nuspręsim, kad jis turi haliucinacijas...

Visa buvo atlikta greit, su įprastu Tatjanai Lvovnai rūpestingumu. Po dviejų savaičių, septintą valandą ryto, kai namuose dar visi miegojo, Zagogulino bute suskambėjo skambutis, įėjo du augaloti sanitarai ir parodė įsakymą — pristatyti Pavelą Nikolajevičių psichiatrinėn ligoninėn. Mieguistas jis pradžioje negalėjo suprasti, kas čia yra. Gi Tatjana Lvovna švelniai įtikinėjo, net galvą paglostė:

— Reikia važiuoti, Pavlik. Tu taip pavargai, persidirbai, nervus ištampei, gi ten sanitarinė aplinkuma. Pasigydysi, pailsėsi, pasitaisysi.

— Nevažiuosiu! jau visai nubudęs pasakė Pavel Nikolajevič.

— Tada prievarta išvešim, — šaltai pareiškė sanitaras.

— Pabandykit.

Prasidėjo muštynės. Nubudo vaikai. Rėkė, verkė. Abiejų sanitarų snukiai kraujais paplūdo, bet Pavel Nikolajevič jau buvo surištas. Jį išvežė. Žmona ėjo greta. Jis spjaudė į ją ir šaukė:

— Kalė! Sterva! Tai tu viską sutaisei... Vaikai! Jūsų motina — prostitutė. Išeisiu iš ligoninės — aš su ja atsiskaitysiu. Eik šalin, kale!

Jį nugabeno į penktąjį skyrių.

Numetė ant purvino matraco ant grindų. Šešiapudė boba pažiūrėjo į jį pelėdos akimis — ir jis iš karto apsiramino. Keturios dešimtys žmonių klegėjo, kvatojo, šoko, spjaudė, rūkė, keikėsi, mušėsi.

Kai jį už savaitės perkėlė į palatą Nr. 7, jam atrodė, kad jis pateko į rojų.

ŠALIN NUO MANĘS, ŠETONE!

> Keistas užtemimas vyksta, kai tiesos šešėlis nukrenta ant mūsų blizgančios, idealios žemės. Tur būt, čia kalta ne žemė, bet tiesa. Ji atneša tiktai blogį, apgaulę — vienintelę brangenybę, kurią mums pavyko pagrobti. **George Meredith**

Gal keisčiausia palatoje Nr. 7 buvo tai, kad jos įnamiai nuoširdžiai draugavo tarp savęs ir visi mėgo tiesą, neslėpė jos, tuo tarpu, kai už beprotnamio tvoros viešpatavo neapykanta, panieka ir tiesos baimė.

Labiausiai melavo laikraščiai, nutylėdami svarbiausius dalykus. O nutylėjimas — tai pats klastingiausias apgaulės būdas. Laikraščiams niekas netikėjo, o tik gandams. Atsakingiems komunistams leido specialius biuletenius, bet ir juose toli gražu ne viskas buvo pasakoma. Kaip visuomet būna tironų valdžioje, svarbiausią vaidmenį vaidino vyriausias iš eilės tironas, gi visi kiti, net ir vadovaujančiuose postuose stovintieji, buvo tik eiliniai pėstininkai.

Tomis dienomis išnyko iš horizonto vienas iš žymiųjų asmenų — Frol Kozlov; vieni sakė, kad jis nusišovė, kiti — kad iš susijaudinimo pamišo. Visi žinojo, kad Chruščiovas elgiasi su žmonėmis, kaip su lėlėmis. Stalinas bent surengdavo teismus, tardymus, gi šis paprastai išmeta juos kaip nereikalingą šiukšlę.

Tiesa draugavo tik su tikrais žmonėmis, gi su policininkais ji buvo ant peilių. Nenuostabu tad, kad palatos Nr. 7 kaliniai neapkentė aukštesnių viršininkų, pradedant ministeriu ir baigiant sargu.

Istorijos profesorius Nikolaj Vasilevič Morionyj, kuriam neseniai sukako dvidešimts aštuoneri metai, buvo užsiėmęs vien tiktai viduaramžių mongolais ir, atrodo, nevarginо sovietinių fašistų. Fakultetas buvo juo patenkintas, kaip protingu, įdomiu ir išsimokslinusiu lektorium. Jo darbas buvo aukštai vertinamas ne tiktai savųjų, bet ir užsienio mokslininkų.

Bet...

Net ir nežinau, nuo kurio "bet" pradėti.

Kadangi kiekvieno Žmogaus rašomo didžiąja raide, gyvenime, per nelaimę gimusio sovietiniame kalėjime, yra daugybė "bet" — yra be galo daug priežasčių pakliūti valdžią turinčio nemalonėn, ir tada prasideda kančios kelias iki pat karsto.

Svarbiausias Nikolaj Vasilievičio Moriono "bet" buvo tas, kad, nors jis ir buvo užimtas XIV-jo amžiaus mongolų tema, jis, be to, buvo jaunas, patrauklus, aukšto ūgio, mėgo gyvenimą, tiesą, o svarbiausia, — grožį, aistringai svajojo apie gražų gyvenimą šiame pasauly, gi pirmiausia — rusų žemėje.

Kodėl gi jis domėjosi viduramžių mongolais? Gal jautė jiems ypatingų simpatijų? Gal būt. Jis neapkentė jų visa savo siela. Nuo pat mokyklos suolo jis buvo pamėgęs filosofą Vladimirą Solovjovą ir didesniu atkaklumu negu tas jo mokytojas, įrodinėjo, kad didžiausias pavojus Europos civilizacijai, ir pirmoje eilėje Rusijai, lauktinas iš mongolų, kurie slapta ugdo panmongolizmo doktriną, ir ateis diena, kai Kinijos komunistai susitars su Japonijos komunistais ir pirmiausia pasigrobs Sibirą su jo neišmatuojamais turtais ir milžiniška gyvenimui erdve, kurios užteks ir vieniems ir kitiems, o po to griebs ir Europą. Jis netgi tvirtino, kad naujausiuose slaptuose kiniečių generalinio štabo žemėlapiuose Rytų Sibiras jau nudažytas kiniška geltonai ruda spalva — mongolų odos spalva.

"Kaip tik tam tikslui", pasakojo jis kartą studentams, kurie reguliariai rinkdavosi jo bute, tarpe kurių buvo ir komjaunuoliai Volodia Antonov ir Tolia Žukov, dabar kartu su juo palatos Nr. 7 įnamiai. Jie gulėjo greta vienas kito — mokytojas ir mokiniai — ir vadino savo palatą istorijos fakultetu; netgi felčeris Strunkinas parėkaudavo: "Ei, istorijos fakultetas, eikite vakarienės". Gi į ikoną panaši gailestingoji sesuo Dina, slaptai mylinti Tolią Žukovą, sušukdavo: "Šventoji Trejybe, ar pagaliau miegosite?" Taigi, Nikolaj Vasiljevičius pasakojo:

—... Kaip tik tam tikslui kiniečiai leidžia milžiniškus pinigus, kad pagamintų savo atominę bombą. Mūsiškiai sako, kad, girdi, Kinijos vadai tokiais beprotiškais svaičiojimais sudaro plačiosioms žmonių masėms nepakeliamas gyvenimo sąlygas, o jiems ir be to sunkus gyvenimas, kad, girdi, Sovietų Sąjungai užteks atominių bombų apginti visą socialistinį lagerį. Vargšai, tiek nesumeta, kad kiniečių atominės bombos skirtos visų pirma Sovietų Sąjungai. Iš viso gi tas vadinamas nesugriaunamas socialistinis lageris mūsų akyse yra ir griūva, kaip daugiaaukštis kortų namelis. Iš tikro nebegalima jau rimtai kalbėti apie vieningą bendradarbiavimą, kai yra atsiradę keli įvairūs socializmai, kurie pila vieni ant kitų pamazgas ir iš esmės veda tarpusavio tikrąja to žodžio prasme — šaltąjį karą. O to marksistinio socializmo pilnai laikosi tiktai mūsų glušai.

Bus daugiau.

Marijonų spaudos centro rūmai — 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. — kur leidžiamas "Draugas" ir kiti jų leidiniai ir knygos.
Lithuanian daily "Draugas" publishing House, where also are published other various magazines and books.

DIENRAŠTIS "DRAUGAS" SUKAKTIES METAIS

Penkios dešimtys metų Chicagoj "Draugas" eina dienraščiu, kas dieną nešdamas žinias į lietuvių namus, keldamas ir spręsdamas religinius, tautinius ir bendrai žmogiškuosius uždavinius; rūpindamasis ne tik savo skaitytoją informuoti, bet ir jį nuteikti, priversti jį susimąstyti, ta ar kita problema susidomėti ir jas įgyvendinti. Lietuviškoji spauda bendrai skiriasi nuo kitatautės spaudos, kad jį nesivaiko sensacijų; juo labiau "Draugas" to nesiekia. Jis ir nesitenkina "objektyviu" faktų pristatymu, nes už tokio pristatymo dažnai slypi tam tikros tendencijos, kurių šiaip jau nebūtų galima ar būtų nepatogu prakišti. Faktų atrinkimas taip yra vienas iš lietuviškos spaudos gerųjų ypatumų, taip pat ir "Draugo".

Per eilę metų keitėsi redakcijos ar leidyklos žmonės, įvairavo turinys, bet dvi pagrindinės laikraščio kryptys išliko nesikeitę — tai katalikybė ir tautybė.

Religinis aspektas tačiau laikraštyje nėra pavertęs jo grynai konfesinių reikalų tribūna. Nežiūrint to, kad redakcijoje dirba pusė kunigų (ir pusė pasauliečių), kad leidėjas yra marijonų vienuolija, dienraštis turi pasaulietišką atspalvį. Lietuviškumo klausimas yra virtęs vienu svarbiųjų dienraščio temų. Rūpestis kultūros reikalais yra iššaukęs ir išauginęs šeštadieninį literatūros—mokslo—meno priedą, kuriam mūsų spaudoje nėra lygaus.

Kad būtų progos kai kuriais klausimais sukaupčiau pasisakyti ir juos vienoje vietoje sutelkti, laikraštis kas dieną duoda po skyrių trim didžiosiom jaunimo organizacijom: vyčiams (Lietuvos vyčių veikla — ketvirtadienį), ateitininkams (Iš ateitininkų gyvenimo — šeštadienį), skautams (Skautybės keliu — trečiad.); be to, sportui (sporto apžvalga — penktad.), sveikatos klausimams (Kelias į sveikatą) ir darbo bei socialiniams klausimams (Socialinis draudimas ir darbas — pirmad.). Šeštadienio priede (kuris, kaip ir pats dienraštis, yra 8 didelių puslapių) kas savaitė paeiliui po puslapį turi moterys (Moterų gyvenimas), studentija (Akademinės prošvaistės), o laisvalaikiui ir lengvam šypsniui homoro skyrių "Spygliai ir dygliai", kurį pradėjo puikus poetas ir humoristas satyrikas Leonardas Žitkevičius, o dabar tvarko vienas žymiųjų mūsų beletristų Aloyzas Baronas, pasirašydamas Dr. S. Aliūnu, šiuo slapyvardžiu rašąs šmaikščių, bet kartu ir skaudžių humoristikų.

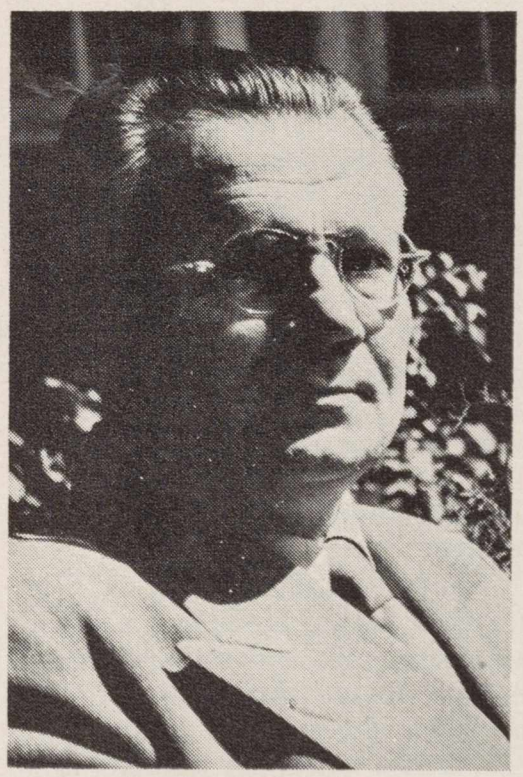
Leonardas Šimutis, vyr. "Draugo" redaktorius nuo 1927 metų.

Kiekvieną dieną paskutinysis puslapis skiriamas smulkiajai lietuviško gyvenimo kronikai (skyriai: Aplink mus ir Iš toli ir arti), kuri yra labai gausi ir apima ne tik Chicagos, Amerikos, bet ir viso pasaulio asmenis ir jų veiklą. Korespondencių skyriuje didesnės kolonijos turi nuolatines vietas tomis pat dienomis. "Draugas" šioje srityje yra pasidaręs geriausiai ir gausiausiai informuojančiu laikraščiu (čia reiktų gal kiek mažinti koresponišpūstus tekstus prieš parengimus ir daugiau bei kritiškiau duoti aptari-

Kun. Pr. Garšva,MIC, "Draugo" moderatorius.

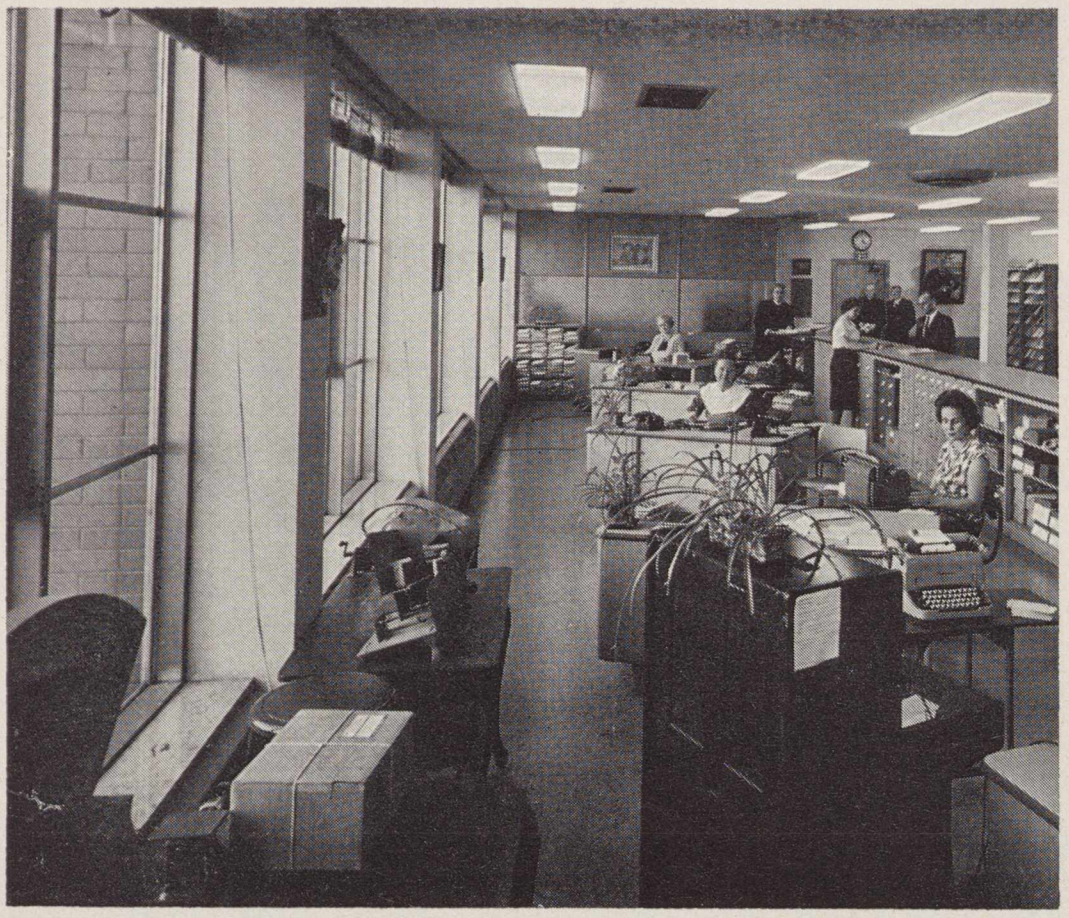

"Draugo" administracijos raštinės dalis; matyti keletas tarnautojų ir svečių, kurių čia niekad netrūksta.

Aloyzas Baronas, redaktorius.

Kazys Bradūnas, kultūros priedo redaktorius .

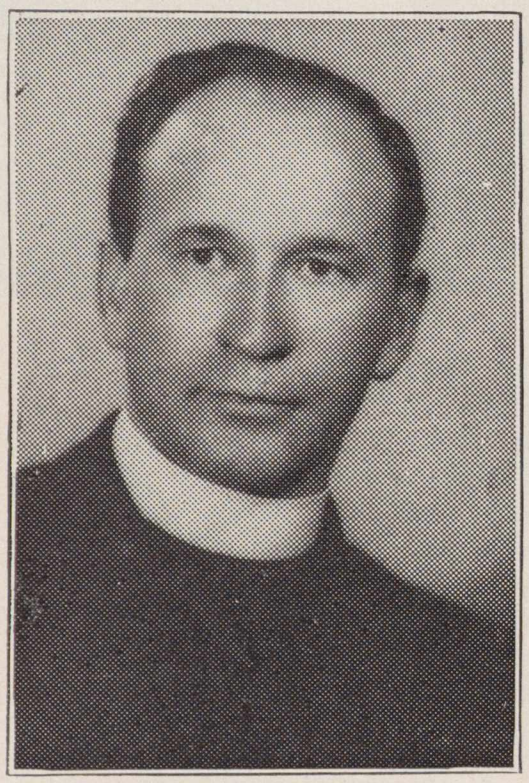

Kun. K. Baras, politinių žinių redaktorius,

Kun. dr. J. Prunskis, skyrių redaktorius, spaudos apžvalgininkas.

mų, įvertinimų po jų).

Kas trečiadienį paskutiniame puslapyje yra vaikams skiriama "Tėvynės žvaigždutė", kuri, atrodo, traukia jaunuosius skaitytojus, nes ten jie randa daug vietos savo rašto ir piešimo bandymams. Šis skyrius turėtų augti ir platėti turiniu, nes jis ugdo būsimuosius lietuviškos spaudos talkininkus.

Laikraščio atkarpose nuolat spausdinama originalūs beletristikos veikalai (romanai, apysakos, didesni straipsniai, kelionių aprašymai...). Per eilę metų iš atkarpose ėjusių tekstų išleista nemažai prozos knygų. Ilgą laikl čia būdavo spausdinami "Draugo" romano konkursą laimėjusieji romanai, kad labiau pririštų skaitytoją prie laikraščio. Paskutiniuoju laiku premijuotieji veikalai tuojau išleidžiami atskira knyga, o spausdinama kas nors iš premijos nelaimėjusių; deja, jų tarpe pasitaiko labai menko literatūrinio lygio, ir tokių reiktų vengti.

Naujos poezijos, smulkios beletristikos, meno, literatūros kritikos, straipsnių, svarstymų kultūros temomis deda šeštadienio priedas, kuriame stengiamasi duoti mūsų šios dienos kultūrinės kūrybos vaizdas. Iš per didelės "tolerancijos" kartais tas vaizdas išeina net gerokai nustelbiamas tų, kurie save laiko kitos srovės žmonėmis (bet i "Draugą" patekti ar įvertintu būti laiko sau garbe.) Didelį kultūros lobi šiuo priedu yra sukrovęs ilgametis jo redaktorius dr. J. Prunskis; ji papildo jau kelerius metus redaguojas poetas Kazys Bradūnas, daugiau dėmesio skirdamas menui, dialogui su visų srovių kūrėjais, iš kūrybos visų pirma reikalaudamas meninio lygio, griežtai pliekdamas "vidutiniškumą".

Politinį puslapį įgūdusiai tvarko kun. K. Baras, senas žurnalistikos vilkas. Korespondencijų — Aloyzas Baronas; jis taip pat neretai reiškiasi kaip aštrus, drąsus vedamųjų rašytojas, nors čia šeimininkauja vyr. red. L. Šimutis ir moderatorius Pr. Garšva.

Laikraštį administruoja buvęs Lietuvoje "Ryto" ir "XX amžiaus" admnistratorius J. Valaitis, administracijoje dirba taip pat iš ten Daugirdas su žmona. Nauji namai ir nuolat tobulinama spaustuvė bei technikinė dalis rodo dienraščio augimą ir tobulėjimą. Šiandieną nebeįmanoma būtų lietuviui sekti lietuviškos bendruomencs gyvenimą be "Draugo", lankančio savo skaitytojus nuo Chicagos iki tolimųjų užjūrio kraštų. (R. N.).

Kun. A.Spurgis, MIC vyr. marijonų spaudos administratorius.

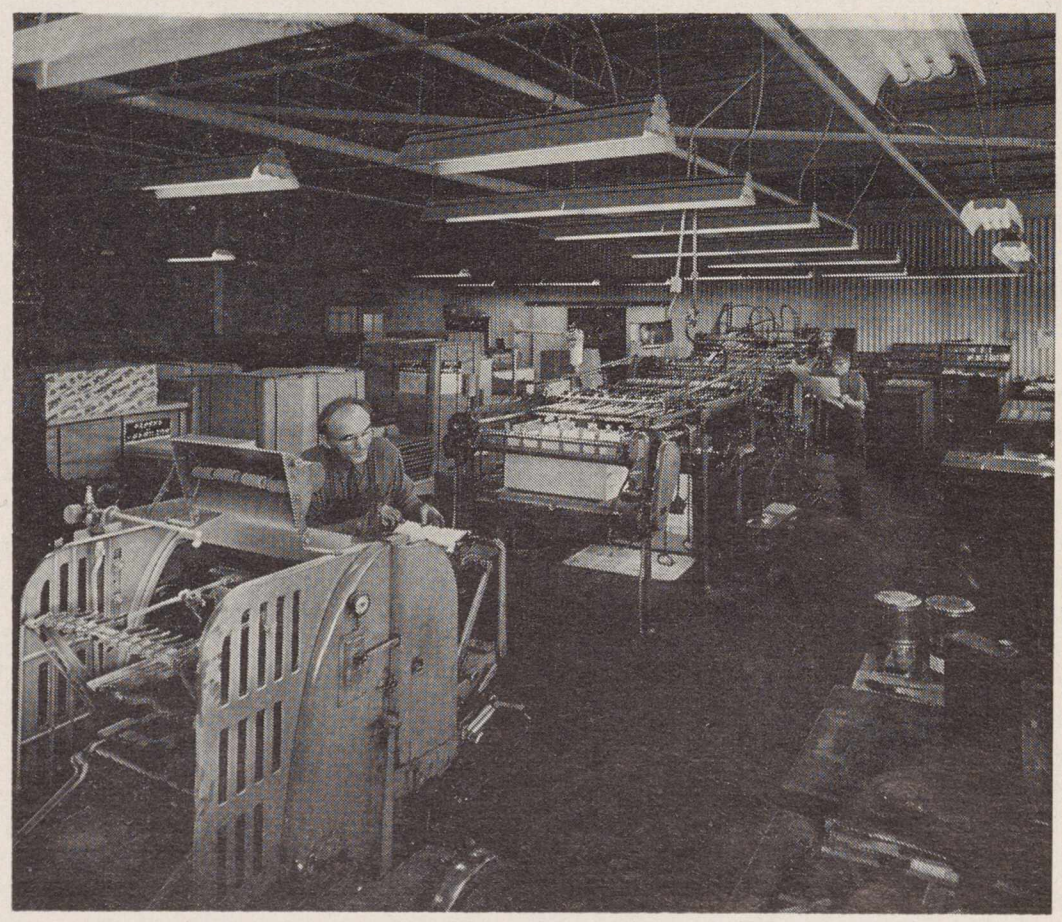

Knygoms ir žurnalams spausdinti mašinos. Prie pirmosios stovi ilgametis spaustuvės darbininkas brolis Vincas Žvingilas, MIC.

STASIAUS BŪDAVO RAŠTŲ PALIKIMAS

Rugsėjo 9 d. po sunkios vėžio ligos W. Palm ilgoninėje mirė rašytojas kunigas Stasius Būdavas. Palaidotas rugsėjo 13 d. Miami Our Lady of Mercy kapuose.

Stasius Būdavas buvo gimęs 1908 m. kovo 5 d. Papilėje, Šiaulių aps. Lankė Šiaulių gimnaziją, paskui įstojo į kunigų seminariją Kaune, studijavo V. D. universitete filosofiją ir literatūrą. Įšvęstas kunigu, ėjo pareigas, bet gyventi labiau mėgo savarankiškai. Sakė stilingus, visuomet raštu parengtus pamokslus, kurį laiką religinėmis temomis kalbėjo per Kauno radiją, pakviestas būti nuolatiniu pamokslininku.

Pirmieji jo rašto bandymai pasirodė 1922 m. Rašė eilėraščius ir apysakaites. 1926 m. debiutavo nedideliu eilių rinkinėliu "Širdies stygoms virpant".

1928 metais, kaip vienas iš žadančių jaunųjų poetų pakviestas į "pirmojo dešimtmečio" poezijos antologiją ir buvo jauniausias dalyvis — 20 metų vyras — šalia tokių "seniu", kaip Petras Vaičiūnas — tada jau 39 metų, Butkų Juzė — 36, ar Juzė Augustaitytė-Vaičiūnienė — 34 (Antras jauniausias dalyvis buvo Bernardas Brazdžionis, 21 metų 8-tos klasės gimnazistas).

Nuo 1928 metų jaunas poetas vis daugiau linko į pasakojamąjį žanrą — beletristiką, tais metais išleidęs atskira knygele apysaką "Už motinos meilę" (Karo Muziejaus orkestre grojančio invalido tema) ir "Broliuk, nevirkdink sesutės". Plačiai dalyvaujant Lietuvos ir JAV lietuvių spaudoje (Vytyje ir kt.), susidarė glėbys apysakaičių-novelių, kurias atrinkęs 1932 metais išleido rinkinį "Širdys ir gėlės".

Vikaraudamas parašė pirmą romaną "Mokytojas Banaitis", kuriame mokytojas savo padėtimi ir psichologija buvo panašesnis į vikarą, o mokyklos vedėjas — į kleboną. Netrukus, 1936 metais, išėjo mergaitės kelio į vienuolyną romanas "Loreta", 1939 metais — visuomeninis romanas "Sala". Charakterizuodamas rašytojus, humoristas L. Žitkevičius 1942 metų Literatūros metraštyje apie Būdavą, paminėdamas jo veikalų vardus, taip suposmavo.

Kai širdis gėlėm apsąla,
Plaukia Būdavas į Salą,
Su Banaičiu, su Loreta
Ir su kuo tik panorėta.

Vokiečių okupacijos metais Būdavas sudarė ir išleido novelių rinkinį "Vidurnakčio svečiai" ir Jaunajam Teatre Kaune davė pjesę "Laukų berniukas". Novelės vaizdavo daugiausia pirmojo bolševikmečio siaubą Lietuvoje. Čia jo lietuviškumas buvo tiesus ir atviras, gi okupantui aštraus žodžio nepagailėta — gal dėl to ir I. Simonaitytė, minėdama anas dienas, paskutinėje savo atsiminimų knygoje Būdavą taip sudergė.

Vokietijoje Būdavas parašė naują romaną, vardu "Uždraustas stebuklas", kuris lietuviškai išėjo 1954 metais jau JAV-se, o 1955 metais "Forbidden Miracle" vardu — angliškai. Su šiuo jo veikalu yra susijusi tokia istorija, labai charakteringa amerikiečių žurnalistikai. Kunigas rašytojas norėta pristatyti amerikiečių visuomenei — atsilankė reporteris, išklausė visą išvietintojo iž tėvynės ir priimto į antrąją tėvynę odisėją ir padarė savas "išvadas". Būdavas papasakojo, kad savo veikale jis vaizduojąs svetimtaučio ir vokietaitės meilę; pagal nacių ideologiją vokietaitė kitataučiui buvusi "uždraustu stebuklu". Kai reporteris paskelbė interview, iš po jo plunksnos išėjo, kad nacinėje Vokietijoje apie Ameriką nebuvę galima nė svajoti, ji buvusi "uždraustu stebuklu". Bet amerikiečiai jam tą "stebuklą" suteikę.

Tačiau 'stebuklas', kurio autorius labiausiai laukė, neįvyko, milijoninio tiražo knyga nesusilaukė, tūkstiražo veikalas nesusilaukė, tūkstčių autoriui neatnešė, nors kai kurie recenzentai (Bostono dienraštyje) ir gerai apie knygą parašė, negailėdami autoriui pripažinti net Hemingvėjaus stiliaus lengvumo.

Po to Būdavas skelbėsi rašąs naują romaną angliškai — "The Fog on the Highway", bet ar jis baigtas ir ar išleistas, neteko girdėti.

Stasius Būdavas buvo antrajame Lietuvos laisvės dešimtmetyje išaugęs rašytojas, įėjęs į mūsų literatūros kūrėjų eilę kartu su Vaičiulaičiu, Mazalaite ir kitais to meto amžininkais. Augęs ir reiškęsis dešiniųjų periodikoje, tos srovės ir laikėsi — ne vien dėl to, kad buvo kunigas, bet daugiau gal dėl to, kad šitame "fronte" į žmogų buvo žiūrimą ne vien iš materialistinio taško, kad žmogus čia turėjo sielą ir kovojo už pilnos asmenybės išlaikymą, ne vien už tos ar kitos partijos principus ir siekimus. Socialinis (ir socialistinis) momentas jo raštuose nefigūravo, dėl to rėksmingiems kritikams "Mokytojo Banaičio" autorius buvo menkas rašytojas, nes "atžagareivis", o "Būdviečių mokyklos" autorius — geras, nes "pažangus".

Nežinia, kiek pats autorius vertino savo sumanytąją knygnešio Rapolo Gelžinio "epopeją", bet kritika (nepabūgusi Būdavo atžangumo!) labiausiai iš visų jų darbų vertino pirmąją dalį — "Varpai skamba" (Lietuvių Dienų leidyklos leidinys). Čia tikrai autorius sukaupė geriausią savo stilistinį ir pasakojimo patyrimą, nusikratė nevengto

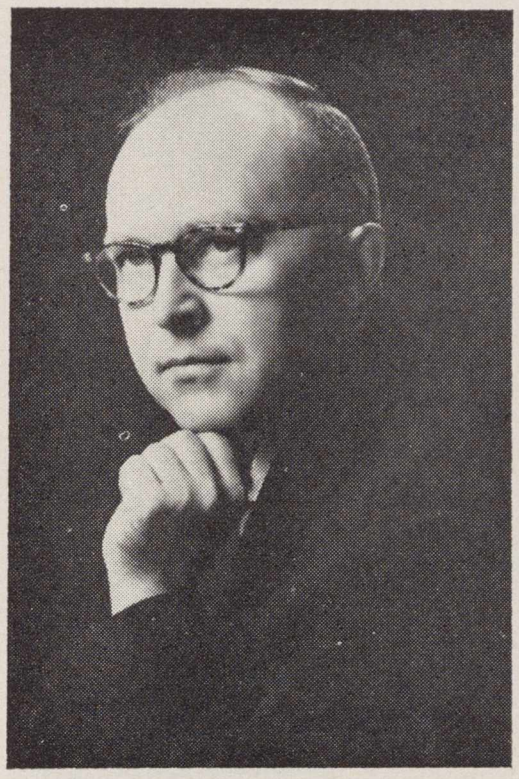

Rašytojas Stasius Būdavas

sentimentalizmo ir sukūrė vieną gerųjų jaunimui apysakų. Geros pažangos rodė jo periodikoje skelbtos prozinės psalmės. Periodikoje išblaškyta liko gausūs kelionių aprašymai. Jie, surinkti ir sutvarkyti, stipriai papildytų ir pakeltų Stasiaus Būdavo literatūrinį palikimą.

A. R-tis

NAUJOS KNYGOS

Atsiųsta paminėti

Nelė Mazalaitė, **Miestelis, kuris buvo mano.** Knyga, laimėjusi 1965 metų "Aidų" žurnalo literatūros premiją. Viršelį piešė ir iliustravo P. Jurkus. Išleido "Darbininkas", 1966. 182 psl. Kaina $2.50.

Gaunama leidykloje: 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y., pas platintojus ir LL'ietuvių Dienų" administracijoje.

Maironio **Baladės.** Iliustravo Pranas Lapė. 1500 egz. Didelio formato (8x10), 102 puslapiai. Kaina $6. Leido ir spausdino "Romuva", 84-20 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y. 11421. Gaunama "L. Dienų" adm-je, pas knygų platintojus ir tiesiai "Romuvos" leidykloje.

Bronys Raila, **Laumių juosta.** Akimirksnių kronikos. I. Literatūriniai essay temomis, "daugiausia liečiančiomis lietuvių literatūrą, kultūros ir dvasios problemas bei kai kuriuos spalvingesnius literatus, ypač mano mokytojus ir artimesnius draugus". 352 psl. Nidos Knygų Klubo leidinys Nr. 61, 1966. 1, Ladbroke Gardens, London, W. 11, Gt. Britain. Kaina nariams minkštais viršeliais $2.00, nenariams — 25 % daugiau. Viršelis K. K. Jezersko.

Petr. Tarulis, **Vilniaus rūbas.** Romanas. 496 psl. Nidos Knygų Klubo leidinys Nr. 60. 1, Ladbroke Gardens, London, W. 11, Gt. Britain. Kaina nariams $2.50, nenariams — 25% brangiau.

Antanas Rūkas, **Mano tautos istorija.** Lietuvos istorija eilėmis nuo ledų slinkimo gadynės ligi šių dienų. Knyga didelio formato, liuksusiniame popieriuje, kietais viršeliais, aplenktais celofanu, iliustruota 35-kiais dail. Viktoro Petravičiaus medžio ir lino raižiniais. Išleista 300 egz. Knyga gaunama prisiuntus $5.00 adresu: Mr. A. Rūkas, 3346 W. 65th Place, Chicago, Ill. 60629 (Niekur kitur neplatinama ir negaunama).

Knygos ir autoriai

— Šiais metais V. Krėvės vardo literatūros premija ($500) Montrealy paskirta **Kostui Ostrauskui** už scenos veikalų knygą "Žaliojoj lankelėj". Paprastai skiriama parenkant veikalą iš dviejų metų leidinių, bet šiais metais — iš trijų: 1963, 1964 ir 1965 metų. Jury komisiją sudarė: dr. H. Nagys, pirm., dr. I. Gražytė, sekr., nariai — V. A. Jonynas, K. Barteška, R. Keturka.

Komisija, skelbdama šią žinią, rašė: "Šeštąja Vinco Krėvės literatūros premija pirmą kartą išeivijos istorijoje (neskaitant konkursinių laimėjimų) atžymima dramos sritis". Tai netiesa. 1962 m. Lietuvių Rašytojų Draugijos premija paskirta J. Griniui už dramą "Gulbės giesmė".

— "Dirvos" novelės konkurse premiją laimėjo **Vytautas Alantas** už novelę "Viskas galėjo ir kitaip susiklostyti". Novelė spausdinama "Dirvos atkarpoje.

— Rugsėjo 7–11 dienomis Tabor Farm, Sodus, Mich., įvyko Santaros–Šviesos suvažiavmo literatūros vakare dalyvavo — Jurgis Blekaitis, Kazys Bradūnas, Marius Katiliškis ir Liunė Sutema.

Paskaitininkų tarpe šiais metais buvo latvių poetė Astride Ivaska ir jos vyras estų poetas ir literatūros kritikas dr. Ivar Ivask. Jie davė pranešimus apie latvių ir estų okupuotose tėvynėse ir laisvajame pasaulyje literatūrą.

Astride Ivaska yra latvių literatūros žurnalo Jauna Gaita (Jaunieji žingsniai) redakcijos bendradarbė, besirūpinanti moderniosios pozijos vertimų serija į latvių kalbą; vėliausias "Jauna Gaita" numeris skirtas naujausiai lietuvių literatūrai.

— Australijoje veikiąs lietuvių rašto žmonių klubas, vadinamas Plunksnos klubu, galutinai nutarė išleisti savo almanachą, kuriame tilptų klube skaitytos paskaitos, klubo narių kūryba ir pasisakymai. Leidiniui vardas parinktas "Plunksna ir žodis", jo redaktorius Juozas Almis Jūragis. Numatoma išleisti dar šių metų gale. Leidinį finansuos patys klubo nariai.

Giovanni Papini, **Šventasis Augustinas.** Gyvenimas ir darbai. Iš italų kalbos vertė dr. P. Mačiulis. Jaunimo — 1966 — metai. 176 psl. Aplanką piešė P Jurkus. Išleido "Ateitis". Leidinio mecenatas prel. J. Kelmelis 50 metų kunigystės jubiliejaus proga. Kaina $3.00. Gaunama leidykloje — Ateitininkų Federacija, 916 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y.

Lietuvių Religinis Kongresas Washingtone, D. C. 1966 m. Iškilmių programos. 20 psl. Su grafinėmis P. Jurkaus vinietėmis.

Juozas Eretas, **Mažosios tautos ir valstybės.** Jų reikšmė Europai. 16 puslapių atspaudas iš "Šaltinio", 16, Hound Rr., West Bridgford, Nottingham, Gt. Britain.

Anksčiau to paties leidėjo išleista Juozo Ereto šie atspaudai: "Tremtis — prakeikimas ar uždavinys? 1964; "Tremties lietuvis idėjų sūkuryje" 1965.

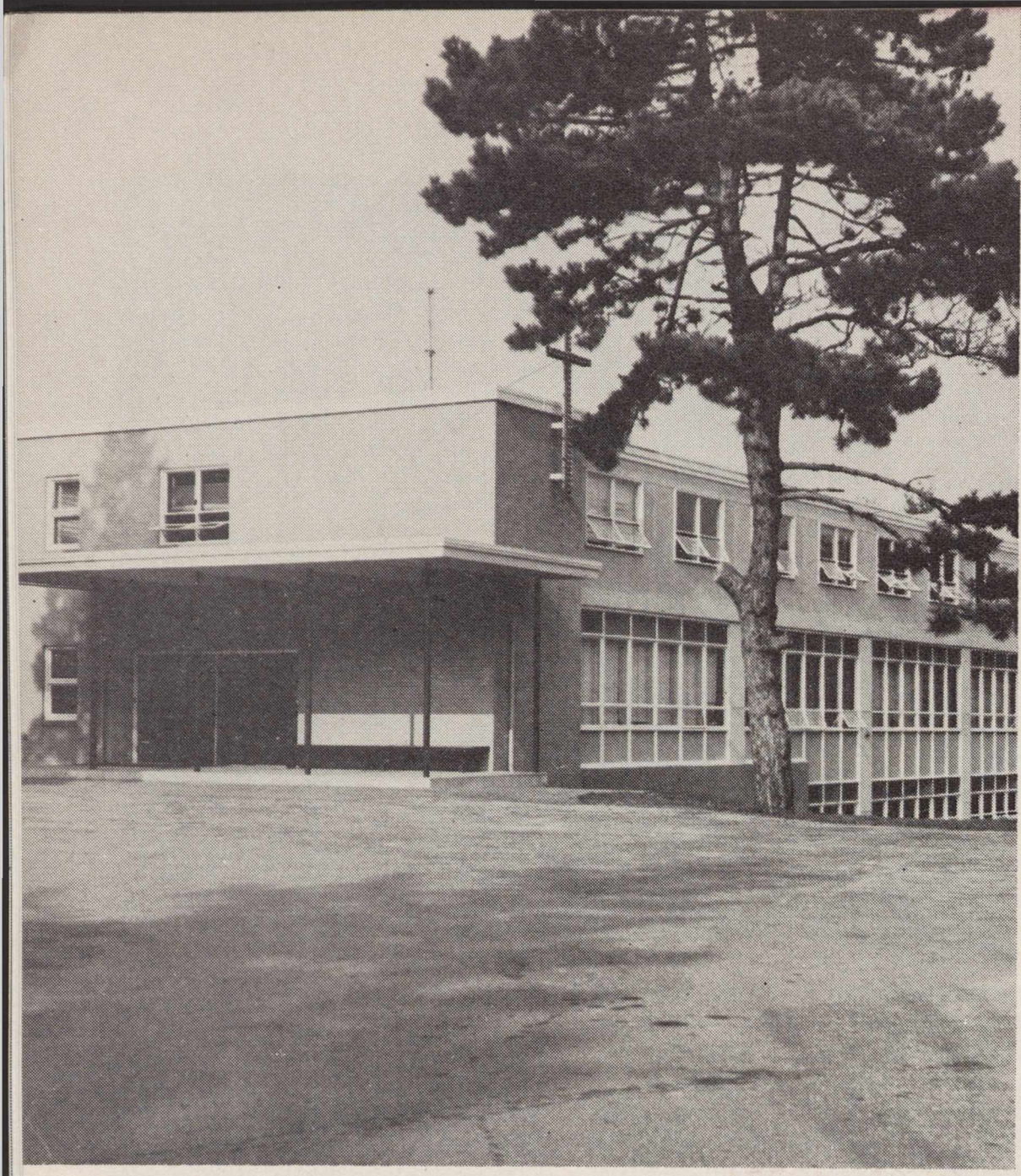

Šv. Antano gimnazijos namų pastatas (detalė) Kennebunkport, Maine.

Šv. Antano gimnazijos mokytojų posėdis (iš kairės): T. E. Jurgutis, T. Juozapas Bacevičius, T. G. Baltrušaitis, T. L. Andriekus (provinciolas), T. Dyburys, T. A. Simanavičius, T. B. Grauslys.

Life at the boy's St. Anthony's High School at Kennebunkport, Maine, which is managed by the Lithuanian Franciscan Fathers.

Foto nuotraukos B. Kerbelienės

ŠV. ANTANO LIETUVIŲ GIMNAZIJA KENNEBUNKPORT, MAINE

Dešimtmečio sulaukus

Šiemet suėjo dešimtmetis, kai gyvuoja šv. Antano gimnazija Kennebunkporte, Maine. Dešimtmetis buvo paminėtas šį pavasarį turiningomis iškilmėmis, kuriose dalyvavo J. E. vysk. V. Brizgys, daug lietuvių dvasininkų ir visuomenės.

Šv. Antano gimnazija ir bendrabutis atidaryta 1956 metų rudenį. Pirmaisiais metais buvo tik viena klasė. Paskui pamečiui gimnazija augo klasėmis, iki išsivystė į pilną amerikietiško pobūdžio keturių metų į kolegijas paruošiamąją mokyklą. Ji turi amerikiečių viešųjų gimnazijų teises, cenzuotus mokytojus, tinkamas patalpas ir visas gero mokymo bei auklėjimo priemones. Baigus šią mokyklą, mokiniams atviras kelias į visas kolegijas, tiek Amerikoje, tiek Kanadoje, jeigu tik jų pažymiai pakankamai aukšti.

Šv. Antano gimnazija iš kitų išsiskiria tuo, kad joje oficialiai dėstoma lietuvių kalba. Ji įtraukta programon ir švietimo įstaigų patvirtinta kaip vienas pagrindinių dalykų. Pakankamai nemokantiems mokiniams duodamos lietuvių kalbos pataisos. Lietuvių kalbai savaitėje skiriama 15 valandų. Mokiniai pagal žinojimą padalyti į 4 grupes.

Be lietuvių kalbos yra ir kitų dalykų, kurie šv. Antano gimnazijai teikia išskirtinę vietą. Čia priimami tik lietuvių tėvų vaikai. Reikalaujama, kad bent vienas iš tėvų būtų lietuvis. Lietuvybė ugdoma ir kitais būdais. Gimnazija turi chorą, tautinių šokių ansamblį, dramos ratelį, ateitininkų, skautų ir Šv. Pranciškaus III Ordino draugijas. Sekmadieniais mišios bei pamokslas lietuvių kalba. Gimnazijos bibliotekai perkamos visos lietuvių kalba išeinančios knygos.

Gimnazija jau yra davusi 7 abiturientų laidas. Tai apie 80 jaunuolių, gavę auklėjimą šioje mokykloje. Jie pasklido po visą Ameriką ir Kanadą. Dauguma jau yra baigusi aukštąjį mokslą. Pažymėtina, kad iš šv. Antano gimnazijos patenkančių į kolegijas yra 99%. Tai labai aukštas skaičius, iškeliąs šią mokyklą Amerikos švietimo įstaigų ir lietuvių visuomenės akyse. Gimnazijos vadovybei ir mokinių tėvams džiaugsmo teikia ir tai, kad baigusieji jungiasi į lietuvišką veiklą.

Dešimtmečio proga taipgi miela pastebėti, kad ši gimnazija našiai auga. Pirmaisiais metais lietuviai tėvai kažkaip abejingai žiūrėjo. Plaukiant laikui, pasitikėjimas kilo. Visi, kurie čia leidžia vaikus, įsitikino, kad bendrabutinė gimnazija su aiškiu lietuvišku veidu turi būti toliau nuo didmiesčių. Tai ištraukia vaikus iš miestų neigiamos aplinkos ir sujungia į lietuvišką sambūrį. Dabar čia mokiniai atvyksta iš tolimiausių Amerikos ir Kanados vietovių. Tėvų nusiskundimai dėl nuostolių jau seniai yra pasibaigę.

Šį rudenį mokslo metai pradėti su 105 mokiniais. Toks skaičius ir turėtas minty statant gimnazijos patalpas. Norint priimti daugiau mokinių, tektų galvoti apie pastatų plėtimą. Tai sunki problema, bet neišvengiama. Lietuvių visuomenė turėtų džiaugtis, kad sunkiose emigracinio išsisklaidymo sąlygose pasisekė sutelkti tiek daug lietuvių jaunimo rimtam ir pastoviam auklėjimo darbui. Pranciškonams labai reikalingas aiškesnis visuomenės dėmesys. Iki šiol šv. Antano gim-

1966 metų abiturientai su vysk. V. Brizgiu, mokyklos rektorium T. L. Andriekum, OFM, ir savo tėvais.

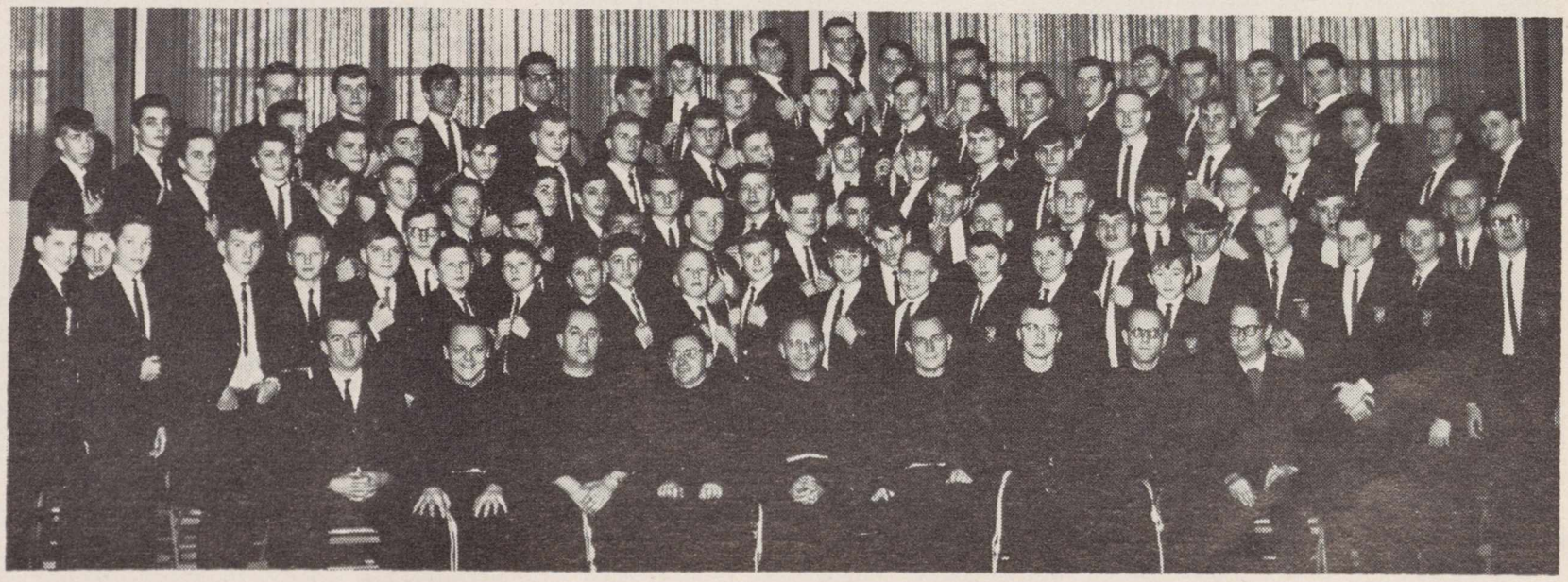

VYTĖ NEMUNĖLIS

MEŠKIUKAS RUDNOSIUKAS

Vaikų mėgiamoji eilėmis parašyta pasaka
apie meškiuką Rudnosiuką
prasideda taip:

Ten miške, kur eglės ošia,
Po pušim sena, sena
Buvo meškinas Rudnosis,
Rudnosienė — jo žmona.

Ir turėjo jie meškiuką, —
Rudnosiuką, kaip ir jie, —
Buvo jis dar be kelnyčių
Ir bėgiojo tik namie.

Vakare, kai tėtis grįžta,
Kai visa šeima namuos,
Sėdi jis šiltam namely,
Klauso pasakų mamos.

Nors už durų švilpia vėjas,
Staugia vilkas už langų,
Rudnosiukui su tėveliais
Šilta, gera ir smagu.

Vaikai prašo ir prašo ją skaityti tūkstantį kartų...

Įsigykite knygą ir duokite jiems patiems skaityti, sekant knygos iliustracijas, kurių (spalvotų!) yra kiekviename lape.

Vytės Nemunėlio "Meškiukas Rudnosiukas", dailininkės V. Stančikaitės iliustruotas spalvotais per visą puslapį (didelio formato) piešiniais, yra tapęs mėgiamiausia vaikų knyga.

Jau kelios kartos jaunimo ją mielai deklamuoja, mokyklose inscenizuoja, stovyklose choru dainuoja; Lituanistinės mokyklos "Meškiuko Rudnosiuko" tekstą naudoja kaip mėgiamiausią pirmųjų skaitymų priemonę.

Pasibaigus laidai, autorius ir leidėjai tėvų ir mokytojų buvo maldaujami išleisti naują laidą. Ji dabar (iš viso jau trečioji) ir pasirodo, — su puikiomis iliustracijomis, gražiai kietais viršeliais įrišta.

Žodžių autorius, dailininkė ir leidėjai savo padarė, — dabar jūsų eilė, knygos pirkėjai ir skaitytojai.

Mokytojai, suteikite džiaugsmo savo mokiniams ir užsakykite "Meškiuką Rudnosiuką" visoms pirmosioms klasėms;

šių dienų mamytės ir močiutės, tėveliai ir tėtukai, — padovanokite "Meškiuką Rudnosiuką" savo vaikams ar vaikaičiams;

tetos ir dėdės, krikšto mamos ir krikšto tėtės, užsakykite "Meškiuką Rudnosiuką" dovanų savo mažiesiems mylimiesiems;

tegu visiems būna su meškiuku ir jo tėveliais lietuviškose šeimose "šilta, gera ir smagu"!

Knyga galima gauti pas platintojus ir tiesiai leidykloje.

UŽSISAKYMO LAPELIS

Prašau atsiųsti man (arba — nurodytu adresu)

Vytės Nemunėlio "Meškiukas Rudnosiukas" ..... egz. po $3.00

(5 ir daugiau egz. užsisakantiems daroma 25% nuolaida)

Viso už $ .....

25% nuolaidos $.....

Už kitas knygas, pažymėtas antroje šio lapelio pusėje.... $.....

.....

.... Siunčiu pinigais/čekiu $ .....

Vardas/pavardė .....

Adresas .....

Miestas ..... valst. ..... Z. C. .....

"LIETUVIŲ DIENŲ" KNYGOS VAIKAMS IR JAUNIMUI

Daumantas Čibas

ŽAIŽARAS

Pasaka mažiems, teisybė dideliems
Iliustravo Ada Korsakaitė-Sutkuvienė
Kaina $1.50

Danutė Brazytė-Bindokienė

KETURKOJIS UGNIAGESYS

Iliustravo Zita Sodeikienė
Kaina $2.00

Algirdas Gustaitis

ALGIS TRAKYS IR TAKSIUKAS ŠLEIVYS

Nutikimai Lietuvos kaime
Iliustravo Vytautas Stasiūnaitis

I dalis — Kova su gaidžiu
Kaina $2.00
II dalis — Užpuola bitės
Kaina $2.00

LIETUVA — EUROPOS NUGALĖTOJA

Lietuvos istorijos kronika vaizdais nuo akmens amžiaus iki Europos krepšinio olimpiados Kaune, kur Lietuva tapo nugalėtoja
Kaina $2.00

Jonas Mingirdas

SMULKIOJI TAUTOSAKA

Patarlės — Priežodžiai — Posakiai
Kaina $3.00

LIETUVIŲ DIENOS

4364 Sunset Boulevard Los Angeles, Calif. 90029

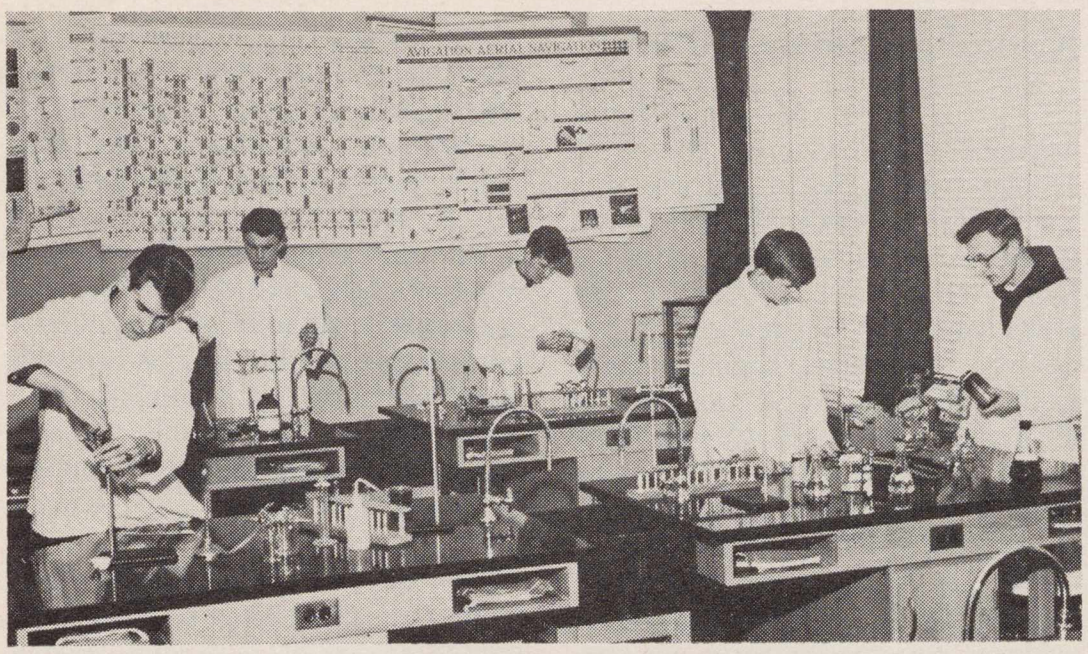

Pamoka fizikos-chemijos laboratorijoj.

1965 m. abiturientai su vysk. Pr. Braziu, MIC, mokyklos rektorium ir savo tėvais.

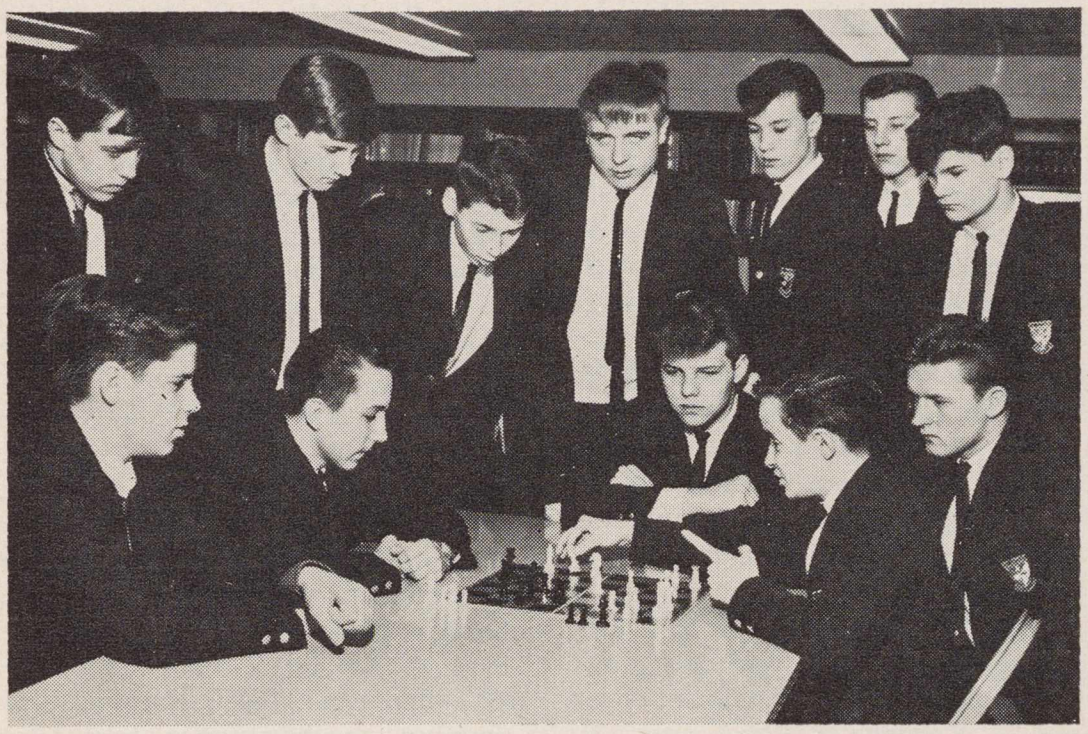

Šv. Antano gimnazijos šachmatiinnkų grupė.

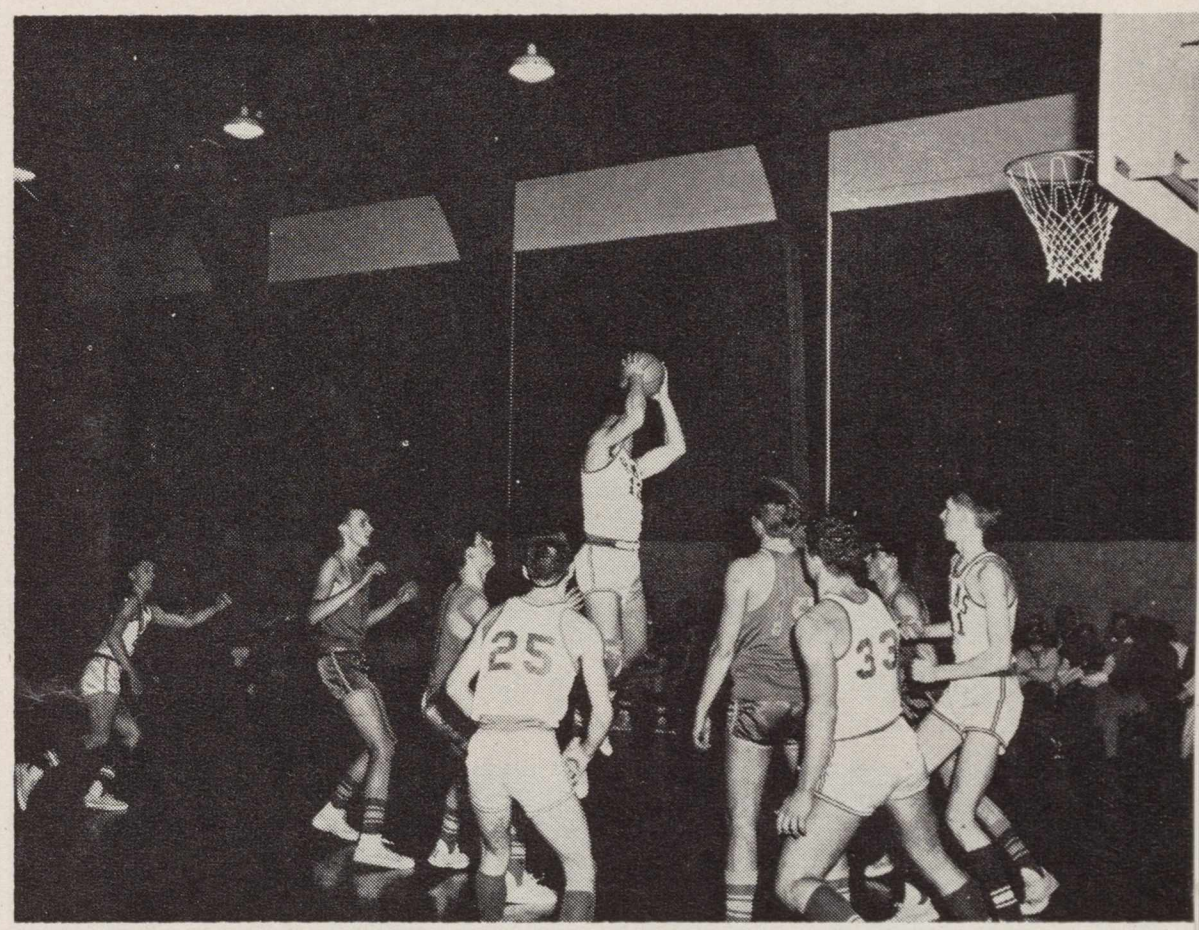

Gimnazijs sportininkai žaidžia krepšinį gimnazijos salėj.

nazija laikyta lyg ir pranciškonų asmeniniu reikalu. Gėrėtasi jos pažanga, ypatingai spaudoj, bet niekur, išskyrus Worcesterį, neparodyta žymesnės kolektyvinės iniciatyvos jai padėti. Būtų skaudi klaida šios mokyklos neugdyti toliau platesniu mastu. Nutautėjimo varguose galima tik guostis šv. Antano gimnazijos suklestėjimu.

Šv. Antano gimnazijos Kennebunkporte mokytojai ir mokiniai 1965/66 mkslo metais.

Į Šv. Antano gimnaziją lietuviai leidžia mokinius iš įvairių JAV ir Kanados vietų.

Šiais metais gimnazija pasipildė 54 naujais mokiniais (prašymų buvo gauta 70). Mokinių yra iš šių vietų: iš Chicagos — 25; iš Kanados — 20; iš New Yorko ir apylinkių — 10; iš Bostono ir apylinkių — 16; iš Detroito — 8; iš Connecticut valstybės — 9; iš Wisconsi— 1; iš Clevelando— 2; iš Pittsburgho ir apylinkių — 5, iš Californijos— 4 ir t.t.

Šiais metais, mokinius miegoti iškėlus į svečių namus, gimnazijos patalpos padidėjo — daugiau liko

Daugiau vaizdų iš gimnazijos sekančiame puslapyje:

Gimnazijos vaidintojai su rež. B. Kerbeliene. Jie yra inscenizavę V. Krėvės "Silkes" ir kitus klasinius dalkusy. Berniukai atlieka ir moterų bei mergaičių vaidmenius.

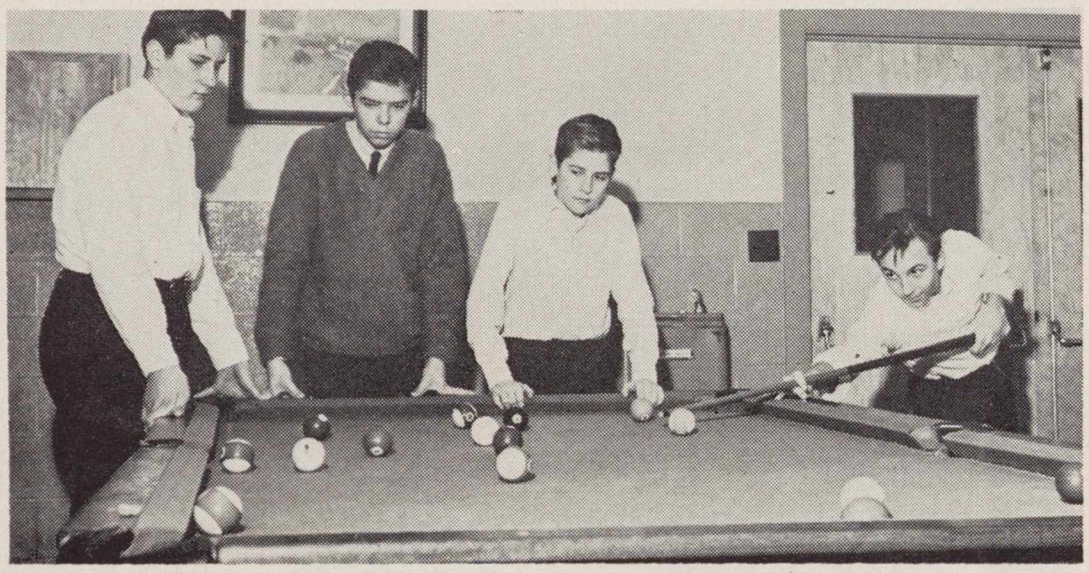

Mokiniai žaidžia bilijardą.

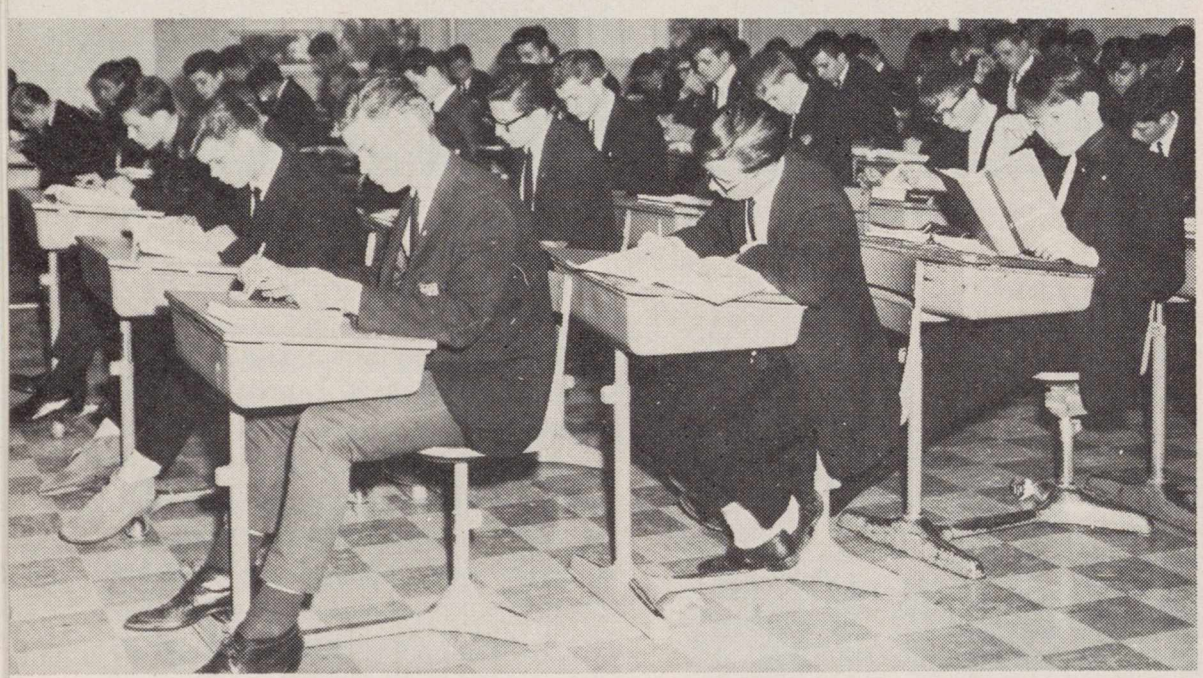

Mokiniai ruošia pamokas.

vietos klasėms ir žaidimams. Sudarytas naujas statutas labiau pabrėžia mokinių atsakomybę, patiems mokiniams suteikta daugiau laisvės ir iniciatyvos.

Pranciškonai, kurie prieš dešimtį metų ją kūrė, kasmet viltingiau žiūri į jos ateitį. Gausėjant mokiniams, jie laukia iš visuomenės ne tik materialinės pagalbos pastatams, bet ir talkos mokytojais. Bendrabučio priežiūra yra labai svarbus veiksnys Pranciškonai jau dabar tinkamai įvertintų ir atlygintų lietuvių pedagogų talką, dirbant prie bendrabučio ir sykiu dėstant. Šiais ir kitais klausimais jau yra užvesta kalba su Amerikos Lietuvių Bendruomenės valdyba.

T. Leonardas Andriekus, O.F.M.,
Šv. Antano gimnazijos rektorius

Kanados Lietuvių Diena

Atkelta iš 7 psl.

naskaita — Diena.., .— bet ji visuomet trunka dvi ar net tris dienas ir kasmet įvyksta Darbo dienos (Labor Day) ilgajame savaitgalyje Kitais metais tokia Lietuvių Diena įvyks Montrealyje, rugsėjo 3 d., kada bus švenčiamas Kanados šimtmečio jubiliejus. Šioje Liet. Dienoje Toronte "Nepriklausomos Lietuvos" red.J. Kardelis, Montrealio atstovas, visus lietuvius jau užkvietė suskristi 1967 m. į Montrealį.

Rugsėjo 3 d. vakare Club Kingsway patalpose įvyko susipažinimo vakaras, kurieme dalyvavo per pusantro tūkstančio lietuvių. Ten išrinkta Kanados Lietuvių Dienos "karalaitė" — tas titulas teko Daliai Girčytei, tik prieš šešetą metų atvykusiai iš Lietuvos ir, rodos, tebedvelkiančiai Lietuvos laukų vėju.

Sekmadienį, rugsėjo 4 d., įvyko pamaldos — katalikams Šv. Jono ir Prisikėlimo parapijų bažnyčiose, o evangelikams — Alhambra bažnyčioj.

Tos pačios dienos vakare — iškilmingas ktas ir koncertas (Harbord kolegijos salėj). Atidaromąjį žodį tarė KLB Toronto apylinkės ir 12-jai L. Dienai ruošti komiteto pirm. Augustinas Kuolas; invokaciją paskaitė Tėvas Paulius, OFM. Programą pranešinėjo tautiniais drabužiais apsirengusi Dienos karalaitė D. Girčytė.

Sveikino: gen. kons. dr. J. Žmuidzinas, KLB krašto valdybos pimr. A. Rinkūnas, Montrealio atstovas red. J. Kardelis ir Vliko pirm. V. Sidzikausko vardu Vliko valdybos narys dr. A. Budreckis. Raštu sveikino — vysk. V. Brizgys, PLB pirm. J. Bačiūnas, min. S. Lozoraitis, Lietuvos Atstovas Washingtone J. Kajeckas, gen. konsulas dr. P. Daužvardis, Lietuvos atst. Londone B. Balutis, kons. Simutis ir k.

Vyriausias iškilmingo akto kalbėtojas buvo svečias iš JAV-bių — dr. A. Budreckis.

Sporto programoje buvo golfo turnyras (laimėjo torontiškis Astrauskas) ir priziniai šaudymai (laimėjo Toronto Putvio vardo šaulių kuopa; lėkštelių šaudymo pereinamąją taur laimėjo Hamiltono Giedraičio vardo Medžiotojų ir žuklautojų klubas).

Meninė programa

Didžiausias Lietuvių Dienos pasirodymas buvo meninė programa. Ją atliko stiprios vietinės ir kviestinės meninės pajėgos. Programą sudarė solistų dainos, tautiniai šokiai ir kantata. V. Verikaitis solo paadinavo K. V. Banaičio " Ant kelio pavasario mano", J. Liustikaitė — J. Dambrausko "Už žaliųjų girių". Akomponavo D. Skrinskaitė. Tautinių šokių grupė "Gintaras", vadovaujama J. Karasiejaus, akordeonu palydint A. Diminskiui ir K. Strimaičiui, darniai pašoko "Čigonėlį" ir "Aštuonytį".

Didžiausias meninės programos akcentas, be abejonės, buvo Br. Budrinūo kantata "Tėviškės namai". Ją atliko "Varpo" choras, vadovaujamas muz. St. Gailevičiaus, diriguojant pačiam kompozitoriui Br. Budriūnui. Kantatai akomponavo pianistė D. Skrinskaitė, solo partijas atliko J. Liustikaitė ir V. Verikaitis. Veikalas pasisekė labai gerai, balsų skambesys ir choristų susidainavimas buvo itin geri; dainininkų ūpą kėlė ir daug energijos pridėjo dar ir tai, kad dirigavo svečias – kantatos kompozitorius Br. Budriūnas, puikus kūrėjas ir taip pat labai geras dirigen-

12-tai Kanados Lietuvių Dienai rengti komitetas: iš kairės (sėdi) kun. P. Ažubalis, D. Augaitytė. Aug. Kuolas (pirmininkas), V. Staškevičiūtė, stovi — St. Vaštokas, S. Krašauskas, J. R. Simanavičius, V. Verikaitis ir B. Saplys. Foto J. Laurinavičius

Organizational committee for the Canadian-Lithuanian Day.

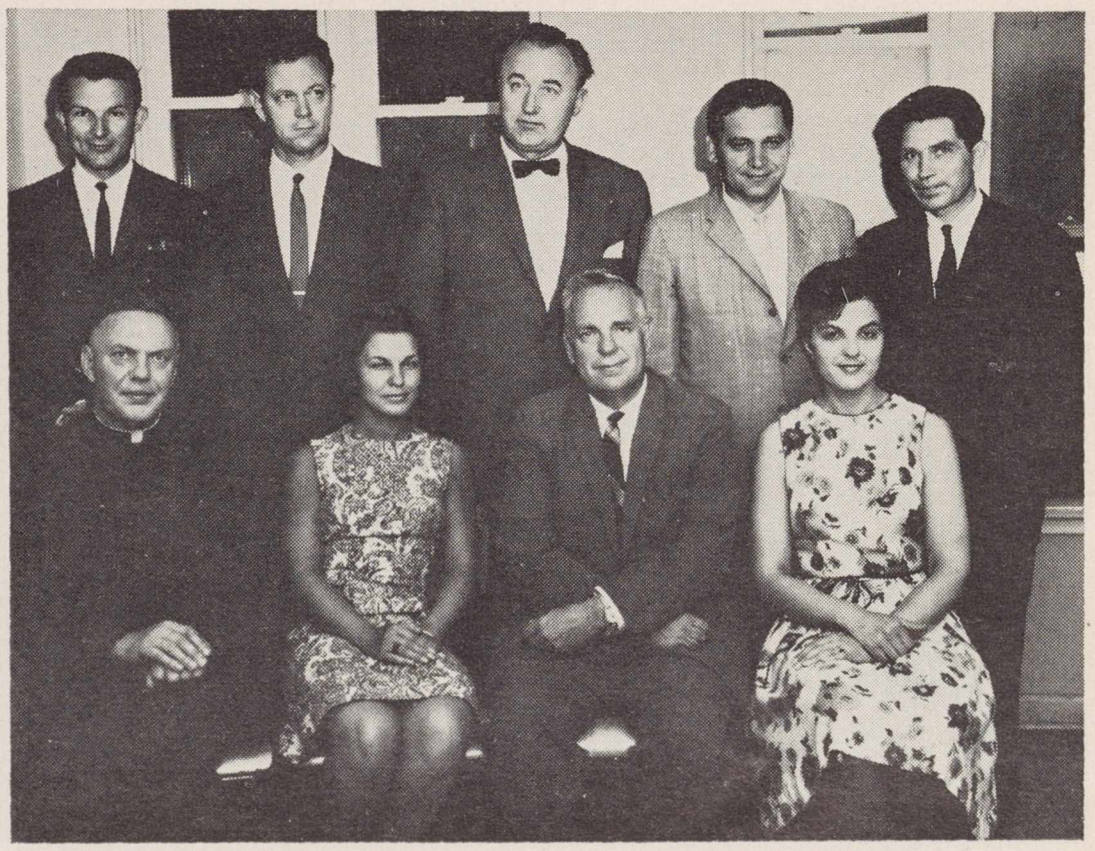

tas. Baigus kūrinį, auditorijoj kilo begalinės ovacijos ir nesibaigią plojimai; publika plojo ir šaukė "bravo" net sustojusi, tuo išreikšdama susižavėjimą kūriniu ir pagarbą svečiui dirigentui ir puikiajam chorui. "Bisui" pakartaota kantatos IV-ji dalis. Ne be reikalo KLB Toronto apyl. pirm. A. Kuolas, dėkodamas programos atlikėjams, pabrėžė, kad jeigu šioj Kanados Lietuvių Dienoj daugiau ir nebūtume nieko turėję, tik kantatą "Tėviškės namai", būtų galima laikyti Lietuvių Dieną pasisekusia.

Susirinkimas priėmė rezoliuciją, kurią angliškai paskaitė D. Augaitytė ir kuri bus pasiųsta Kanados Federalinės valdžios min. pirmininkui L. Pearsonui.

Programa pradėta Karalienės, o baigta Lietuvos himnais. Sceną puošė Lietuvos trispalvė ir gražus užrašas su tulpių ornamentika, o taip pat — Kanados vėliava ir Klevo lapas.

Vakarienės metu Šv. Jono parapijos salėj padėkos žodį komp. Br. Budriūnui tarė "Varpo" choro valdybos pirm. Račys ir įteikė dovanėlę — meniškai išdrožtą lietuvišką kryžių. Žodį tarė ir pats tolimas svečias — komp. Br. Budriūnas.

Lietuvių Dienos proga išleistas leidinys - programa, kuriai medžiagą paruošė L. Šegždaitė, kun. J. Staskevičius ir St. Vaštokas; išleido — KLB Toronto apyl. valdyba.

Pr. Alšėnas

Steigiamas
Lietuvių Foto archyvas

Čikagoje Tėvų Jėzuitų namuose, kur jau yra prisiglaudę Pasaulio Lietuvių Archyvas, prof. J. Žilevičiaus Muzikologijos Archyvas, kun. I. Boreišio biblioteka, steigiamas **Lietuvių Foto Archyvas**, kuris rinks istorinės reikšmės foto negatyvus iš lietuviškosios veiklos.

Mūsų foto profesionalai ir mėgėjai įvairiuose pasaulio kraštuose fotografuoja lietuviško gyvenimo ir veiklos įvykius, aprūpindami spaudą iliustracijomis. Pasenusius ir niekam nereikalingus negatyvus dažnai užmeta, pamiršta arba ir visai išmeta lauk. Norima šią medžiagą surinkti ir laikyti archyve, kur ateityje gali labai praversti kaip lietuviško gyvenimo vaizdų šaltinis.

L. Foto Archyvui jau nupirktos spintos ir atspausti specialūs archyvo vokai, kur bus sudadami ir kataloguojami negatyvai ir sudaroma jų metrika. Archyvo reikalais rūpinasi žinomas fotografas menininkas kun. Algimantas Kezys, SJ, kuris jau tarėsi su lietuviais fotografais įvairiose vietovėse. Iš visų gautas pasižadėjimas bendradarbiauti.

Siunčiant archyvui negatyvus, reikia pridėti visą juos liečiančią metriką: įvykio pavadinimą, asmenų vardus bei pavardes, vietovę, datą, reikalingas pastabas, fotografo vardą pavardę, adresą. Juo metrika platesnė, tuo negatyvo vertė didesnė.

Jei kas negatyvus norėtų dar palakyti pas save, teatsiunčia tik metriką, kad, reikalui esant, būtų galima žinoti, kur kreiptis.

Naujasis archyvas kviečia visuomenę jį visokeriopai paremti. Jam išlaikyti, aišku, reikalingos ir lėšos, tat jo globėjai laukia aukų.

Adresas: Lietuvių Foto Archyvas, 2345 West 56th Street, Chicago, Ill. 60636

Jau atspausdinta

nauja laida

Vytės Nemunėlio

eiliuotą pasaką

patiems mažiesiems

MEŠKIUKAS RUDNOSIUKAS

Spalvotais piešiniais iliustravo

dail. V. Stančikaitė

Knyga didelio formato, labai gerame popieriuje, puikiai įrišta.

Šis kūrinėlis yra tapęs liet. vaikų literatūros klasikiniu dalyku, kurį atmintinai moka daugumas jaunųjų mamų; Lietuvos radijofone jis vaidintas muzikine operete, o tremtyje inscenizuotas ir ištisai deklamuotas.

Kadangi knygos išleidimas labai brangiai kaštuoja, bus spausdinama nedidelis egzempliorių skaičius. Tėvai, mokytojai ir mažųjų draugai kviečiami iš anksto užsisakyti leidykloje ar pas knygų platintojus.

Kaina $3.00.

Leidžia

LIETUVIŲ DIENOS

4364 Sunset Blvd., Los Angeles, California 90029

Gražiausia vaikams knyga yra ką tik "Lietuvių Dienų" išleista

Daumanto Čibo pasaka

ŽAIŽARAS

Iliustravo A. Korsakaitė-Sutkuvienė

Gaunama pas platintojus ir leidykloje. Kaina $150.

KAS TIK TURI GERĄ SKONĮ,

VISKĄ PERKA PAS LIEPONĮ.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

Furniture Center, Inc.

Vietinių ir importuotų baldų prekyba.

Baldai siunčiami į visą Ameriką ir už jos ribų.

MARQUETTE PARKE

6211-6219 So. Western Ave. PRospect 8-5875

CHICAGO, ILLINOIS

Edward Bros. Colonial Mortuary

1000 Venice Blvd. ● RIchmond 9-8281

Lietuvis Laidotuvių Patarėjas

ADOLPH CASPER

Namų Telefonas 284 - 6489

CRANE SAVINGS & LOAN ASS'N

B. R. PIETKIEWICH,

President

2555 W. 47 th St., Chicago 32, Ill

DIVIDENDAI MOKAMI KAS 90 DIENŲ ANT VISŲ TAUPYMO SĄSKAITŲ

TAIP

TAUPYDAMI PAS MUS, JŪS GALITE PASIRINKTI TAUPYMO RŪŠĮ, KURI JUMS PATOGIAUSIA... TAI NEDELSDAMI PASIŲSKITE ČEKĮ DABAR.

4½% DIVIDENDAI PASIUNČIAMI KAS ¼ METŲ UŽ INVESTMENTUS

TAUPYMO SĄSKAITOS IKI $10,000 APDRAUSTOS F.S.L.I. ĮSTAIGOSE.

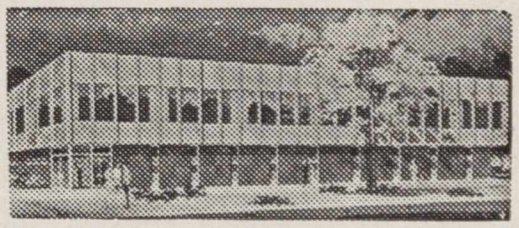

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court

Cicero, Illinois 60650

JUOZAS F. GRIBAUSKAS

sekretorius

Tel.: 656-6330 ir 242-4395

Atvykus į Kaliforniją, kviečiame į

BEACON MOTOR HOTEL

Arti prie Beach, Westwood, Beverly Hills & Hollywood

3020 Wilshire Blvd. Santa Monica, California

EXbruck 4-9144

Mrs. A. Lukšis — Owner and Mgr.

CLEM'S POLSKIE DELI

★ Specializing in home made fresh and Smoked Polish Sausage, fancy groceries and choice meats.
★ Featuring Imported Polish hams, beer, wine and groceries.

NOW

Daily from our own new BAKERY-KITCHEN a variety of Polish pastries and other home made delicacies.

IT's CLEM'S

3002 W. Florence Ave., Los Angeles 759-5058

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ DIENA

Kasmet rugsėjo pradžioje rengiama Lietuvių Diena ir šiais metais sutraukė apie 1000 lietuvių

Meno parodos, koncertas su svečiais solistais iš Chicagos, sporto šventė — visa tai parodė lietuvių pastangas dirbti vieną lietuvybės išlaikymo darbą ir veiklą Lietuvių Bendruomenėje.

Dail. P. Luko ir fotografo A. Kezio, S.J., paveikslų ir fotografijos parodos atidarymo momentas Kalifornijos Lietuvių Dieną — rugsėjo 11. Parodos atidarymo žodį taria Alė Rūta; paroda įvyko Šv. Kazimiero parapijos salėje.

Opening ff the art exhibit by artist P. Lukas and photo exhibit by photographer A. Kezys, SJ.

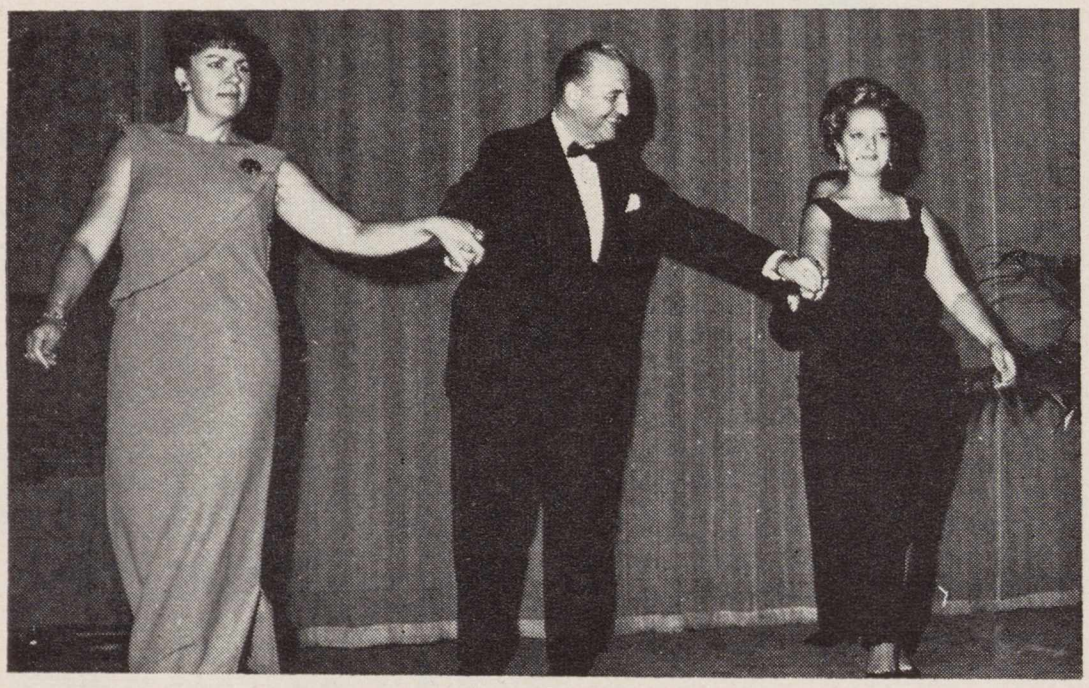

Koncerto programos atlikėjai: sol. Dana Stankaitytė, sol. Stasys Baras ir akomp. Raimonda Apeikytė.

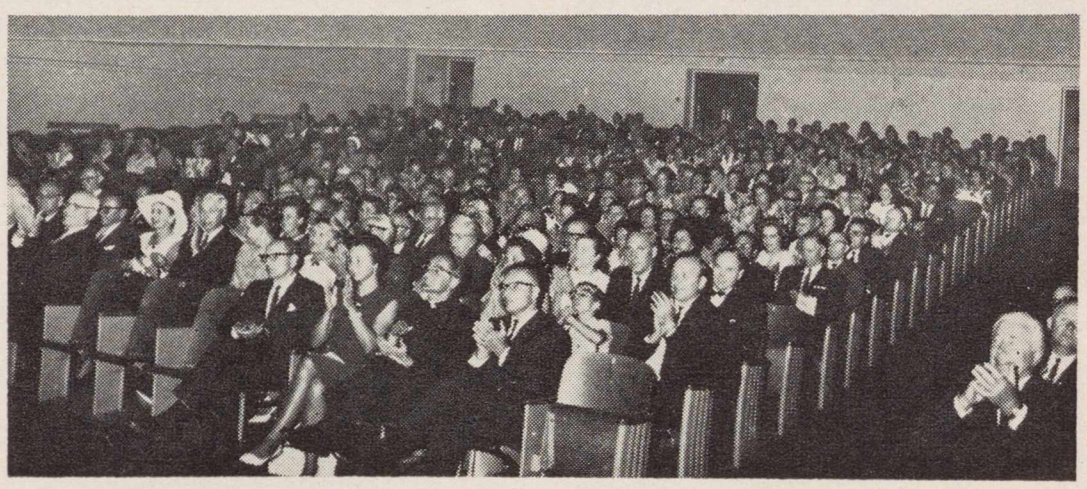

Viena pusė salės, kur vyko Kalifornijos Lietuvių Dienos koncertas.

Klausytojai išeina iš Marshall High mokyklos salės, kur vyko Kalifornijos Lietuvių Dienos viena programos dalis — koncertas. Ši mokykla yra čia pat prie Šv. Kazimiero par. bažnyčios ir salės, dėlto patogi lietuvių parengimams; joje telpa iki 1000 žmonių.

Pictures 2, 3 and 4 — Lithuanian Day programa performers and audience in Los Angeles, Calif.

L. Kančausko foto reportažas.

Rašytoja Alė Rūta su kun. A. Keziu ir P. Luku, kurių parodos atidaryme ji tarė stilingą aptariantį žodį.

Authoress Alė Rūta, artist P. Lukas and photographer Rev. Algirdas Kezys, SJ.

M. Mykolaitytei-Slavėnienei įteikiama Melbourno, Australijoje, Lietuvių Katalikių Draugijos premija ($100) už poezijos rinkinį "Klajūnų takais". Premijos įteikimas vyko rugp. 21 d., draugijai minint 15 metų gyvavimo sukaktį. Nuotraukoje (iš kairės): poetė Mykolaitytė, draugijos pirmininkė Danutė Baltutienė, M. par. kleb. kun. P. Vaseris.

Foto N. Butkūnas

Mrs. M. Slavėnas receives a prize from the Lithuanian Catholic Assn. in Melbourne, Australia, for her collection of poems.

Prel. P. Juro pagerbimas, Šv. Sostui pakėlus jį protonotaru. birželio 5 d. praėjo ekumeninėj dvasioj — nuotraukoje matome pobūvio užbaigimo maldą kalbant rabiną Abraham Halbfinger; šalia stovi vysk. T. Riley (pavadavęs susirgusį kard. Cushingą), dešinėje — pats msgr. P. Juras.

Foto B. Kerbelienė

A banquet honoring Monsignor P. Juras, Lawrence, Mass.

VEIDAI IR VAIZDAI

(ILIUSTRUOTA KRONIKA)

Belzako lietuvių kultūros muziejuje steigėjai ir artimieji bendradarbiai. Atdiarymo priėmimas buvo surengtas daugybei svečių. Garbės komitetan įėjo: meras R. Daley, vysk. V. Brizgys, senatoriai E. Dirksonas ir Paul H. Douglas, Lietuvos Atstovas Washingtone J. Kajeckas, diplomatų šefas St. Lozoraitis, gen. konsulas dr. P. Daužvardis, Rūta Lee-Kilmonytė ir k. (Plačiau apie šį istorinį-kultūrinį muziejų tikimės galėsią parašyti vėliau).

L. to r.: Frank Zapolis, member of Honorary Committee of formal opening of "Balzekas Museum of Lithuanian Culture", S. Balzekas, Jr. President of the Museum, Mrs. Frank Zapolis and S. Balzekas, Sr. attending the formal opening of the Balzekas Museum in Chicago.

Bogotos jaunieji lietuviukai, atlikę Lietuvos Nepriklausomybės minėjimo programą — suvaidinę J. Gliaudos parašytą veikalėlį "Po svetimu dangumi". I eil. iš k.: Dalė ir Rita Vaičytės, Kristina Urbanaitė, Irena Trejutė; II eilė: Ramunė Karanauskaitė, Dana Trejutė, Milda Didžiulytė, Laima Didžiulytė, Petras Urbanas, Gailė Karanauskaitė; III eilė: Aldona Gabriūnaitė, Vytautas Gabriūnas, dešinėj — Kastytis Kalėda, Jūratė Kalėdaitė.

Foto A. Šviedrio

Lithuanian youth of Bogota, Colombia, who participated in a program, commemorating Lithuania's independence.

Nepamirškite užsisakyti
ką tik naujai išleistą V. Nemunėlio
knygą mažiesiems
MEŠKIUKAS RUDNOSIUKAS
su spalvotomis V. Stančikaitės
iliustracijomis.

ŽMONĖS, DATOS IR DARBAI

LIETUVIŲ DIENOS

Spalis 1966

— Rašytojo **Jurgio Gliaudos** 60 metų sukakties proga Los Angelėse susidarė organizacijų atstovų komitetas, kuris, pirmininkaujant J. Paltui, rugsėjo 25 d. surengė pagerbimo pietus. Sukaktuvininko biografiją nupasakojo pats programos vedėjas J. Paltus, apie J. G. veikalus kalbėjo J. Tininis; lietuvių liaudies dainų padainavo sol. Pautienienė, o iš J. G. raštų paskaitė akt. D. Mackialienė. J. Kojelis paskaitė dalį sveikinimų, gautų raštu. (Sveikinimų žodžiu nebuvo).

Apie J. Gliaudą LD žurnalas yra daugel kartų rašęs jo knygų išleidimo ir premijų laimėjimo progomis. Šia proga linkime sveikatos ir ilgų kūrybingų metų.

— Spalio 1 d. vakare Immaculate Heart kolegijos didžiojoje auditorijoje įvyko pianistės **Raimondos Apeikytės** rečitalis, kurio programoje buvo Šuberto, Bacho, Listo, lietuvių — Čiurlionio, Budriūno ir Jančio atskiri kūriniai. Jaunoji pianistė juos atliko su dideliu įsijautimu, parodydama nemaža pasiekto techniško tobulumo ir muzikinės nuojautos. Jos mokytoju yra John Ringgold. Kolegija ji baigia kitais metais, bet toje srityje ketina ir toliau studijuoti, siekdama master degree.

Į rečitalį atsilankė daug lietuvių. Po programos klausytojai buvo pavaišinti kava studentų patalpose, o nemažas būrys muzikos mylėtojų buvo užkviesti į vaišes p. p. Apeikių namuose.

—Aktorė ir režisorė **D. Mackialienė**, Los Angeles, vadovauja Balfo literatūros vakaro programai, kuri bus atlikta spalio 15 d. Vakaro pranešėju pakviestas poetas Pr. Lembertas iš Santa Monikos.

— **Aurelia Paukštelienė** (Jaraitė) Kenoshoje, įdainavo ir išleido pramoginės muzikos plokštelę. Yra 11 dalykų, kuriuos aranžavo ir su savo čigonų orkestru pritarė Mel Dokich. Lietuviškai tekstus pasirašė pati dainininkė. Song of the Pearlfisres lietuviškai pavadinta Žali laukai, Paris la Nuit — Gelsvos purienos, Shadow of your Smile — Tavo šypsena ir pan. Plokštelė pavadinta solistės vardu — **Aurelia.** Spaudė Columbia Records gamintojai. Stereo-Mono (galima groti abiem), kaina $6.00. Gaunama — Vita Record Co. 4010 7th Ave. Kenosha, Wis.

Metai jau įpusėjo, bet yra dar skaitytojų, kurie nespėjo atsiųsti atnaujintos prenumeratos pinigų. Administracija prašo visus skolininkus: būkite tokie malonūs, nelaukdami atskiro paraginimo, kurie tik paskaitysite šias eilutes, tuojau atsilyginti.

— **Matas Klimas** iš Argentinos mums rašo, kad jo rašte apie Rosario Bendruomenės 15 metų sukaktį įsibrovė netikslumas: prie leidinio "Lietuviai Argentinoje" išleidimo Lietuvių Bendruomenė nėra prisidėjusi, visas leidimo išlaidas padengė J. Brizgys, be to, buvo gauta aukų iš privačių asmenų. Darbe talkininkavo J. Papečkys.

J. Papečkys dabar rengia naują "Lietuviai Argentinoje" laidą.

— **Kun. Vingaudas Damijonaitis** (ne Vokietaitis, kaip atspausdinta LD rugsėjo nr., psl. 4, III skiltis) kalbėjo Jaunimo Kongreso atidarymo maldą.

— To paties LD nr. 17 psl. atspausta, kad paskaitą apie Šalkauskį skaitė dr. Jonas Girnius, o turi būti Grinius.

Klaidingai pažymėtus asmenis atsiprašome. — LD red.

ANTANAS F. SKIRIUS

REAL ESTATE — TAX SERVICE

INSURANCE

Telefonuokite NO 4-2919
arba apsilankykite įstaigoje

4366 Sunset Blvd., Los Angeles, California 90029.

IN MEMORIAM

— Rugsėjo 12 d. Santa Monikoje mirė elektros srovės nutrenktas inžinierius **Bronius Budginas.** Buvo gimęs 1918 m. universitetą pradėjo lankyti Kaune, bet inžinerijos mokslus baigė JAV-se. Už rezistencinę veiklą naciai jį suėmė ir kalino įvairiuose kalėjimuose. 1945 metais amerikiečiai išvadavo iš Bayreutho kalėjimo. Atvykęs 1946 į JAV-bes dirbo Alto propagandos skyriuje, važinėdamas su paskaitomis. Dalyvavo įvairiose organizacijose, kaip Balfas, SLA ir kt, buvo Los Angeles Šivesos-Santaros narys. Liko našle žmona Antanina (Milašiūtė), kurią buvo vedęs prieš 12 metų.

— Rugsėjo 12 d. Prancūzijoje mirė diplomatas **Eduardas Turauskas,** baigdamas 70-sius savo amžiaus metus. Buvo gimęs 1896 m. rugsėjo 30 d. Kretingos apskr. 1917 m. baigė gimnaziją Voroneže, studijavo Petrapilyje, Fribourge ir Paryžiuje. Tuojau nuėjo į diplomatinę tarnybą, būdamas Berne pasiuntinybės sekretorium. Vėliau išrinktas seimo nariu, buvo vyr. Ryto redaktorium, Eltos redaktorium, pasiuntiniu ir ministeriu, delegatu prie Tautų Sąjungos Berne. Nuo 1947 m. gyveno Paryžiuje.

—Rugpiūčio 28 d. mirė **Edvardas Karnėnas.** Buvo gimęs 1906 Švenčionių apskr. Baigęs paštininkų kursus, dirbo pašto žinyboje Klaipėdoje, Telšiuose, Vilniuje. Čia 1941- m. buvo centr. pašto inspektorium. Įsikūrus Čiurlionio ansambliui, buvo choristu ir pirmuoju pirmininku. Nuo 1949 m. gyveno JAV. Buvo įvairių organizacijų nariu, bet gal daugiausia paskutiniu laiku dirbo bendruomenėje, eidamas valdybos reikalų vedėjo pareigas.

— Dailininkas **Jonas Rimša,** šį pavasarį iš Los Angeles išvykęs į Tahitį salą, apsigyvenęs jos sostinėje Papeete, parašė laiškus L. D. žurnalo žmonėms, pranešdamas, kad susirado butą, ir, jau apsipratęs su vietos sąlygomis, pradėjo studijuoti vietos žmones, jų gyvenimo būdą, papročius, ypač liaudies šokius. Nenorėdamas patekti į ten gyvenusio ir kūrusio dailininko Gaugeno įtaką, J. Rimša ieško savų temų, kurias galėtų išreikšti savu stilium. Jis jau sukaupė daug medžiagos naujiems kūrinams, pasidarė kelias dešimtis škicų ir nupiešė pirmuosius paveikslus, originaliai vazduojančius krašto šokius.

Sukūręs užsibrėžtą skaičių paveikslų, dail. J. Rimša žada, grįždamas į P. Ameriką, vykti pro Los Angeles ir čia surengti savo naujų darbų parodą vienoje kurioje iš garsiųjų La Ceniega galerijoje.

Atsimindamas nuoširdų jo priėmimą Los Angelėse, dailininkas visiems savo bičiuliams ir naujiems pašįstamiems siunčia tahitišką pasveikinimą.

LD ŽURNALĄ PARĖMĖ

"Lietuvių Dienų" žurnalui paremti, įsigydami laimėjimų biietėlių, atsiuntė:

ALASKA
$5.00 — A. Celkis.

ARIZONA
$3.00 — E. Jensen, A. Urbutis.

CALIFORNIA
$6.00 — B. Barviks, A. B. Cinikas, Ch. J. Gordon
$5.00 — M. Fabian, B. Stark, T. B. Sziklay, A. Janus-Hoyos.
$3.00 — A. Adomėnas, J. Alex, A. Anelauskas, E. ir R. Arbai, J Augius, V. Augus, L. Bagdonas, M. Banionis, I. Bartkus, O. Bielskienė, A. Brazauskas, R. Bureika, R. Bureikienė, J. Butkus, kun. P. Celiešius, F. Collins, K. Deltuva, D. Čiurlionis, A. Dovalgo, B. Francas, A. Glodenis, J. A. Gricius, W. Grigaliūnas-Gedmintas, P. Guest, O. Isbach,T. Ivanauskas, B. Janulis A. V. Jonyas, C. Jurevičius, J. Jurgilas, C. Calowes, L. Kančauksas, F. Karaliūnas, P. Karužas, A. B. Casper, Rev. B. Kaunas, P. Kazic, P. Kesilis, H. Kmitas, Rt. Rev. J. B. Koncius, M. Kregždė, F. Kudirka, J. Kukanauza, S. Kungys, A. P. Kunickas, J. . Kwiatek, A. Laguckienė, A. Lapinskas, P. Lembertas, O. Macenas, O. Mackevičius, S. Mockevičius, B. Mackiala, A. Markevičius, I. Medziukas, S. Mickevičienė, T. Mickus, J. Miliūnas, A. Mitkevičius, B. Nakvosas, A. ir A. Narbutai, L. E. Oksas, Rev. T. Palis, J. Paplauskas, B. Papšys, G. Petrauskas, A. Pinkus, J. Prakapas, A. Pranys, J. Račius, E. N. Radvenis, I. Rochon, P. Raulinaitis, A. Remeikis, V. Rodnikaitė, G. Rukšėnas, A. Sajus, V. Sajus, V. Sakalauskas, J. Salys, V. Šaras, A. Schattner, A. Schultz, S. Skirmuntas, B. Stankus, T. Stonis, V. W. Šurkus, E. Tarvydas, J. Tautkus, A. L. Telyčėnienė, V. Usas, J. Vaičius, D. J. Vailokaitis, J. Vainauskas, F. Valuskis, K. Vec-Zemelis, E. Veimeris, V. P. Vidugiris, L. Zaikis, S. Zakshevskis, L. Žilevičiutė, R. J. Zumaris, S. Žymantas, S. Makarevičius.
$2.00 — J. Andrašūnas, P. Litvinas, M. Paskes, E. Sepikas, V. Usas.
$1.50 — J. C. Paza, B. Posius, Shlakis.
$1.00 — A. Aras, L. Jasiukonis, V. Jasiulionis, J. Lukoševičius, A. M. Marcus, V. Motieka, K. K. Pažemėnas, Pirek, J. B. Sidas, A. Stisulis, R. Urbona.s
$ .50 — Grigaliūnas.

CONNECTICUT
$5.00 — Rev. B. F. Gauronskas.
$3.00 — J. Leonaitis, R. Vilčinskas, J. J. Butkus, J. Raugalis, W. M. Chase, K. Celiokas, F. Krisčiokaitis, J. Bernotas, P. Karosas, I. Šidlauskas, A. R. Igaunis, A. Lauras, M. Woluns, A. Jaras, Rev. Z. A. Smilga, Rev. P Sabulis, A. J. Aleksis, K. Žilinskas, A. F. Mesulis, A. Saulaitis.
$1.00 — S. Kazlauskas.

DELAWARE
$3.00 — S. Gimbutas.

FLORIDA
$3.00 — D. Jasaitis.

HAWAII
$3.00 — A. Jenkins.

ILLINOIS
$6.00 — J. Bertulis, A. Razma.
$5.00 — J. Bičiūnas, L. Prapuolenis.
$3.00 — A. Alčiauskas, D. Augienė, Rev. B. Chomskis, W. Eckels, V. Gasiūnas, P. Gedvila, A. Gerčys, S. Girskis, L Jakubauskas, J. Jakubonis, V. Jasaitis, A. Kairys, B. Kasakaitis, M. Kirkilas, C. G. Kincie, W. Kirstuk, A. Kruklys, R. Lampsaitytė, A. Lapinskas, A. Laucis, C. A. Laucius, J. Macėnas, A. Milauckas, A. Milius, P. Norkaitis, V. Petrauskas, G. Pudymaitis, B. Pūkelevičūtė, V. Puodžiūnas, Rev. Z. Ramanauskas, T. Ramonas, M. Reklaitis, Z. Rudaitis, J. Sadūnas, J. Šalna, E. Skopas, B. Skorupskis, V. Sinkevičius, P. Staniūnas, M. Stankūnas, J. Stankus, V. Švabas, V. Tauras, Rev. A. Trakis, V. Tumėnas, V. Tumėnas, V. Urbonas, J. Vaičiūnienė, Vaineikis, J. Valiukevičius, A. S. Vengris, E. Žukauskas, P. Žumbakis, M. Šmulkštys.
2.00 — A. Gavelis, V. Juodgudis, K. Razma.
$1.00 — E. Gimžauskienė, B. Jablonskis, M. Rauba, J. Salučka, V. Senda, W. Skinder.
$0.50 — U. Lipčienė.

INDIANA
$3.00 — S. Rudys.

IOWA
$3.00 — Rev. S. Morkūnas.

MARYLAND
$3.00 — F. Chesonis, Rev. A. Dranginis, J. Juškevičius, V. Kazakevičius, Rt. Rev. L. J. Mendelis, A Radžius, J. W. Savage, E. Šilgalis, Ubran's Photo Studio.
$1.00 — J. Mikuckis.

MASSACHUSETTS
$3.00 — D. Giedraitis, S. Grušas, G. Janula, Rt. Rev. F Juras, R. Laurenitis, P. Mikšys, J. Nogelo, G. Penney, E. Ribokienė, J. J. Roman, K. Šeštokas, F. Shimkus, A. Stepulionis, Rev. J. Steponaitis, I. Vasyliūnas, F. Zicka.
$2.00 — J. Rauktys.
$100 — V. Dabrila, L. Švelnis, B. Mikonis.

MICHIGAN
$3.00 — J. Augaitis, L. Bajorūnas, J. Belinis, J. Briedis, J. Černius, B. Gražulis, Rev. J. V. Kluonius, J. Mačiulaitis, J. Mikaila, J. Miškinis, P Pagojus, Č. Sadeika, J. Šepetys, Rev. E. Statkus, Rev. J. Tamulis, R Valaitis, J. A. Valantiejus, V. Verkaitė, V. Žebertavičius.
$2. — W. C. Puras.
1$.00 — S Balys, . Leknius, Rožauskas, K. Sragauskas.

MONTANA
3.00 — Goberis, J. Luinys.

NEBRASKA
$3.00 — V. Bulkaitis, J. Cicėnas, Rev. L. Musteikis, S. Radžiūnas, A. Reškevičius.

NEW DAKOTA
$3.00 — Rev. V. Aleksonis.

NEW JERSEY
$3.00 — O. Balčiūnienė, G. Čekas, Rev. V. Dabušis, K. Graudienė, A. Kačanauskas, P. J. Kasnionis, G. J. Levinskas, S. C. Mulks, B Raugas, M. Samatas, K. Sipaila, J. J. Stukas, J. Tamašauskas, V. Tomkus, J. Vaickus, F. Vaskas
$2.50 — A. B. Leonardas.
$2.00 — K. Degutis
$1.00 — R. A. Slepetys.

NEW MEXICO
$3.00 — Rev. S. Aleksiejus, L. Lumas.

(Pabaiga kitame nr.)

LIETUVIŲ
DIENOS
LITHUANIAN DAYS
OCTOBER 1966

Lithuanian Women's Federation Chicago Club played host to the General Federation of Women's Clubs representatives.

Photos show a display of Lithuanian folk art and the Chicago committee with central committee chairman Mrs. L. Bieliukas (deceased this summer).

I.
LMKF Chicagos klubas GFWC suvažiavimo proga atstovėms buvo suruošęs tautodailės parodėlę birželio 8 Jaunimo Centre.
Prie eksponatų stovi klubo valdybos narė M. Peteraitienė.

II.
Chicagos klubo valdyba su LMKF pirmininke L. Bieliukiene (vidury). Valdybos narės: A. Liorentienė, Z. Juškevičienė, M. M. Krachunienė ir M. Peteraitienė. (Nuotraukoje nėra E. Kučiūnienės).

L. Bieliukienė netrukus po to suvuažiavimo — birželio 26 d.— staiga mirė

Foto V. Noreika

Correspondence with West

Alarms Red Pedagogues

English-language correspondence between Lithuanian and English high school students drew sharp criticism from a Lithuanian Communist newspaper. Writing in the teachers' organ "The Soviet Teacher" (Tarybinis Mokytojas), one red lady of the press gave her impressions of the student Komsomol camp near the town of Pabradė, last July. She expressed her satisfaction about the popularity of "international education" among the students, which was expressed among others by "correspondence with the other countries." But she voiced her displeasure about the fact that the students of one of the schools were exchanging English-language letters with English students.

According to the author of the article, the Lithuanian pen-pals in English have experienced "nothing interesting" from their correspondence and have not written anything interesting themselves. She emphasized that "foreign countries are today not even concealing the fact that they seek to distort the views of Soviet youths and to leave no stone unturned in their attempt to make these youths lose their ideological foundations." The newspaperwoman suggested that more attention would be paid to correspondence with the "republics of the great fatherland". "The Komsomol committee," she said, "should take more interest in what the students were writing in their letters, how they were expressing it, and better control individual correspondence."

Letters received from abroad are obviously controlled not only by invisible censors but also by school and Komsomol officials. (E)

A CEMETERY OF NATIONS
In The Siberian Tundra

By **H. Tautvaišienė**

Continued from the July issue

At Jakutsk, one more barge was added to our caravan. On it were some native jakuts, several construction specialists and soviet scientists. Around Sangari, barges with construction materials and unhewn logs were added. At this point, two more casualties were taken off the barges. When the men returned after the burial, they said the ground was frozen just a few feet below the surface.

We passed the Sangari coal mines. In places the river was poorly navigable and our slowly moving caravan had to make several stops. The people on the barges were exhausted from three weeks of such traveling. Not far from me Marcinkevičius, a Lithuanian, died in his bunk. He was traveling with his daughter-in-law and two children. His dying words were: "If you return, tell them I starved to death. Drive out the Russians and graze your cattle in my fields."

In another corner a woman was in agony. A former government employee died leaving his belongings to a stranger who had been kind and helpful to him during the trip. A couple of older women with extremely high temperatures were not able to leave their bunks and get their bowl of soup. Around Zygansk, several more casualties were removed from the barge.

Our trip north was carefully planned and calculated by our enslavers. Every type of rumor was circulated to keep us from loosing our minds. Back in Bijsk we were told that the Americans are taking interest in our future. We would be taken to a much better place, maybe even to America. At the collective communities in Altaj our life had been very hard indeed, therefore it was very easy to believe all these promises. The people were devided into two camps: those who believed all they were told, especially those with children, and the skeptics who believed nothing. Yet even the greatest skeptics secretely hoped that there may be some truth in all these stories.

The kitchen help started a rumor that we would need money badly once we reached our destination. In desperation the people began to sell their clothes, shoes and other material belongings. There was, however, among all those thieves and liars, one honest man who advised us not sell our clothes. We would need them. He had taken many a caravan of condemned people down the river and knew what was in store for us. One of the NKVD agents was hinting the women would be reunited with their husbands. Scarcely daring to believe it, we started saving bread for them, just in case.

Our overseers were young NKVD agents in green uniforms, their rank insignias hidden from view. They seldom appeared in our midst. Whenever they had something to announce, they sent the message to our group representative. Their quarters were on the upper deck of the barge. With them lived women specialists who accompanied us, and we often heard them giggling merrily. The NKVD commander was about 40 years of age, with asiatic features and an expressionless face. Alcohol (of which they were always short) had become to them as necessary as food. I remember once an NKVD agent came to our quarters with a sack of flour asking the women for some Eue de Cologne. One lucky woman had some. She gave it to him and he drank it right in front of her eyes, leaving her the sack of flour in exchange. Once in a while young NKVD agents came to tease the younger women and tell them vulgar jokes. The women used to pray together in groups. At one time several hundreds of them sang the hymn to Mary, Mother of God. It was a moving scene. The commander himself came down and listened attentively.

Our barge had fifteen NKVD agents. Theoretically we were accompanied by a medical team, but practically we never saw them. People became ill and died because of the living conditions, mental depression, and insufficient food.

And thus we traveled for three months through endless Siberia, leaving our dead along the way, going further and further north. Our caravan had approximately 2000 deportees. We passed Bulun, the last inhabited outpost in this wilderness, and the administrative seat of this region. By the end of August we arrived at the mouth of the river Lena, at which point the river is several miles wide. Right in the middle sits a huge rock called Stolby. On the left bank we could see, with great difficulty, a group of small houses. One of the cooks on the barge told us that it was a forced labor camp. The opposite bank was high and bare.

Past the Stolby rock, the river become an endless mass of water dotted with bare and sandy islands. As we continued northward, we noticed small buildings on one of the islands, and a group of crosses reaching to the sky on another. It was difficult for us to comprehend that people actually lived here, died and were burried, in this vastness of ice, water and bare islands. Our caravan approached one of those islands and several barges and logs were disengaged and left at the island. The rest of us continued on course. Later we found out that a fishing industry center, called Bykow, was being established there.

After several more hours of travel we reached another island. In the same manner several more barges were left there. These people were to build the fishing plant Tit-Ary.

The rest of us were dumbfounded. We could not admit to ourselves that our fate would be exactly the same. It would be utterly inhuman to leave women with small children, the elderly and the sick, on a frozen island without the necessary clothes, housing and food. It was especially heartbreaking for the mothers who had brought their small children to this wasteland. Thus preoccupied we continued to move northward in the company of huge chunks of ice floating alongside of us, heading in the same general direction.

Finally, after lengthy maneuvering, we docked at a desolate island with high banks. The tugs that brought us here left immediately. The NKVD agents were the first to leave the barges. The sight that met our eyes surpassed even our wildest imaginations. Those of us who had not been farther away from home than the county seat, were astounded that something as bleak and desolate exist on our planet. This, then, was Trofimovsk, where we had to establish our homes.

It was only the end of August, but the winds were icy. The sandy shores of the island were icy. It wasdifficult to tell the time of the day. Just a deathly immobility — a pale sun, endless water, and bare islands dotting the horizon.

At the beginning of our journey, several people from our midst were picked to be group leaders. They received the orders from the NKVD and were responsible for their execution. Now we received the order to unload, on the double. No matter what the task at hand, it was to be performed bystro, bystro, bystro (fast, fast, fast). There was no one around to ask why we were brought here, and how it will be possible to survive. The people scurried from barge to barge, balancing themselves, their children, and their meager belongings on the hastily errected planks, and then onto the high banks of the island. After such an exhausting journey, substandard food, mental and physical torment, our legs buckled beneath us. Those that could not walk, because of hunger and sickness, we carried off the barges and laid them on the frozen ground. Then we noticed several buildings and people moving about. But these people were so broken in body and spirit, that they showed no interest at our arrival. We approached them and inquired who they were and how they had gotten here.

They were mostly finnish people from Leningrad who were deported to Siberia during the winter in unheated trains. In the spring they were dispersed along the banks of the river Lena, cutting trees and preparing logs. When they had enough logs, the men and their families were put on these logs and floated down the river about 1000 miles until they reached this island. There was no shelter or sleeping facilities on these logs. They were bare. These people traveled thus with women and children for 1000 miles. They had burried quite a few people along the way, and now many among them were sick and helpless.

In view of all this, many women became hysterical. They screamed, cursed their persecutors vowing vengence, but their voices were lost to the wind. No one listened, no one cared, only the sea-gulls circling over-head seemed to be saying something, but we could not understand them.

This is an excerpt from a book to be published by the "Lithuanian Days' Publishers.

SOVIET INEQUALITIES

Detective Stories: Why to read them

● Lithuanian writer and critic J. Baltušis, in an article in "Literatūra ir Menas" (May 7, 1966), writes:

"The least developed aspect of our literature is in the field of detective stories and thrillers, of which there are so far few and far between.. When I once lent a good friend of mine, a chairman of a collective farm, a copy of 'The Memoirs of Sherlock Holmes', he was found the next day amongst the hay still reading the book and having forgotten not only about the cares of his farm but about the rest of the world as well.

We must remember that this type of fiction teaches people to be observant and quickwitted, encourages them to be decisive in their actions, makes them upright in dharanter, and in addition provides the reader with many hours of pleasure and restful relaxation, and brings about a rheerful disposition."

ALL SUMMER JOY AND MERRIMENT IS GONE...

(From "The Seasons", by K. Donelaitis)

Look yon, the sun again is rolling down the sky:
Each day shows less and less of its majestic rays,
Stretches out more and more the shadows of all things,
And in a greater haste descends beyond the hills.
The winds, with wings bespread, show nasty arrogance,
And hum as they dispel the last of summer's warmth.
The weather, too, is now inclement, harsh and cold;
It drives the young and strong to their warm sheepskin coats,
Compels the old and weak to hug the blazing stove,
Goads one and all to stay within the windtight home,
And there to cook and eat lukewarm or steaming soups.
The sodden ground along the road sheds streams of tears,
As rolling wheels renew the ruts in its slashed back.
Where two old dobbins once could drag a heavy load,
Now even four of them can scarcely do the task.
The cracking wheels around the axle barely turn,
Yet splash all round about the carts the squashy mud.
Few strips of soil remain above the flooded land,
As the relentless rains pour on the peasants' backs.
Old bast shoes and worn boots imbibe the squashy mud
And kneed the ugly mire as a fermenting dough.
O what became of those delightful springtime days,
When we flung all our doors and windows open wide,
And felt the warming rays of the ascending sun?
Just as a dream, so real and lovely in our sleep,
Upon our wakening abides with us no more,
So the gay summer days stay briefly and then fade.
And now the sluicy mud, prest down by a bast shoe,
Bubbles like oatmeal pap within a boiling pot.
All things that danced and sang beneath the glowing sun —
All things that roamed the woods and scurried in the fields,
All things that soared and dived beneath the silv'ry clouds,
And having sung their joy, then fed on grain and bugs —
All, all are gone, alas! and are with us no more.
Only the melancholy fields remain with us,
But all their beauty now smells like a rotting grave.
Death strikes the pliant bush and the majestic grove;
Irate winds crush the charm of buds and blossoms fair,
And break the bough on which a family was born,
And on which the new brood chirped out their first complaints —
'Neath which bough they began to hop about and laugh —
And learned to find a worm without their mother's aid.
Now each bough and each twig is thoroughly swept bare;
Like withered rods, they creak and sigh before the wind.
There, where the sly bear stole the honey from the bees,
And his mate muttered as she suckled her frail cubs —
There, where the elks were chased by the rapacious wolves,
And where the wolf cubs learned to growl and hunt for game;
There, where the black hawk fed his young on chicken meat,
And where the raven brought a gosling to his nest,
Lo, there, all summer joy and merriment is gone!

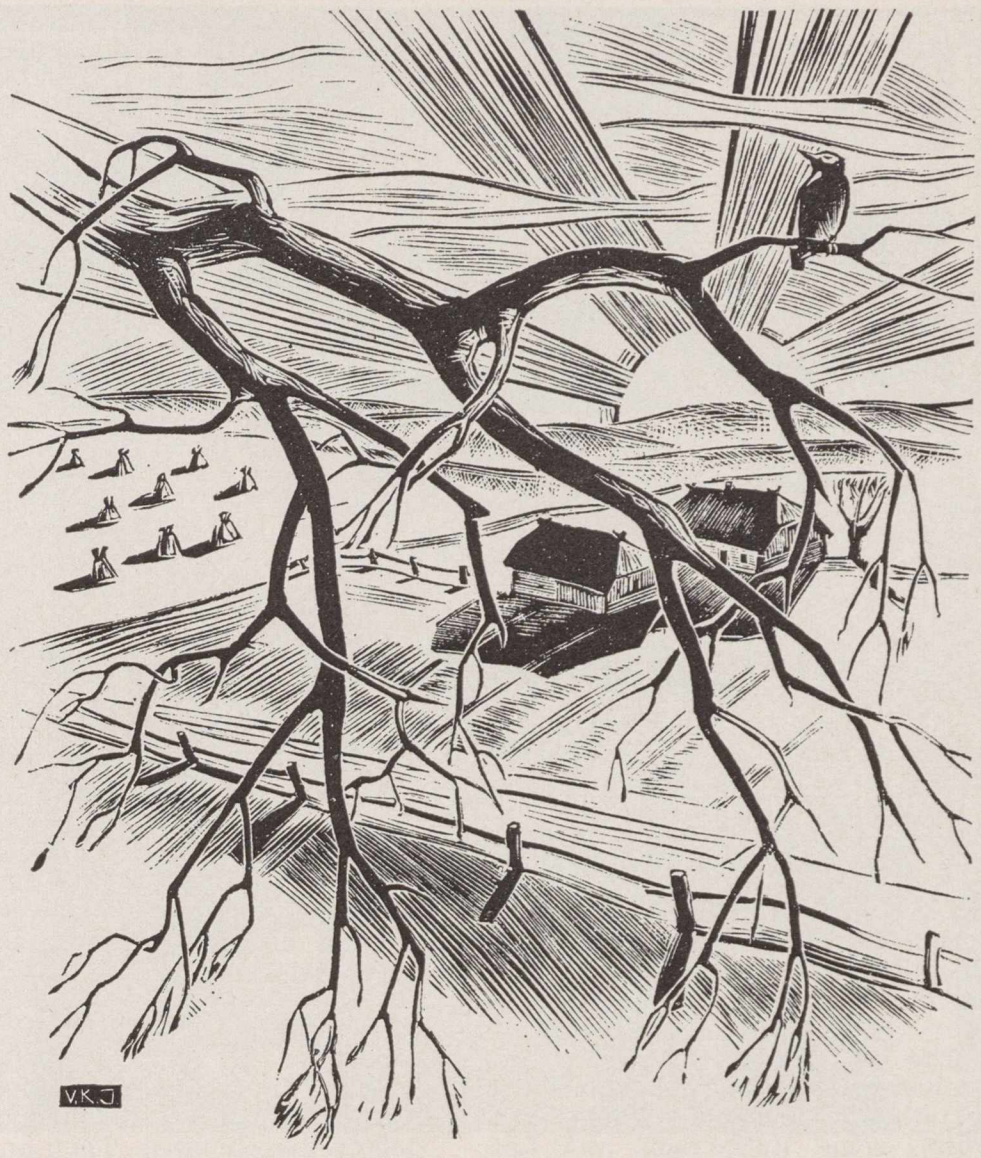

Illustration from "The Seasons". Woodcut by **V. K. Jonynas**

On this page we reprint the beginning of the third part of "The Seasons" — Autumn's Wealth" — the famous Lithuanian epic by Kristijonas Donelaitis.

This work (over 3,000 lines) has been rendered into English verse by Nadas Rastenis from Baltimore, Md., known for translations of the Lithuanian poetry by A. Baranauskas, V. Kudirka, Maironis and others.

The editing done and foreward is mritten by Dr. Elena Tumas, Professor of English and Comparative Literature at California State College at Fullerton. Mrs. E. Tumas in her omn right is very mell known Lithuanian poetess, author of a book of poems "The Saints and the Kings".

The book will be off print November 15.

The subscription accepted at the

LITHUANIAN DAYS PUBLISHERS
4364 Sunset Boulevard
Los Angeles, California 90029

Price: $3.00 Pre-edition price: $2.20

Please send:

( ) copies of "The Seasons" at 2.00 (only before Oct. 15, 1966)

Enclosed $.....

Name .....

Address ....

City ..... State .... Z. C. .....

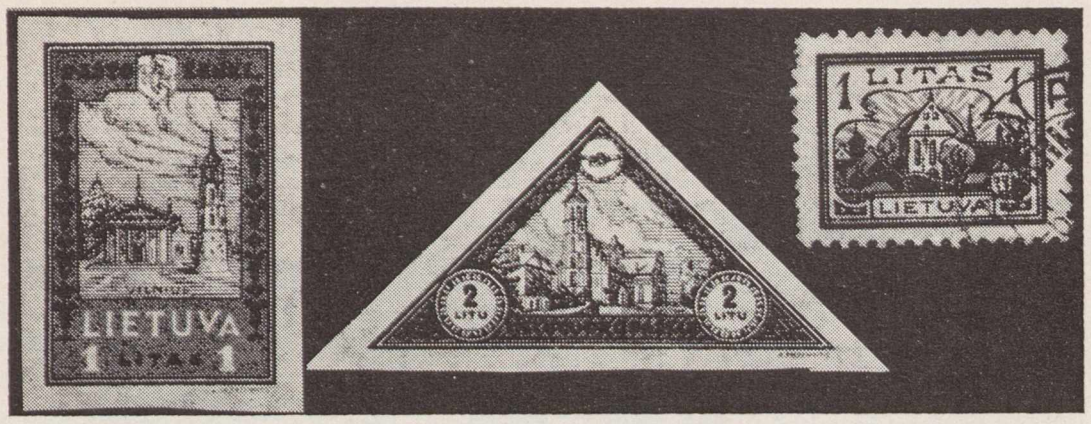

Some churches of Lithuania: 1. The Cathedral of Vilnius. — Vilniaus katedra. **2. Old Church in Kaunas, at the Waterfront, built by Vytautas the Great.** — Vytauto Didžiojo bažnyčia Kaune. **3. A View of Old-Town of Kaunas with Seminary and Trinity Churches.** — Kauno senamiesčio vaizdas su Seminarijos ir Trejybės bažnyčiomis.

LITHUANIAN HISTORY IN STAMPS

By ANTANAS BERNOTAS

Part LC

Before we go further into Lithuania's history, we wish to stop and dwell into Lthuania's religious life.

The majority of Lithuanians are Catholics. Some national minorities in Lithuania are also Catholic, e. g. Poles, some Ruthenians and Latvians. The inhabitants of German origin, who live alongside Germany's borders and in the Territory of Klaipėda (including almost all Lithuanians of Klaipėda also) and the majority of Latvians, are of Lutheran faith. Some Lithuanians, mostly inhabitants of the district of Biržai, are Protestants. Almost all of the Russians and some of the Ruthenians are Orthodox. There were some descendant citizens of the Tartars who were moslems. All the Jewish people professed their faith. The religious minorities in Lithuania had freedom of faith, had their religious communities, parishes, churches and synagogues, their own clergymen and lived according to their confessions.. To prepare pastors, protestants had their evangelical-theological faculty at the University of Kaunas, and the Jews had their rabbinical school in Kaunas.

Catholicism in Lithuania was introduced during the reign of King Mindaugas in the XIII century. After partition of Lithuania and Poland by its neighboring countries territory of Lithuania was occupied by czarist Russia. A new archbishopric was established in Mohilev, Russia, which administrated all religious life in Lithuania and the archbishop himself resided in St. Petersburg. At the end of the XIX century a new bishopric was established in Vygriai which belonged directly to the Pope (later this bishopric was transferred to Seinai.

During World War I, Bolsheviks came in power in Russia, and Lithuania itself was occupied by Germany, the dependency to the Mohilev archidiocese ceased. When Lithuania restored its independence in 1918, one of the first steps of the administration was to start relations between the new republic and the Vatican. Lithuania wanted to have her own ecumenical province and bishops. The relations started smoothly, when Vatican, in November 10, 1922 recognized Lithuania de jure. It was a cordial wish, that the occupied territory of Vilnius belong to Lithuania, but the Vatican and Poland signed a concordat in 1925, according to which Vilnius was put under control of Poland. Lithuanians were deeply disappointed. Then on April 4, 1926, the Pope proclaimed a bill, called "Lituanorum gente", in which he proclaimed the establishment of a new province of Lithuania. with a new bishoprices and naming new bishops. Kaunas was the seat of the archbishop and other new bishoprices were formed in Telšiai (to which belonged the prelature of Klaipėda also), in Panevėžys, Vilkaviškis, and in Kaišiadorys. This new order was recognized by Lithuania, when a concordat was signed between the Vatican and the republic of Lithuania in 1927.

At this time it would be noteworthy to state, that almost all parishes in Lithuania, mostly small communites and towns, had their own farms and many parish priests were good farmers. Despite this fact, the clergymen of all confessions received monthly salaries from the government. The salaries were withdrawn for a short period in 1926, during the leftists' regime, but were later renewed.

Religious instruction was mandatory in all schools in Lithuania. The army had chaplains of various confessions.

The baptisms, marriages and last services were executed by priests or pastors of various confessions or Jewish rabbis.

(To be continued)

● On July 7th, two vacant seats on the Executive Committee of the Supreme Committee for the Liberation of Lithuania (VLIK) were filled. The two new members, both of the younger generation of Lithuanians, are **A. Budreckas** and **A. Vedeckas.**

RENEW YOUR
LITHUANIAN DAYS MAGAZINE!

STASIO BARO BARANAUSKO OPERŲ ARIJOS,
įdainuotos su Stuttgarto Simfonijos orkestru, diriguojant D. Lapinskui.

Mono $6.00 **Stereo $7.00**

Plokštelę galima įsigyti "Serida Records" leidykloje,
pas platintojus arba "Lietuvių Dienų" žurnalo administracijoje.

Prisiuntus adresą ir $10.00, leidykla pasiunčia plokštelę tiesiog oro paštu į Lietuvą, Australiją ir visus Europos kraštus.

Siųskite užsakymus:
SERIDA RECORDS
3723 West 68th Street, Chicago, Ill. 60629.

Books & Periodicals

Two studies by Justinas Pikūnas:

Operant Conditioning Effects Upon Drawing Content. Reprinted from "Journal of Projective Techniques & Personality Assessment", Vol. 30, 1966, No. 2.

Fears in Normal and Emotionally Disturbed Children. (written together with Joellen Clary). Reprinted from "Journal of Psychological Studies", 1962, vol. 13, No. 3.

The Baltic Review, No. 31. April, 1966. Editorial Boad: Bronius Nemickas for No. 31, Alfreds Berzins, Leonard Vahter; Circulation Manager — Ilmar Raamot.

Table of Contents: Global Self-Determination and the Baltic States by G. Mennen Williams, The Baltic Freedom Rally and March to the U. N. by Algirdas Budreckis, Eight Estonian Poets by George Ivask. Religious Persecution in Lithuania by J. Savasis.

ACEN NEWS. A Bimonthly Review of the Activities of the Assembly of Captive European Nations. No. 123, May-June, 1966. Published by Press Bureau of ACEN. This issue is dedicated to Religion in Occupied countries — Lithuania, Romania, Czechoslovakia, and other.

News Digest — International. No. 2, 1966, June issue. published by International Information Centre, Sydney, Australia. Quarterly Magazine. Price: Annual subscription $2.00, single copy 30 c.

Shrine of the Three Crosses. Trijų Kryžių šventovė. Dayton, Ohio. Holy Cross Parish 1922 Leo St., Dayton, Ohio 45404.

The following inscriptions are engraved on the Monument: In memory of all living and deceased parishioners and friends of this parish, Three Crosses destroyed by the Communists in Vilnius, Lithuania, Parish Golden Jubilee 1964-1965.

In honor of the Martyrs for faith and freedom in Lithuania and the other Captive Nations. Remember and Pray.

Lietuvos kankiniams. 1965.

Lituanus. Lithuanian Quarterly. Winter 1965. Editor T. Remeikis, St. Joseph's College, E Chicago, Indiana.

Cover: Rex by M. K. Čiurlionis.

In this issue among others: A Lithuanian Individualist, The Art of M. K. Čiurlionis by J. Pivoriūnas. Article is accompanied with illustrations of art works by Čiurlionis.

The Goodwill Embassy tour. Saturday, May 7, 1966. Two pages of this booklet are dedicated for Legation of Lithuania in Washington.

Lituanus. Lithuanian Quarterly / Spring 1966. General Editors — T. Remeikis, R. Šilbajoris, V. S. Vardys, R. Vaštokas. One Dollar per copy. Cover Design by Z. Sodeika. Address: P.O. Box 9318, Chicago, Illinois 60690.

LITHUANIANS MAKE NEWS

● Senator **Paul H. Douglas** and Mrs. Douglas presented Dr. A. Razma a check of $200 and became members of the Lithuanian Foundation (Picture at right).

At this time there are $300,000 in the Lithuanian Foundation, and plans are to raise the sum to half a million dollars and reach the goal of one million in 1968.

Up to the present time the Lithuanian Foundation has presented $20,000 to various Lithuanian organizations and publications. The goal is to reach a million dollars as soon as possible and grant between 50–70 thousand dollars to Lithuanian cultural activities every year.

● Artist **Vytas Kapočiūnas,** Australia, recently awarded the Goya reward for art and received the Commonwealth scholarship from the Australian government. He has been sent to France for further studies in art.

● **Dr. A. Liulevičius** recently returned from a trip to Moscow, where he attended the international mathematicians' conference. Dr. Liulevičius is professor of mathematcs at the Chicago university. y

● President Johnson's family recently acquired a Lithuanian son-in-law. **Patrick Nugent,** who last August married Luci Baines Johnson, is the son of a Lithuanian mother, born Jucius of Waukegan, Illinois. Pat attended the Lithuanian Parochial School in Waukegan. His family is active in the Lithuanian community. A Lithuanian priest, Rev. John Kuzinskas, from Chicago's Lithuanian Parish of St. George, assisted Archbishop Patrick J. O'Boyle, in the Nuptial Mass at the Washington Cathedral of Immaculate Conception. (Picture below).

● The Vatican, with the agreement of the government of Korea, has elevated its legation in Seoul to the ranch of Apostolic Nunciature. The first nuncio to the Holy Sea has been appointed Archbishop Del Giudice, the present representative of Vatican to Seoul. The archbishop's secretary is **Msgr. Jonas Bulaitis,** a Lithuanian prelate, born in England.

● **Prof. Dr. Bronius Kazlas** is on a research trip through Europe, now visiting Strassbourg, where he once studied at the university. He already has visited Athens and Istambul. His visits include libraries and various archives, mhere he is collecting material for a new book.

● **Dr. Juozas Ambrozaitis,** who recently was granted the National Research Council of Canada scholarship and also the University of Wisconsin Fellowship, has arrived at the University of Wisconsin to further his studies in bacteriology. Dr. Ambrozaitis has studied at the University of Montreal and has been asked to return to the University after his present studies.

● During the Labor Day weekend a close table tennis championship was held in Toronto, Canada. In the women's division the first prize went to fifteen year old **Violeta Nešukaitytė,** member of the Lithuanian Vytis Sports' Club in Toronto. In the finals she won against Denise Hunnis, from Montreal. In the open tournament Miss V. Nešukaitytė lost to Priscilla Hirshowitz from New York.

It should be stated that Lithuanians living in Canada have won several other first prizes: Miss **Elena Sabaliauskaitė** and **Pranas Gvildys** in table tennis and **Povilas Vaitonis** in chess.

Newlyweds Patrick John and Luci Baines Nugent.

SENATOR PAUL H. DOUGLAS' PERSONAL CONTRIBUTION TO THE LITHUANIAN FOUDATION

In photo left to right:

Dr. A. Razma, President of the Lithuanian Foundation; he is also a Doctor of Medicine on the staff of St. Joseph's Hospital, Joliet, Illinois;

Dr. P. Kisielius, Director of the Lith. Foundation; he is on the staff of Loretto Hospital, Chicago, Ill.;

Mr. A. Rudis, National President, Lithuanian-American Council;

Senator Paul H. Doglas, U. S. Senate (Illinois) who made a substantial personal contribution to the Lithuanian Foundation Fund;

Dr. G. Balukas, Executice Vice-President of the L. Foundation; he is on the staff of Holy Cross Hospital.

Senatorius Paul H. Douglas įstojo į Lietuvių Fondą, įnešdamas savo dalį.

● Soloist **Paulius Rūtenis,** residing in Sydney, Australia, has been accepted into the Australian opera and now is preparing intensvely for the forthcoming season.

● During the Religious Art Festival in Aurora, Ilii., first award went to Sister **Mercedes** for her engraving "Resurrection". Second prize was also awarded to Sister Mercedes for her oil painting "Pilgrim of God's Country". The judges were Dr. W. Brown of the Northern University's Art department, Th. Frano — professor of Art at North Park College, and D. Anderson, art editor of the Chicago American.

● Mr. **A. Kučiūnas,** an active member in Lithuanian musical productions in Chicago, on Sept. 13 left for Seattle, Washington, to teach music at the university. He has, nevertheless, made plans to prepare the Lithuanian opera "Gražina, which he will conduct next spring at the Chicago Opera House.

Senator Thomas H. Kuchel (R.—Calif.) — who introduced the first resolution in the U. S. Senate, calling for freedom for the Baltic Nations, and Mr. L. Valiukas, chairman of the Resolutions' Committee. The Resolution passed Sen. Fulbright's Committee of Foreign Relations an is now before the Senate.

Senatorius T. H. Kuchel, rezoliucijų pradininkas JAV kongrese (sėdi) ir L. Valiukas — Rezoliucijoms Remti Komiteto pirmininkas.

ČIA ŽUVO LIETUVIAI LAKŪNAI ATLANTO NUGALĖTOJAI

1933. VII. 17

Liepos 17 d. Lenkijos lietuviai atidengė paminklą vietoje, kur prieš 33 metus žuvo Atlantą perskridę lakūnai *Steponas Darius* ir *Stasys Girėnas*.

Paminklą pastatė, paminklinę lentą prikalė ir iškilmes surengė Lietuvių Visuomeninės Kultūros Draugijos Vroclavo (Breslau) skyrius (ratelis). Lentos užrašas lietuviškas, bet prie jo pridėta ir trumpas lenkiškas tekstas.

Iškilmėse dalyvavo kelios dešimtys lietuvių iš Vroclavo, Slupsko (Stolpo), o iš Seinų atvyko pats draugijos pirmininkas Eugenijus Petruškevičius.

Iškilmes pradėjo skyriaus pirm. inž. Vytautas Markavičius. Dr. Česlovas Bankovskis papasakojo prisiminimų, kaip susitikdavo su Steponu Darium (nes abu buvę futbolo mėgėjai).

Po kalbų lakūnai pagerbti tylos minute. Tada padėta vainikai — tarp jų buvo draugijos centro valdybos, skyrių, Pščelniko mokyklos ir kitų. Lietuvaitės buvo pasipuošusios tautiniais drabužiais.

Po iškilmingos dalies susirinkusieji dar ilgai pabuvo prie paminklo, padainavo lietuvių liaudies dainų ir pasidalino šventės ir praėjusių metų lakūnų minėjimo įspūdžiais.

Soldino miškelis dabar jau vadinamas kitu vardu, kaip ir daugelis apylinkės vietovių, ir, pasak Maironio, tolimas keleivis jį vargiai atras.

Šiame puslapy spausdinamas nuotraukas LD redakcijai atsiuntė J. Montvila iš Woodhaveno, N. Y.

IŠ ŠIŲ METŲ IŠKILMIŲ SOLDINE —

1. Lietuviška koplytėlė miške prie Dariaus ir Girėno paminklo.
2. Dariui ir Girėnui paminklo lenta.
3. Vroclavo lietuvių delegacija prie paminklo padeda rūtų vainikus.
4. Paminklo ir iškilmių vaizdas iš toliau.

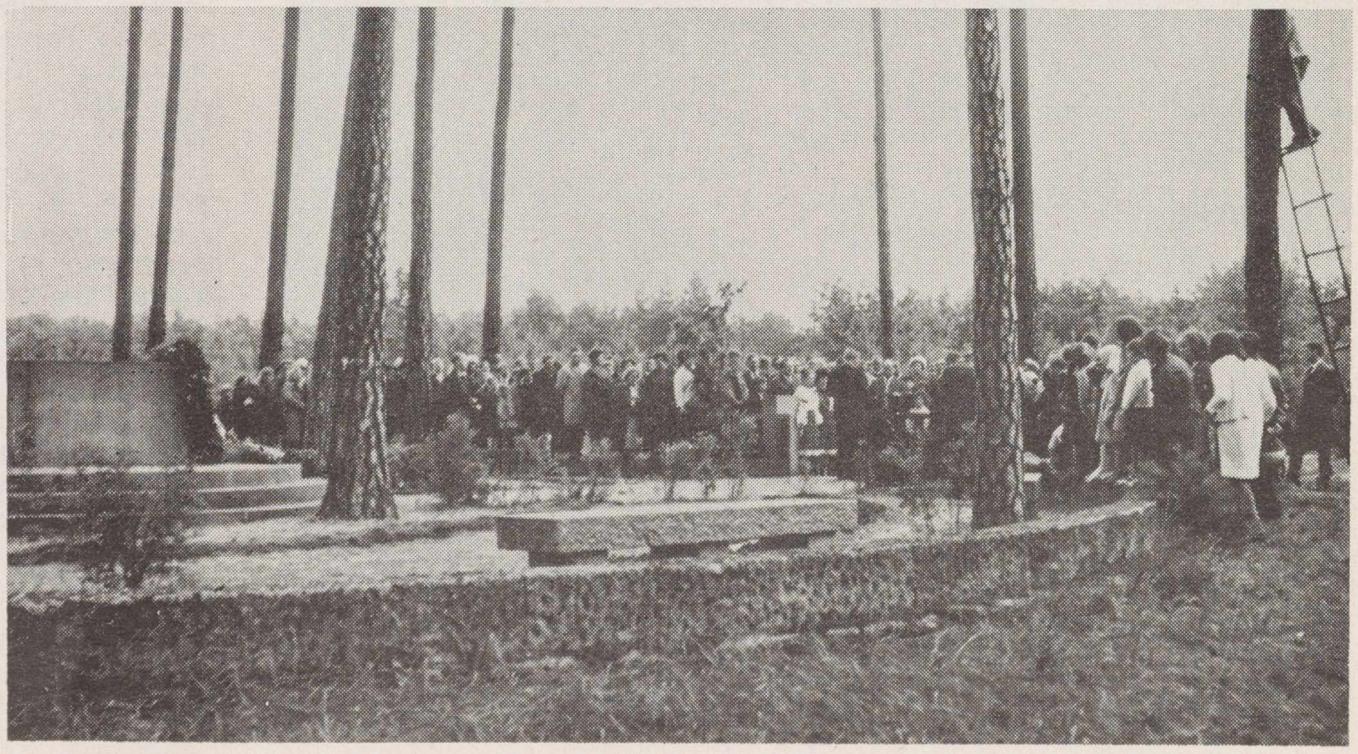

This year's ceremonies at Soldingen, where new monument was errected to honor Lithuanian fliers Steponas Darius and Stasys Girėnas whose plane crashed during their trans-Atlantic flight 33 yrs. ago.

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

Baltimore, Md.

"RADIJO PROGRAMA LIETUVIAMS"

Girdima Marylande ir Washington, D. C. rGirdima sekmadieniais 10 — 11 val. ryto per FM radijo stotč WFMM 93,1 mgcl.

Programos vedėjai: **Albertas Juškus,** 4515 Wilmslow Rd., Baltimore 10, Md., Phone: Tuxedo 9-8693;

Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave., Baltimore 27, Md. Phone: Circle 2-1779

So. Boston, Mass.

LAISVĖS VARPAS

Naujosios Anglijos Lietuvių kultūrine Radijo Programa

Sekmadieniais — 8–9 val. rytą.

AM bangomis 1190 kilociklų; FM bangomis 105.7 megaciklų iš WKOX, Framingham, Mass.

P. Viščinis, programos vedėjas, 173 Arthur Street, Brockton 18, Mass. Tel. JUniper 6-7209.

LIETUVIŲ RADIJO KORP. PROGRAMA

Seniausia liet. Radijo programa Naujojoje Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m. vedama **Stepono ir Valentinos Minkų,** girdima naujo laiko

Sekmadieniais nuo 1:00 iki 1:30.

Boston, Mass. — WLYN - 1360

Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzika, dainos ir Magdutes pasaka.

502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass. Tel.: AN 8-0489

Lietuvių Radijo valanda

Sekmadieniais nuo 11:00 iki 12:00 val.

WHIL — 1430 banga, Medford 55, Mass.

Jonas J. Romanas, vedėjas

170 H Street, South Boston 27, Mass.

Tel. ANdrew 8-7635

Chicago, Illinois

SOPHIE BARCUS

RADIJO ŠEIMOS PROGRAMOS

Kas rytą nuo pirmadienio iki penktadienio 10:00 — 11:00.

Šeštadienį is sekmadienį 8:00—9:30.

'Vakaruskos" pirmadienio vak. 7:00-8:00.

Visos programos iš WOPA Stoties 1490 klc. A. M. 102-7 F. M.

7159 S. Maplewood Ave., Chicago 29, Ill.

Tel.: HEmlock 4-2413.

MARGUTIS

Seniausia ir populiariausia radijo programa Chicagoje.

Nuo šių metų kovo mėn. 15 d. transliuojama iš naujos ir galingos radijo stoties WXRT — radijo banga FM — 93,1.

Kas dieną nuo 7 val. vakaro (išskyrus šeštadienius ir sekmadienius)

Programos vedėjas **Henrikas Žemelis.**

Adresas: MARGUTIS, 6755 S. Western Ave. Chicago, Ill. 60636. tel GRovehill 6-2242.

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo programa

TĖVYNĖS GARSAI

penktadieniais 8—9 val. vakaro per WXEN-FM stotį 106,5 mc

Vedėjas — **Juozas Stempužis.**

4249 Lambert Rd., Cleveland 21, Ohio

Tel. 382-9268

Vatikanas, Italia

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje Sekmad. rytais 10:30 - 11:00 Lietuvos laiku kiekviena vakarą 20:15 - 20:30 Liet. laiku.

Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų.

Vedėjas Kun. Dr. V. Kaziūnas.

Adresas:

Sezione Lituana, Stazione Radio CITTA DEL VATICANO.

Detroit, Mich.

LITHUANIAN MELODIES Radijo valandėle girdima kiekv. šeštadienį 8:45—9:45 p.p. iš Detroito stoties WJLB — 1400 kil.

Pranešėjai: **Patricia Brandza** ir **Algis Zaparackas**

Vedėjas **Ralph Valatka.**

15756 Lesure Ave., Detroit 27, Mich.

Telephone: BRoadway 3-2224

LIETUVIŠKAS BALSAS-LITHUANIAN VOICE

WQRS-FM stotis. Banga 105.1 Mc.

Sekmadieniais 8:30 — 9 val. ryto.

Išlaiko radijo klubas.

Klubo pirm. — inž. Vacys Urbonas.

17175 Gaylord Ave., Detroit, Mich. 48240

Tel. KE 7-9642

Programos redaktoriai ir pranešėjai: Jonas Kriščiūnas — 846-4245; Kazys Gogelis — 535-6683; Rožė Ražauskienė — 278-1353; Stasys Garliauskas—IA 6-1385; Antanas Janušis — VE 5-8317.

Hartford, Conn.

"TĖVYNĖS GARSAI"

Connecticut valstybės kultūrinė valandėle

WBMI — FM 95.7 mc.

Kiekvieną sekmadienį 12:00 — 1:00 p. p.

Programos vedėjas **A. Dragunevičius,** 273 Victoria Rd., Hartford, Tel. CH 9-4502

New York - New Jersey

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ"

Radijo valanda girdima kiekvieną šeštadienį 5:00—6:00 val. p. p. iš New Yorko stoties WEVD — 1330 klo. ir 97.9 meg. (FM).

Direktorius **Jokūbas J. Stukas,** 1016 Schleifer Rd., Hillside, N. J. 07205.

Tel: 289-6878 (Code 201)

Kultūrinė liet. radijo valanda angių kalba per SETON HALL Un-to stotį WSOU-FM pirmadienio vakarais 8:05 89.5 meg.

Vedėjas **J. J. Stukas.**

"LAISVĖS ŽIBURYS"

Nauja radijo programa, pradėta bal. 24 d. girdima kiekvieną **sekmadienį** nuo 9 val. iki 10 val. ryto.

WHBI stoties 105.9 FM banga.

Adreass: Romas Kezys, 62-15 69 Place, Middle Village, N. Y. 11379.

Telefonas: TW 4-1288.

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa

BENDRUOMENĖS BALSAS

Stotis WTEL — 860 kilocycl.

Šeštadieniais nuo 1:30 iki 2:30 p. p.

Kultūrinės apžvalgos, žinios, vietos kronika, muzika ir skelbimai.

Programas tvarko ir praveda redakcinis kolektyvas.

Rašyti: "Bendruomenės Balsas", 1203 Green St., Phila., Pa. 19123

Telef. PO 5-0932

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in Pittsburgh, Penn.

Pittsburgh, Penn. - WPIT 730 kilocycles.

Sekmadieniais 12:30—1:00 p. p.

Programos vedėjai:

Povilas ir Gertruda Dargiai.

Visais reikalais kreiptis:

2040 Spring Hill Road, Pittsburgh 16, Pa

Roma, Italia

ROMOS RADIJAS

Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min. iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku. 41,15 ir 50,34 metrų bangomis.

Vedėjas **Dr. J. Gailius.**

Circonvallazione NOMENTANA 162

STATEMENT OF OWNERSHIP, MANAGEMENT AND CIRCULATION (Act of October 23, 1962; Section 4369, Title 39, United States Code).

1. Date of filing. 9. 14. 1966.

2. Title of publication. LIETUVIŲ DIENOS / LITHUANIAN DAYS.

3. Frequency of issue. Monthly except July and August.

4. Location of known office of publication. 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, California 90020.

5. Location of the headquarters of general business offices of the publishers (Not printers) 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, 90029.

6. Names and adresses of Publisher, editor, and managing editor.

Publisher Anthony F. Skirius, 949 E. Amherst Dr., Burbank, Calif. 91504.

Editor Bernardas Bradžionis, 2210 India St., Los Angeles, Calif. 90039.

Managing editor Juozas Andrius, 4421 Santa Monica Blvd., Los Angeles, Calif. 90029.

7. Owner (if owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address, as well as that of each individual, must be given.) Anthony F. Skirius, 949 E. Amherst Drive, Burbank, Calif. 91504.

8. Known bondhalders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 percent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities (If there are none, so state). None.

9. Paragraphs 7 and 8 include, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting; also the statements in the two paragraphs show the affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner. Names and addresses of individuals who are stockholders of a corporation which itself is a stockholder or holder of bonds, mortgages or other securities of the publishing corporation have been included in paragraphs 7 and 8 when the interests of such individuals are equivalent to 1 percent or more of the total amount of the stock or securities of the publishing corporation.

10. This item must be completed for all publications except those which do not carry advertising other than the Publisher's own and which are named in sections 132.231, 132.232, and 132.233, Postal manual (Sections 4355a, 4355b, and 4356 of Title 39, United States Code).

A. Total no. copies printed (Net press run). Average copies each issue during preceding 12 months. — 3500. Single issue nearest to filing date. — 3500.

B. Paid circulation. 1. Sales through dealers and carriers, Street vendors and counter sales. Average no. copies.. — 2750; Single issue...— 2750. 2. Mail subscription — Average no. — 240; Single issue...— 240.

C. Total paid circulation. Average.. — 2990; Single issue.. — 2990.

D. Free distribution (including samples) by mail, carrier or other means. — Average no... — 250; Single issue... — 250.

E. Total distribution (sum of C and D). — Average no. — 3240; Single issue...— 3240.

F. Office use, left-over, unaccounted, spoiled after printing. —Average no...— 260; Single issue... — 250.

G. Total (Sum of E & F — should equal net press run in A). — Average no.— 3500; Single issue...—3500.

I certify that the statements made by me above are correct and complete.

(Signature of editor, publisher, business manager or owner).

Anthony F. Skirius

Rochester, N. Y.

Kultūrinė lietuviška valandėlė

Sekmadienio rytą 9:35—10:00 per WHEC 1460 klc.

Išleiko Lietuvių Radijo Klubas

Klubo valdyba: Pr. Puidokas, pirm., 580 Wilkins St., (14521); A. Cieminis, vicep.; R. Kirsteinas, sekr. 229 Nester St. (14621); V. Žmuidzinas, ižd.; E. Karkliene, narė.

Programas praveda valdybos nariai ir šie vedėjai: O. Adomaitienė, A. Dziakonas, St. Ilgūnas, Br. Krokys, B. Sedlickaitė ir D. Šiurlienė.

Waterbury, Conn.

LIETUVIŲ RADIJO PARTIJA

WBRY, Waterbury, 1590 Kilocycles

Kiekvieną šestadienio vakarą 6:10 iki 7:00 p. m.

Programos vedėjas ir direktorius,

John D. Adams (Adomaitis)

5 Harriet Ave., Waterbury, Conn. 06708

Telefonas: 753-8898

Washington, D. C.

Nuo gegužės 1 pakeistas transliacijų laikas ir bangos:

Kasdien 18 val. 30 min. ir 20 val. **Lietuvos** laiku 16, 19, 25 ir 31 metr bangomis.

Jos girdimos **vasaros laiku:**

Washington-New York — 11:30 AM ir 1:00 PM.

Chicago — 9:30 AM ir 11:00 AM.

Los Angeles — 8:30 AM ir 10:00 AM.

Vakarų Europoj — 4 val. 30 min. vak. ir 6 val. vakaro

Pietų Amerikoj — 12:30 p. p. ir 2 v. p.p.

Australijoj (Sidney, Belbouren) — 1:30 v. ryto ir 3 val. ryto.

Adresas:

Voice of America, Washington 25, D.C.

Wilkes-Barre, Pa.

Liet. Bendruomenės sk. Radijo programa

Sekmadieniais 3—3.30 val. p. p.

Stotis WPTS, 1.000 W. Ch.. 1540 Pittston, Pa.

Radijo komisija: V. Paulauskas, kun. B. Danis, dr. B. Kasias, N. Bajorienė ir Vacl. Romanas. Pranešėja N. Bajorienė.

Montrealis, Canada

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS

Kiekvieną šestadienį 5 val. 30 min. pp.

CKMB stotis — Banga 1410.

Programos vedėjas **L. Stankevičius.**

1035 Cr. Albanel, Duvernay, P. Q. Canada

Tel: 669-8834

Toronto, Ont, Canada

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI

Kiekvieną sekmadienį nuo 1 iki 2 pp. WHLD stotis, Niagara Falls, N. Y. Banga 1270. Programos ved. **J. R. Simanavičius,** 974 College St., Toronto 4, Ont., Canada.

Telef.: LE 4-1274 — Daina Co.

Madrid, Espana

VYKDOMOSIOS VLIKO TARYBOS RADIJO BIURAS MADRIDE

TAUTINIS ISPANIJOS RADIJAS transliuoja lietuviškai 21:30 — 21:55 Lietuvos laiku (arba 19:35—1955 Vid. Europos laiku) 25 ir 42 metrų bangomis. (Kartojama kitos dienos rytą 8:25 Lietuvos laiku [6:10—6:25 Vid. Eur. laiku] 42 metrų banga) ir nuo 17:40 iki 17:55 val. 42metrų banga (9.370 kl.).

LIETUVIŲ

DIENOS

LITHUANIAN DAYS